

Årsrapport 2018

Sarpsborg kommune

Innholdsfortegnelse

KOMMUNEDIREKTØRENS FORORD	4
SAMFUNNSRESULTATER	5
Analyse	5
Visjon, ambisjoner og mål i Samfunnsplan 2018-2030	7
Prioriterte tiltak	9
MEDARBEIDER	14
Rekruttering og omstilling	14
Inkluderende arbeidsliv	14
Medarbeiderundersøkelsen	17
Skader og HMS avvik	18
Heltid	18
Kompetanseutvikling	18
Lærlinger/lære plasser	19
FÅRT- prisen	20
Likestilling og mangfold	20
Prioriterte tiltak	23
Måltavle medarbeider	25
ØKONOMI	26
Økonomisk oversikt – drift	26
Netto driftsresultat	27
Frie inntekter og finansielle poster	28
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter	29
Spesifikasjon av driftsinntekter og driftsutgifter	30
Fondsbeholdninger	31
Økonomisk resultat per kommuneområde	33
Måltavle økonomi	33
Rådmannens internkontroll	34
INVESTERINGER	35
Investeringsoversikt	36
Investeringsavslutninger og tilleggsbevilgninger	45
KOMMUNEOMRÅDE VELFERD	46
Prioriterte tiltak	46
Økonomi	49
Tjenestemål	51
KOMMUNEOMRÅDE OPPVEKST	54
Prioriterte tiltak	54
Økonomi	56
Tjenestemål	57

KOMMUNEOMRÅDE SAMFUNN	59
Prioriterte tiltak	59
Økonomi	63
Tjenestemål	64
KOMMUNEOMRÅDE ORGANISASJON.....	66
Prioriterte tiltak	66
Økonomi	68
Tjenestemål	68
KOMMUNEOMRÅDE TEKNISK	69
Prioriterte tiltak	69
Økonomi	75
Tjenestemål	76
RÅDMANN	78
Økonomi	78
VEDLEGG: INVESTERINGSOVERSIKT.....	80

KOMMUNEDIREKTØRENS FORORD

«Sammen skaper vi Sarpsborg». Bystyret vedtok i mars 2018 at dette skal være den nye visjonen for Sarpsborg. Det er en visjon som betoner betydningen av at hele lokalsamfunnet – både kommune, næringsliv, organisasjoner og den enkelte innbygger – må bidra for at vi skal få det Sarpsborg vi ønsker oss, og at vi må jobbe sammen for å få det til. Visjonen er del av en samfunnsplan som setter høye ambisjoner for hvordan Sarpsborg skal utvikle seg – både hva gjelder befolkningsvekst, vekst i arbeidsplasser og økning i skatteinntekter.

Vi har gode eksempler på samarbeid og samhandling i Sarpsborg i 2018. Samhandlingen med næringslivet er styrket med «Bykraft 2027», der kommunen, næringsforeningen og isarpsborg som hovedaktører. Dette er viktig i en tid der raske endringer er krevende for næringslivet. Samtidig er det fint å se at Sarpsborg-bedrifter viser en imponerende evne til endring, deriblant Borregaard. I 2018 ble Sarpsborgs største bedrift hedret som beste børsnoterte selskap i Norge, og for å være blant de beste på bærekraftskommunikasjon.

Fotballklubben Sarpsborg 08 har hatt et eventyrlig år med fantastiske Europa-kamper. I mine øyne er dette også et strålende eksempel på samhandling i lokalsamfunnet Sarpsborg. Sarpsborg kommune har gjennom flere år tilrettelagt for Sarpsborg 08s utvikling blant annet ved å investere i Sarpsborg stadion. Men Sarpsborg 08 har på ingen måte basert seg på at kommunen skal ordne alt. Klubben har tatt et stort ansvar også for utviklingen av sin hjemmearena. Samtidig hadde ikke klubbens suksess vært mulig uten både sponsorer og frivillige, og ikke minst innbyggernes oppslutning.

Nok et eksempel på god samhandling i Sarpsborg de siste årene er bryggestien i Glengshølen. Kommunen har fått mye god folkehelse igjen for de pengene som er brukt der. Heldigvis har vi ildsjeler som ikke er fornøyd med det som allerede er gjort, men som sørger for at bryggestien forlenges og kan gi innbyggerne enda bedre friluftsopplevelser.

Når jeg er inne på temaet folkehelse, er det også hyggelig å nevne at kommunen i 2018 åpnet en ny idrettshall på Sandbakken. Det er flott for både skoleelever og idrettsutøvere.

Sarpsborg hadde en sterkere befolkningsvekst i 2018 enn i 2017. Det er positivt, selv om ambisjonen er enda høyere vekst. Det er også veldig gledelig at kommunen det siste året har hatt en god vekst i antall arbeidsplasser og lønnstakere, og at det bygges mange boliger.

Sarpsborg kommune gikk økonomisk i pluss også i 2018, men ikke så mye i pluss som de foregående årene og heller ikke så mye i pluss som kommunen burde for å ha sunn økonomisk drift. Resultatet ble reddet av større skatteinntang og lavere pensjonsutgifter enn budsjettet, og av økt statlig refusjon for ressurskrevende tjenester. Dessverre viser regnskapet også at utgiftene vokser mer enn budsjettet tilsa.

Likevel vil jeg si at 2018 alt i alt har vært et godt år for Sarpsborg kommune. Jeg vil takke politikere, medarbeidere, samarbeidspartnere og innbyggere for innsatsen.

Unni Skaar
Kommunedirektør

SAMFUNNSRESULTATER

Analyse

Befolkningsutvikling

Per 31.12. 2018 hadde Sarpsborg 55 892 innbyggere. Folketilveksten i 2018 var 454 personer, en vekst på 0,8 %. Veksten for landet var 0,6 %. Som ventet gikk antall nyfødte ned i løpet av 2018, mens antall døde økte. Vi fikk dermed et fødselsunderskudd på 8 innbyggere. Det var altså innflyttingen som bidro til befolkningsveksten.

	Folkemengde	Fødselsoverskudd i	Nettoinnflytting i	Folketilvekst i
	1. januar	kalenderåret	kalenderåret	kalenderåret
2006	50 115	98	390	478
2007	50 593	46	422	460
2008	51 053	147	512	670
2009	51 723	171	264	436
2010	52 159	67	594	646
2011	52 805	100	423	528
2012	53 333	80	299	363
2013	53 696	56	306	363
2014	54 059	18	104	133
2015	54 192	91	399	486
2016	54 678	86	370	449
2017	55 127	46	375	416
2018	55 543	-8	460	454

Antall nyfødte og barn mellom ett og fem år har gått noe ned de siste fire årene. Det har vært en moderat vekst i gruppen barn i barneskolealder, mens ungdomsskoleelevene har blitt færre de siste to årene. Som ventet har pensjonistene hatt sterkest vekst og aldersgruppen 45-66 år er økende.

Attraktivitet

Bostedsattraktivitet og boligbygging

Sammenlignet med andre byer i Østfold og Vestfold har Sarpsborg, ifølge Telemarksforskning, vært mindre attraktiv for bosetting mellom 2006 og 2016. Det har vært lavere byggeaktivitet i Sarpsborg enn på landsbasis. Men boligbyggingen ser ut til å ha tatt seg opp de siste to årene.

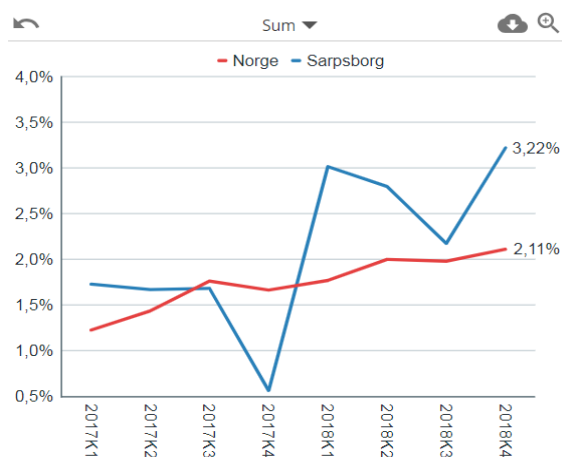
I 2018 ble bostedsattraktiviteten positiv, det vil si at den faktiske nettoflyttingen var større enn forventet. I løpet av 2018 flyttet 2790 personer til Sarpsborg, mens 2330 flyttet ut. Nettoinnflyttingen var altså 454 personer.

Boligbyggingen i Sarpsborg har variert fra år til år. Trenden synes å peke i positiv retning. I 2018 var boligbyggingen rekordhøy, godt over gjennomsnittet og nest høyest blant sammenlikningskommunene i Østfold og Vestfold, samt Drammen og Lillehammer. I 2017 ble det bygget 4,8 nye boliger per 1000 innbyggere i Sarpsborg. I 2018 ble det bygget 8,1

nye boliger per 1000 innbyggere. Tilsvarende var tallet 7,2 i Lillehammer og Moss, 6,6 i Drammen, 4,6 i Fredrikstad, og 3,7 i Skien i 2018.

Bedriftsattraktivitet

Antall arbeidsplasser steg i 2018 med 834. 559 av disse var i privat sektor og 275 i offentlig sektor. Arbeidsplassveksten var altså over all forventning med en vekst på 3 %. I 2018 hadde Sarpsborg altså 28156 arbeidsplasser. Høyest vekst var det i bransjen «utleie av arbeidskraft» med 233 arbeidsplasser, totalt 803. Besøksnæringene handel, overnatting og servering hadde samlet vekst på 99 arbeidsplasser. Basisnæringene (som industri, landbruk, tele og IKT, teknisk/vitenskap, fisk, gruve, næringsmidler) vokste med 75 flere arbeidsplasser, de fleste innen verkstedindustri og annen industri.

Figur 1.1.10 Årlig vekst i antall lønnstakere

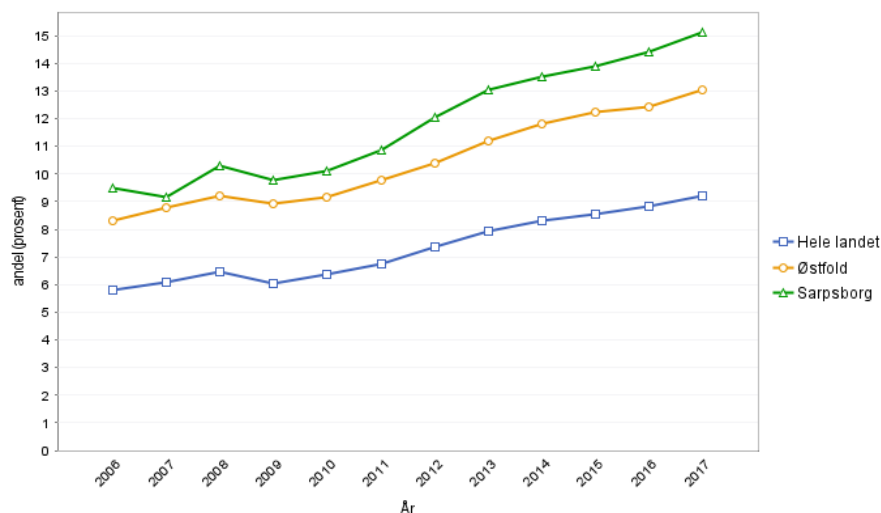
Som diagrammet til høyre viser har antall lønnstakere i Sarpsborg økt mer enn i resten av landet. I løpet av de første fire kvartalene økte antall lønnstakere i Sarpsborg fra 15825 til 16221 i privat sektor. Selvstendige næringsdrivende er ikke med i denne statistikken og kommer i tillegg. I offentlig sektor økte antall lønnstakere fra 11532 til 11777 i 2018.

(Kilde: Telemarkforskning 2019).

I 2017 ble det for første gang siden 2007 en økning i sysselsettingsandelen. Denne økningen fortsatte i 2018. Sarpsborg hadde likevel lavest sysselsettingsandel av sammenligningsbyene med 60,6 % i 2018. Til sammenligning lå landsgjennomsnittet på 67,4 %, Fredrikstad 62 %, Porsgrunn 62,8 %, Drammen og Hamar på noe over 65 %.

Levekår

Sarpsborg kommer dårligere ut på de fleste levekårs- og folkehelseindikatorer som blant annet utdanning, sysselsetting, inntekt og helse. Sarpsborg har ligget i øvre sjikt i andel uføretryggede mellom 18-67 år med over 15 %.

Andelen barn som bodde i trange boliger og andelen som bodde i lavinntekts-husholdninger har vært høyere for Sarpsborg enn for resten av landet.

Diagrammet over viser utviklingen i andel lavinntektshusholdninger etter følgende ny definisjon: barn som bor i husholdninger med inntekt under 60 % av nasjonal median, og brutto finanskapital under 1G. (Kilde: Folkehelseinstituttet). Andelen med lavinntekt har økt noe i hele befolkningen. Én grunn kan være at så mange som 19 % av barna kun har én forsørger. Andelen med lavinntekt er høy blant innbyggere med innvandrerbakgrunn. De med de med kort botid i Norge har størst utfordringer.

Stadig flere innbyggere tar lengre utdanning. Andelen med universitets- og høyskoleutdanning i Sarpsborg økte fra 23,4 % i 2016 til 24,1 % i 2017. Dette er samtidig under landssnittet, som er på 33,4 %. Frafall i videregående skole for elever fra Sarpsborg kommune sank fra 28 % i 2017 til 27 % i 2018. Landssnittet i 2018 var 22 %. Per 1.1.2018 utgjorde innvandrere 14,5 % av befolkningen. 53, 7 % av innvandrerne var i arbeid i 2017.

Ungdataundersøkelsen fra 2017 viste både positive og bekymringsfulle tendenser. Trivselen på skolen har vært høy og tiden som brukes på lekser har økt betraktelig siden 2013. Kontakten med foreldre er blitt nærmere enn før. Og ungdom tilbringer mer tid hjemme. Bruk av alkohol har gått ned, men hele 6 % har prøvd andre rusmidler. Prosentandelen som oppgir at de har blitt utsatt for vold og trusler var høy i 2017, og på samme nivå som i 2013. 31 % av ungdomsskoleelevene oppga at de var plaget av at alt var slit, 26 % oppga søvnproblemer. Bekymringer var blitt enda mer vanlig enn før. Så mange som 30 % av elevene på videregående skole opplevde ensomhet. 26 % oppga at de var mye plaget av depresjon (landsgjennomsnittet var på 17 %). Ny Ungdataundersøkelse gjennomføres våren 2019.

Klima og miljø

Energiforbruk

Rundt 40 prosent av det totale energiforbruket i Norge er knyttet til bygg og brukes til oppvarming, lys, kjøling og husholdningsapparater. Sarpsborg kommune vedtok i 2008 mål om å redusere energiforbruk i kommunale bygg og anlegg med 25 prosent innen 2020. Gjennomsnittsforsbruk av energi i kommunale bygg i 2018 var 154 kWh/m². Dette er en reduksjon på 26,3 % fra 2008. Oljeforbruket er blitt redusert med 82 % fra 2009.

Visjon, ambisjoner og mål i Samfunnsplan 2018-2030

Visjon

«Sammen skaper vi Sarpsborg» er visjonen i kommunens samfunnsplan, vedtatt 12.04.2018. Visjonen tar opp i seg samfunnsplanens hovedbudskap og innsatsområder. Det overordnede målet er «Et attraktivt sted å bo, jobbe og oppleve». De tre innsatsområdene er -det gode hjemstedet, -jobbene for framtiden og -opplevelser for livet.

Ambisjoner

Samfunnsplanen fastsetter ambisjoner for befolkningsvekst, arbeidsplassvekst og lokal skatteinngang. Nedenfor gjengis ambisjonene, hva de forutsetter av utvikling fra inngangen til 2017 og framover, samt utviklingen i 2017.

Ambisjon	Forutsatt utvikling	Foreløpig utvikling
Sarpsborg skal ha minst 65.000 innbyggere i 2030.	Ved inngangen til 2017 var det 55.127 innbyggere i Sarpsborg. Ambisjonen forutsetter en økning på nærmere 10.000 personer fra 2017 til 2030. Befolkningsveksten må da gjennomsnittlig være på 1,2 % årlig.	I 2018 økte befolkningen med 454 personer, det vil si 0,8 prosent.
Sarpsborg skal ha minst 33.000 arbeidsplasser i 2030.	Ved inngangen til 2017 var det 27.192 arbeidsplasser i Sarpsborg. Ambisjonen forutsetter en økning på rundt 6.000 fra 2017 til 2030. Veksten i antall arbeidsplasser må da gjennomsnittlig være på 1,5 % årlig.	I 2017 økte antall offentlige arbeidsplasser (kommune, fylke, stat) med 132 arbeidsplasser, mens det var en nedgang på to i privat sektor. Samlet økning var 130, det vil si 0,48 %. Fra 4. kvartal 2017 til 4. kvartal 2018 har antall lønnstakere økt med 3,22 %. Dette indikerer en sterk vekst, sterkere enn for landet. Den registerbaserte sysselsettingsstatistikken for 2018 oppdateres våren 2019.
Inntekts- og formuesskatt til kommune og stat fra personlige skatteyttere i Sarpsborg skal i 2030 være på nivå med landsgjennomsnittet.	I 2016 hadde kommunen en skatteinngang pr. innbygger på 79,9 prosent av landssnittet. Ambisjonen forutsetter en gjennomsnittlig bedring på ca. 1,4 prosentpoeng pr. år.	I 2018 var skatteinngangen 79,3 %, en oppgang fra 2017 da tallet var 78,6 %.

Mål

Samfunnsplanen skisserer overordnede mål knyttet til de tre innsatsområdene, det gode hjemstedet, jobbene for framtiden og opplevelser for livet.

Det gode hjemstedet			
Slik vil vi ha det:			
Et mangfold av boligtilbud i gode bomiljø	Raskt og trygt til og fra hjemmet, jobben, skolen og aktiviteter	Meningsfull hverdag i alle livsfaser	Kultur basert på åpenhet, tillit, inkludering og deltakelse
Jobbene for framtiden			
Slik vil vi ha det:			
Sarpsborg og Nedre Glommaregionen er et attraktivt område å etablere ny virksomhet, og eksisterende virksomheter har gode muligheter for vekst og lønnsomhet	Sarpsborg og Nedre Glommaregionen har et bærekraftig og framtidsrettet næringsliv	Nedre Glommaregionen oppfattes som en helhetlig og attraktiv næringsregion	Næringslivet har tilgang til relevant kompetanse for morgendagens utfordringer

Opplevelser for livet			
Slik vil vi ha det:			
Innbyggerne i Sarpsborg skaper og deltar i aktiviteter	Sentrum er samlingspunkt og drivkraft for opplevelser	Sarpsborg har gode muligheter for naturopplevelser, rekreasjon og mosjon	Byen har et rikt kulturtilbud

Prioriterte tiltak

Vedtatte styringsdokumenter

Kommuneplanens arealdel 2015-2026		
Hovedmål: «Sarpsborg – en bærekraftig og transporteffektiv kommune med et aktivt sentrum». Arealplanen er et verktøy som skal bidra til å realisere boligpolitiske, næringspolitiske og andre samfunnspolitiske mål. De fleste framtidige boligområder i arealplanen er regulert eller under regulering, men utbyggingen går langsommere enn ønsket. Et større boligområde på Skredderberget og næringsområde på Alvim ble ikke godkjent av departementet. Det er nødvendig å revidere arealplanen for å finne erstatningsområder for disse. Erfaring viser også at arealplanen ikke har ivaretatt behovet for større arealkrevende næringsvirksomheter og disse behovene må også ivaretas når planen skal revideres.		
Prioriterte tiltak	Tid (år) for gjennomføring	Status per 31.12.2018
Stimulere til å realisere boligprosjekter. Avholde boligseminarer.	2018-2021	Det har ikke vært tilstrekkelig med ressurser til å prioritere boligseminar i 2018.
Regulere boligområder i kommunalt eie.	2018-2021	Se rapportering «plattform for eiendomsutvikling».
Tilby 20-30 selvbyggertomter årlig.	2018-2021	Selvbyggertomter tilbys nå

		boligfeltene er klare til opparbeidelse. Kommunen har ingen selvbyggertomter til salgs pr. 31.12.
Utrede muligheten for å frigjøre Kalaområdet, der det i dag er travbane, til boligutvikling.	2018	Utgår som prioritert tiltak i neste års budsjett.
Regulere næringsområdet på Grålum.	2018-2020	Det jobbes med en mulighetsstudie for området som forventes klar august 2019. Denne vil danne grunnlag for en eventuell områderegulering.

Kommunedelplan sentrum 2017-2026 (under utarbeiding)

Hovedmål: Byen skal være et attraktivt sted å jobbe, bo og besøke.

- Sentrum er samlingspunktet og drivkraften for Sarpsborg.
- Byen skal oppfordre til økt byliv.
- Den moderne byen bygges på historisk identitet og bærekraftige blågrønne løsninger.
- Myke trafikanter settes først i sentrum.

Prioriterte tiltak	Tid (år) for gjennomføring	Status per 31.12.2018
Utarbeide områdereguleringsplan rundt ny jernbanestasjon.	2020-2021	Arbeidet starter 2019.

Bypakke Nedre Glomma

Hovedmål:

- Nedre Glomma regionen skal i år 2030 håndtere transportetterspørselen innen person- og godstransport mer effektivt enn i dag.
- Reisetiden for persontransport skal reduseres.
- Persontransportkapasiteten inn mot og mellom bysentrene skal øke i forhold til forventet befolkningsvekst.
- Andelen personreiser som foretas med andre transportmidler enn bil skal øke til et nivå tilsvarende gjennomsnittet for liknende byområder i Norge.
- Det skal være nullvekst i personbilbruken.
- Kjøretiden på viktige strekninger for godstransport skal være minst like god som i dag, og forutsigbarheten skal være bedre.

Prioriterte tiltak	Tid (år) for gjennomføring	Status per 31.12.2018
Planlegge felles vei og bane over Sarpsfossen.	2018-2021	Gjennomføres som planlagt.
Utarbeide reguleringsplan for fylkesvei 109 Alvim – Rolvsøysund.	2018	Arbeidet med utkast til reguleringsplan er i slutfasen, planen legges ut på offentlig ettersyn vinteren 2019.
Utarbeide reguleringsplan for riksvei 111 Hafslund – Dondern.	2018-2019	Konsekvensutredning for veiprosjektet er under utarbeidelse og skal vedtas våren 2019.
Utarbeide reguleringsplan for Vingulmorkveien, langtidsparkering og gang-sykkelvei i Torsbekkdalen.	2018-2019	Ikke gjennomført. Planarbeidet er avsluttet da planlegging av Vingulmorkveien bør avvente planlegging av nytt dobbeltspor.

Avklare innholdet i Bypakke fase 2.	2018	Gjennomført.
Planlegge tiltak for sykkel etter prioritering i rapport for Hovedsykkelveier i Sarpsborg og Fredrikstad.	2018-2021	Regulering av strekning 14.1, 21.1 og 24.4 (Sykkelveier Store Tune) pågår. Sykkelvei med fortau langs Vingulmorkveien (27.2) og tilførselsvei på Opsund siden av Opsundbrua (9.4) er ferdigstilt.

Handlingsprogram for næringsutvikling

Hovedmål: Sarpsborg skal ha et allsidig og konkurransedyktig næringsliv med høy kompetanse og spennende jobbmuligheter.

- Attraktiv for kunnskapsbedrifter og arbeidskraft
- Kommunen som medspiller for næringslivet
- Byutvikling
- Infrastruktur

Prioriterte tiltak	Tid (år) for gjennomføring	Status per 31.12.2018
Forlenge medlemskapet i NCE Smart Energy Markets med to år fra 2019.	2019-2021	Gjennomføres i 2019.
Utvikle Grålum som utstillingsvindu og område for kunnskapsbedrifter.	2018-2021	Det er gjennomført en reisevaneundersøkelse der 11 bedrifter fikk egne rapporter og ble enige om et felles mål for området. Utarbeidelse av en mulighetsstudie for Grålum som grunnlag for senere regulering er påbegynt.
Utvikle sentrum som et attraktivt sted å etablere næringsvirksomhet.	2018-2021	Gjennom ByKraft 2027 er det etablert tre strategiske utviklingsområder knyttet til 1. St. Marie gt./Nils Hønsvalds gt. 2. St. Marie gt. /Jernbanegata 3. Rosenkrantz gt/Jernbanestasjon
Delta i partnerskapet Næringsriket Østfold. Partnerskapet skal bidra til å styrke og øke attraktivitetsfaktorene for næringsutvikling. Resultatene skal være økt økonomisk verdiskaping, økt sysselsettingsandel, positivt omdømme og god by- og stedsutvikling.	2018-2021	Sarpsborg kommune har deltatt på alle partnerskapsmøter i 2018. Fyrtårnsprosjektet Store Datasenter på Hasle har gått inn i hovedprosjektfasen. Sarpsborg kommune har gitt økonomisk støtte til fyrtårnsprosjektet Mulighetsriket.
Satse videre på Smart City Sarpsborg med følgende tre programområder 1. Smart Mobilitet 2. Smart Bygg 3. Smart Vann		Satsningsområder er utvidet med smart prosjekter innenfor energi, klima og miljø, velferd, styring og tjenester, i tillegg til oppvekst.
Tilrettelegge for å tiltrekke ny og attraktiv næringsvirksomhet i Sarpsborg.	2018-2021	Gjennom samarbeidsavtalen for næringsutvikling i Nedre Glommaregionen er det besluttet å gjennomføre et kommunikasjons/markedsføringsprosjekt og et prosjekt knyttet til markedsføring av tilgjengelige næringsarealer i regionen. Begge

		prosjekter skal gjennomføres i 2019.
--	--	--------------------------------------

Kommunedelplan mangfold, inkludering og likeverd

Hovedmål: Sarpsborg er en kommune uten diskriminering og mobbing. Mangfold, inkludering og ytringsfrihet er viktige verdier. Kommunen gir likeverdige tjenester til alle innbyggere.

Prioriterte tiltak	Tid (år) for gjennomføring	Status per 31.12.2018
Gjennomføre årlige samfunnskonferanser og kompetansetilbud med temaer som bidrar til gode holdninger og kunnskap om likeverd og inkludering.	2018-2021	I 2018 ble det gjennomført 3 konferanser med fokus på deltagelse innenfor idrett og kultur, seksualopplysning- og seksuell helse og deltagelse for alle i nærmiljø.
Forebygge ekstremisme gjennom løpende samarbeid med Sarpsborg religionsdialog, politiet og andre organisasjoner.	2018-2021	I 2018 er det gjennomført 2 møter med de islamske trossamfunnene og deres imamer, det arbeides med inkludering av alle innbyggere i ulike aktiviteter/organisasjoner, og det samarbeides i faste organ som Sentrus og SLT.
Arbeide for at alle skolene i Sarpsborg benytter elevrådene etter intensjonen om å gi elevene medbestemmelse på viktige saker i skolehverdagen.	2018-2021	Oppvekst sikrer ivaretagelse av dette gjennom dialog mellom kontaktpersoner på hver skole og fagansvarlig innenfor Kompetanse og kvalitet med ansvar for ungdommens bystyre.
Videreutvikle etablerte møteplasser og aktiviteter som bl.a. Verdensrommet, nærmiljøtiltak på Alvimhaugen skole, Flere Farger og Folk i Sarp.	2018-2021	Det gjennomføres flere nye aktiviteter, og nye innvandrergreper motiveres til deltagelse i ulike arrangement og prosesser på de ulike arenaene.
Styrke samarbeid med frivilligheten om ulike tiltak og festivaler, som bl.a. «Folk i Sarp».	2018-2021	I samarbeidet mellom kommunen, frivilligsentralene og frivilligheten involveres både humanistiske organisasjoner og organisasjoner innenfor kultur og idrett i brobygging mellom majoritet og minoritet.
Forsterke arbeidet med moderat kvotering og intervju av kvalifiserte innvandrere i rekruttering til kommunale stillinger for å sikre et inkluderende, likeverdig og mangfoldig arbeidsmiljø.	2018-2021	Samarbeidet mellom NAV og kommunens Virksomhet innenfor HR er forsterket for å bidra til at intensjonene stillingsannonse og det prioriterte tiltaket skal gi effekt.

Kommunedelplan folkehelse

Hovedmål: Folkehelsen og levekårene skal bedres og levekårsforskjellene skal utjevnes gjennom tilrettelegging og mobilisering.

Prioriterte tiltak	Tid (år) for gjennomføring	Status per 31.12.2018
Arbeide for at alle skoler og barnehager i Sarpsborg på sikt blir implementert i konseptet helsefremmende skoler og barnehager.	2018-2021	To skoler (Hannestad og Alvimhaugen ble sertifisert som helsefremmende skoler i 2018). I tillegg er 13 skoler «RØRE-skoler», det vil si at fysisk aktivitet kombineres med andre alle fag i skolen.
Gjennomføre og følge opp Ungdata-undersøkelsen.	2018	Ny Ung-data undersøkelse ble planlagt i 2018 – gjennomføring i 2019.
Utvikle kunnskap om kvalitative folkehelsedata gjennom deltakelse i prosjekt Helsefremmende lokalsamfunn.	2018-2019	Prosjekt Helsefremmende lokalsamfunn er avsluttet i 2018. Rapport og annen dokumentasjon anvendes i prosjekt «Sammen skaper vi det gode hjemstedet», og i helseoversikt som utarbeides i 2019.
Utvikle metoder og system for foreldremøter som sikrer god foreldreinvolvering.	2018	Prosjektet ble ikke prioritert i 2018.

Styringsdokumenter som skal utarbeides

Navn på styringsdokument	Status per 31.12.2018
Revidere kommuneplanens arealdel 2015-2026. Ny planperiode 2019-2030.	Planforslaget forventes lagt ut på høring vinteren 2019/2020. Vedtak i 2020.

MEDARBEIDER

Rekruttering og omstilling.

Tabellen under viser utvikling i årsverk og antall fast ansatte i Sarpsborg kommune.

År	2000	...	2010	...	2016	2017	2018
Årsverk	2 585		2 952		3 206	3 346	3465
Fast ansatte	3 343		3 849		4 014	4 122	4218

Antall fast ansatte har i 2018 økt med 119 årsverk og antall faste årsverk har økt med 96 sett i forhold til 2017. Denne utviklingen henger sammen med et målrettet arbeid for å øke medarbeidernes faste stillingsstørrelser og redusere bruken av vikarer og timelønnede. Gjennomsnittlig stillingsstørrelse har også økt fra 81,2 % i 2017 til 82,1 % i 2018. Dette er et meget gledelig resultat.

Kommunen er en attraktiv arbeidsgiver og det er i hovedsak mange søkere til ledige stillinger. I 2018 har vi hatt 780 stillinger utlyst og det er tilsammen vært 8700 søkere på disse stillingene. På enkelte stillingsområder er det likevel utfordringer, f.eks. når det gjelder sykepleiere og noen spesialiststillinger. For å imøtekomme rekrutteringsbehovet har det blant annet vært satset på markedsføring via høyskoler, arbeidslivsmesser og gjennom aktiv bruk av sosiale medier.

Inkluderende arbeidsliv

Sarpsborg kommune tegnet sin første IA avtale i 2002. Nåværende avtalen gjelder i perioden 2014 - 2018. IA handlingsplan for 2014-2018 beskriver mange ulike tiltak, og for 2018 har det vært rettet et ekstra fokus på:

- å styrke HMS-team som lokal arena for IA-arbeidet. Integrere egne IA mål og tiltak i den lokale HMS handlingsplanen og blant medarbeiderne.
- Forbedre oppfølging og avklaring av langtidssykemeldte.
- Tilrettelegge for økt antall praksisplasser i kommunen for eksterne deltagere.

Partsarbeidet i HMS teamene anses å være den viktigste arenaen for IA arbeidet. Alle virksomheter har utarbeidet lokale handlingsplaner som en del av det systematiske HMS-arbeidet, og det er også fint å registrere at HMS teamene jobber aktivt med oppfølging av medarbeiderundersøkelsen som et ledd i arbeidsmiljøutviklingen. Aktivitetene ute på de enkelte HMS team rapporteres og følges opp av arbeidsmiljøutvalgene. Videre rapporteres det jevnlig på sykefravær til styringsgruppa og arbeidsmiljøutvalgene og følges opp gjennom lederavtalene.

Sarpsborg kommune har i dag gode rutiner og støtteverktøy for oppfølging av sykmeldte. Det er også etablert gode rutiner for å følge opp og avklare hvorvidt langtidssykemeldte kan komme tilbake i arbeid eller ikke.

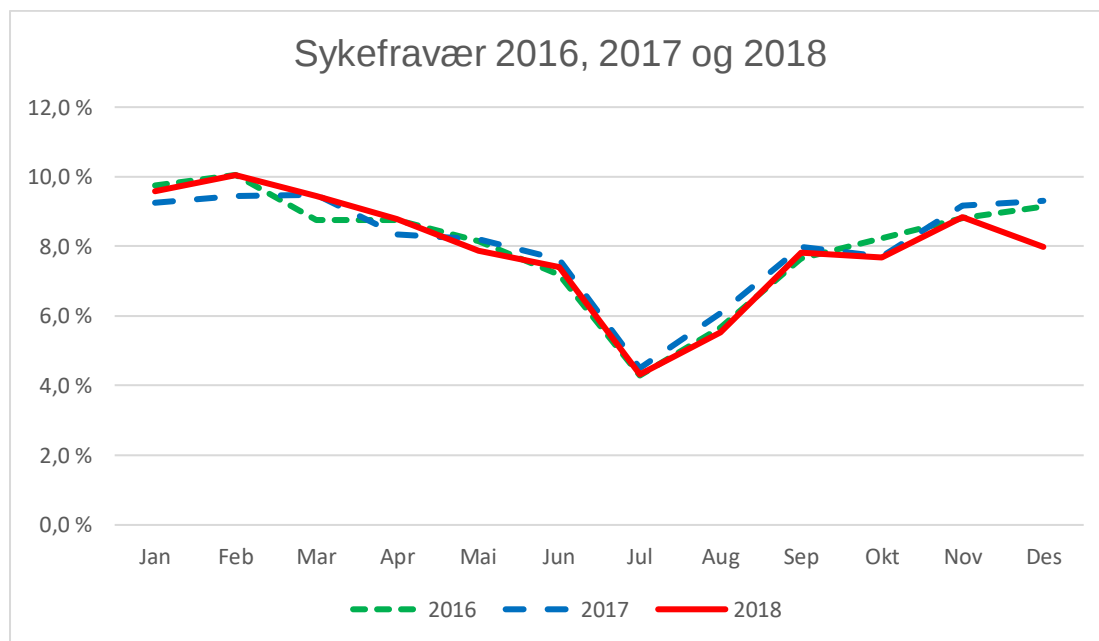
IA avtalen og nåværende handlingsplan utløp 31.12.18. I avtaleperioden har Sarpsborg kommune hatt følgende mål og resultater:

Delmål 1 - Redusere sykefraværet med 20 % i forhold til nivået i andre kvartal 2001

Det totale sykefraværet for 2018 var på 8,0 %. Det har vært en svært positiv utvikling i sykefraværet i IA-perioden, selv om en ikke helt nådde målet på 7,8 %.

2000	2010	2016	2017	2018
8,7	9,2	8,0	7,9	8,0

*Tabellen viser sykefraværsutviklingen 2010-2018

* Tabellen under viser sykefravær mnd. for mnd. 2016, 2017 og 2018

Delmål 2 - Inkludere personer med nedsatt funksjonsevne

Et viktig ledd i IA arbeidet er også å tilrettelegge for og holde medarbeidere i arbeid så lenge som mulig, tross helseplager. Det er samtidig blitt større bevissthet på at disse tilretteleggingene ikke kan medføre merbelastning på kollegaer eller går ut over tjenestekvalitet og brukerne. Dette er en utfordrende balansegang som HMS teamene i større grad nå jobber med.

Med bakgrunn i tall fra KLP og SPK kan vi se at det har det vært en økning i overgangen til gradert uførepensjon siden 2016. Dette kan ha en sammenheng med at det har vært satt større fokus på å avklare den *faktiske* arbeidsevnen til de som har gjentatte og langvarige sykefravær, og som ikke har helse og arbeidsevne til å stå i hele sin stillingsprosent. Overgangen til 100 % uføre er relativt stabil. Vi kan også registrere at det å følge opp langtidssykemeldte fører til at flere kommer tilbake i arbeid.

	2016	2017	2018
Fra arbeid til gradert ufør	37	45	39
Fra arbeid til 100 % uføre	45	46	41
Tilbake i arbeid etter delvis uføre	11	10	12
Tilbake i arbeid etter 100 % uføre	9	8	5

Sarpsborg kommune har over flere år jobbet aktivt med å inkludere de som står utenfor arbeidslivet, og med spesielt fokus på unge. Et av kommunens satsningsområder er å benytte arbeidspraksis som et ledd i dette arbeidet. Det ble derfor ansatt en rådgiver og praksisplasskoordinator høsten 2017. I denne perioden har det vært jobbet systematisk med å kartlegge de aktuelle praksiskandidatene på forhånd, kvalitetssikre «bestillingen» til kommunen, og å finne en god match mellom kandidat og arbeidsplass. For å lykkes i dette arbeidet har det også vært et tett samarbeid med tiltaksbedriftene, NAV, de videregående skolene og St. Maries læringssenter

Det er flere enheter som tar imot nå enn tidligere, det er en økning av antall praksisplasser i kommunen, hvor 52 % av kandidatene er unge under 30 år og 38 % er innvandrere. Økt satsning på praksisplasser øker mangfoldet og inkluderingskompetansen i kommunen, og økt arbeidsinkludering er et viktig tiltak for kommunen til å rekruttere inn og beholde viktig kompetanse og arbeidskraft i årene som kommer.

Tabellen viser total fordeling av antall og type praksis i 2017 og 2018.

Type praksisplasser	2017	2018
Arbeidsmarkedsbedrifter og NAV	134	193
Elev / student	28	91
Språkpraksis	34	68
Sum	196¹	352

Delmål 3 - Øke avgangsalderen

Tabellen under viser en oversikt over antall ansatte med overgang fra arbeid med en overgang til delvis eller full AFP eller alderspensjon. Det var færre som tok ut full AFP i 2018 sammenlignet med de andre årene, samtidig som flere velger delvis AFP. Dette er en positiv utvikling. Ordinær pensjonsalder er 67 år, men enkelte stillingsgrupper har fastsatt særaldersgrenser som gir mulighet for tidligere uttak av alderspensjon.

	2016	2017	2018
Full AFP	29	36	15
Delvis AFP	11	12	22
Alderspensjon	52	42	30

*tallene er hentet fra KLP og SPK

¹ Tallene for 2017 er endret fra forrige årsrapportering, pga. endringer i registrering og kvalitetssikring av tall. Tallene for 2017 og 2018 er nå basert på samme registrering, og således sammenlignbare over tid.

Medarbeiderundersøkelsen

Undersøkelsen ble første gang gjennomført i oktober 2016, og skal gjennomføres én gang per år.

10-FAKTOR er en medarbeiderundersøkelse som er tilpasset norske kommuner og fylkeskommuner. Undersøkelsen består av 35 påstander og et kommentarfelt. Svarene knyttes til 10 ulike faktorer som er dokumentert viktige for et godt arbeidsmiljø.

Undersøkelsen bygger godt oppunder «Vi i Sarpsborg». Nedenfor følger resultatene på kommunenivå:

Faktorer	2016	2017	2018
Oppgavemotivasjon	4,4	4,4	4,3
Mestringstro	4,4	4,4	4,4
Autonomi	4,3	4,3	4,3
Bruk av kompetanse	4,4	4,4	4,3
Mestringsorientert ledelse	4,1	4,2	4,1
Rolleklarhet	4,5	4,5	4,5
Relevant kompetanseutvikling	3,9	4,0	3,9
Fleksibilitetsvilje	4,6	4,6	4,6
Mestringsklima	4,3	4,3	4,3
Nytteorientert motivasjon	4,7	4,7	4,7
Snitt	4,4	4,4	4,3
Antall inviterte	4242	4694	4720
Antall svar	3408	3413	3855
Svarprosent	80,3	72,7	81,7

Undersøkelsen er gjennomført i perioden 30.januar til 20.februar 2019. Svarprosenten er 81,7 % som er den høyeste svarprosenten i 10-FAKTORS korte historie, men også den høyeste siden Sarpsborg kommune begynte å bruke medarbeiderundersøkelse som verktøy midt på 2000-tallet.

Det samlede resultatet (totalsnitt) for hele kommunen er 4,3. Det er benyttet en skala fra 1-5 der 1 er dårligst og 5 er best. Resultatet er derfor svært godt selv om det er noe variasjon mellom ulike enheter og team. Resultatene er i seg selv ikke det viktigste, men hvordan virksomhetene og teamene arbeider med undersøkelsen mellom hver måling. Det er gjennomført opplæring for ledere, tillitsvalgte og verneombud, og det er laget en egen veileder for prosesser i virksomheter og team.

Resultatene på alle nivåer er tilgjengelig for alle medarbeidere i et åpent rom i kommunens intranett, Sarpedia, som heter «Medarbeiderundersøkelsen 10-FAKTOR». Undersøkelsen skal følges opp i det enkelte HMS-team og inngå som en del av enhetenes HMS-arbeid.

Skader og HMS avvik

Det ble i 2018 registrert totalt 300 skader og 539 HMS avvik. Sammenlignet med det som ble meldt inn i 2017 er antall skader økt med 47 tilfeller, mens de innmeldte HMS avvikene er økt med hele 164 tilfeller. I 2018 var det 10 skader som kommer inn under Arbeidstilsynets definisjon av alvorlige skader, dette er en økning på 3 skader sammenlignet med resultatet i 2017. De 10 skadene er innrapportert iht. Arbeidstilsynets regler.

Det er fortsatt et stort fokus på skadeforebyggende tiltak og viktigheten av å melde inn HMS avvik. Økningen av de innmeldte HMS avvikene kan indikere at dette har en positiv effekt. Når det gjelder økningen i antallet yrkesskader, var det i de første månedene i 2018 lange perioder med svært glatte områder i kommunen. Dette førte til unormalt mange skader etter fall.

Skader/avvik	2016	2017	2018
Alvorlige skader	4	7	10
Skader totalt	295	253	300
HMS avvik	409	375	539

Heltid

I mai 2015 la rådmannen fram for bystyret *Handlingsprogram heltid*, en sluttrapport basert på arbeidet med heltid i programmet «Sammen om en bedre kommune». Bystyret ga sin tilslutning til forslaget om femten tiltak i den videre satsingen på å få flere medarbeidere i 100 % stilling

Det jobbes fortsatt målrettet for å implementere de 15 tiltakene i *Handlingsprogram heltid*. Mange av forslagene i *Handlingsprogram heltid* må sees i et lengre tidsperspektiv og vil derfor være et satsingsområde også i årene som kommer.

Etableringen av en heltidskultur i Sarpsborg kommune jobbes det med på mange fronter. Dette gjøres parallelt med at det bygges kompetanse på fagfeltet heltid, både hos ledere og medarbeidere.

I 2018 ble det ansatt en prosjektleder for å implementere årsturnus i hele kommuneområdet Velferd.

	2009	...	2016	2017	2018
Antall deltidsstillinger under 40 %	579		499	468	438
Andel deltidsstillinger under 40 %	14,2 %		12,4 %	11,3 %	10,4 %
Gjennomsnittlig stillingsstørrelse i SK	74,1 %		79,9 %	81,2 %	82,1 %

Kompetanseutvikling

«Kompetansestrategi for Sarpsborg kommune» ble vedtatt i Administrasjonsutvalget i november 2016. Det overordnede målet er forankret i Vi i Sarpsborg hvor det er formulert slik: *Sarpsborg kommune skal ha kompetanse til å løse dagens oppgaver og møte framtidens utfordringer*. Det ble i 2017 utarbeidet en toårig handlingsplan med tiltak innenfor

kompetansestrategiens tre fokusområder: *heltid og store stillinger, kompetanseutvikling, og markedsføring og omdømmebygging.*

Utdanningskapasiteten til stillinger i skoleverket, og den faktiske muligheten for å rekruttere fagarbeidere til tjenesteområder i pleie- og omsorgssektoren, harmonerer ikke med de faglige kravene som gjelder. Dette har resultert i et stort antall ufaglærte medarbeidere. Bemanningssituasjonen preges av mangel på fagfolk, hyppige interne endringer, utstrakt bruk av midlertidige avtaler, og stort innslag av ufaglærte vikarer. Sarpsborg kommune har i mange år gjennomført et bedrifts-internt opplæringsprogram innenfor helsefag egne ansatte medarbeidere. Det jobbes med planer om å kunne utvide med flere interne opplæringsprogram de neste årene, for å dekke kommunens behov for kompetent arbeidskraft til framtidens tjenester.

Lederutvikling

Det ble også i 2018 gjennomført lederutviklingsprogram for nye enhetsledere, teamledere og «lederemner» i kommunen. Totalt 22 deltakere gjennomførte programmet høsten 2018, og hadde sin siste avsluttende samling i januar 2019. Programmet får svært gode tilbakemeldinger og evalueringer fra deltagerne, og det er et kostnadseffektivt program som samler nye ledere om kommunens verdier og ledelsesfilosofi. Programmet gjennomføres i regi av kommunens instruktørgruppe.

Det har i 2018 også vært gjennomført et omfattende innovasjonsprogram for alle ledere og en del andre medarbeidere – til sammen 350 deltagere. Innovasjonsprogrammet har som formål å øke kunnskapen om innovasjonskultur, innovasjonsledelse og innovasjonsmetodikk. Programmet har vært gjennomført med 4 obligatoriske samlinger pluss 4 valgfag, og deltagerne har fått oppgaver mellom samlingene. Innovasjonsprogrammet avsluttes i løpet av 2019, og også dette programmet gjennomføres svært kostnadseffektivt og i stor grad i regi av kommunens instruktørgruppe.

Lærlinger/lære plasser

I 2016 signerte ordfører intensjonsavtale med Østfold Fylkeskommune om økning i antall lære plasser fra 80 til 110, eller fra 1,5 til 2 lærlinger pr. 1000 innbyggere.

Læringsstrategi for Sarpsborg kommune ble vedtatt i Administrasjonsutvalget våren 2018 og er førende for kommunens lærling satsning et utgangspunkt for rapportering knyttet til målene.

Pr. 31.12.18. hadde Sarpsborg kommune 103 lære plasser. Dette er 13 flere enn i 2017.

Fordeling på fag: Helsefagarbeider (53), Yrkes og studiekompetanse (YSK) inkl. helsefagarbeider fagbrev (7) Barne- og ungdomsarbeider (25), Aktivitør (2), Institusjonskokk (2), IKT servicefag (4), Bilmekaniker (2), Kontor- og administrasjon (5), Mediegrafiker (2) og Byggdrifter (1).

12 av lære plassene er helt eller delvis finansiert av NAV og 5 er delfinansiert av KS. Samarbeidet mellom NAV og kommunen har som mål å kvalifisere voksne ytelsesmottakere i NAV systemet til fagarbeidere slik at de kan komme inn på arbeidsmarkedet. Samarbeidet med KS er et tiltak fra KS sin side med fokus på økt antall lære plasser i helsearbeiderfaget. Både NAV og KS bidrar på denne måten til det økte antallet lærlinger.

Ved hovedinntaket (kommunens lærling budsjett) prioriteres kvalifiserte søkere med ungdomsrett bosatt i kommunen. De aller fleste av disse er ordinære lærlinger med

ungdomsrett og med fagbrev som mål. Noen få er lærekandidater da de kan mangle fag eller ha fritak fra fag, evt. ha utfordringer knyttet til adferd/helse/funksjonsevne. Målet for lærekandidatene er økt kompetanse og mulighet til å fullføre utdanning. Historikken viser at mange lærekandidater fungerer svært godt, og flere lærekandidater får i løpet av læretiden endret sin kontrakt slik at de faktisk oppnår fagbrev.

Fra slutten av 2018 er målet å opprettholde det høye antallet lære plasser, blant annet ved å øke antall læringer i kommuneområde teknisk og opprettholde inntaket i de andre fagene. Videre blir det viktig å fortsette å ta ut verdiskapningen i læretiden samt å skape bedre jobbmuligheter etter endt læretid.

Utdanning av helsefagarbeidere og barne- og ungdomsfagarbeidere internt i Sarpsborg er gjennomført med tilskudd fra Fylkesmannen i Østfold og KS. I august 2017 startet 16 medarbeidere, som har over 6000 timers erfaring innen helse. De gikk et eksamensforberedende kurs, med avsluttende eksamen, våren 2018. I januar 2018 startet 10 medarbeidere som har over 6000 timer erfaring innen barnehage og SFO et eksamensforberedende kurs, med avsluttende eksamen våren 2018. Av disse 26 medarbeidere, har 25 bestått eksamen og disse tar nå fagbrev.

FÅRT- prisen

Dette er Sarpsborg kommunes arbeidsmiljøpris. Prisen ble i 2018 tildelt de tre teamene på renhold. Disse tre teamene har gjennom flere år arbeidet innovativt, systematisk og målrettet for å få ned sykefraværet og legge til rette for flere heltidsstillinger.

Likestilling og mangfold

Dokumentet "Vi i Sarpsborg" er kommunens plattform for ledelse og medarbeiderskap. Plattformens tre satsingsområder er ledelse, medarbeiderskap og kompetanse, og innebærer bl.a. at Sarpsborg kommune skal rekruttere og utvikle medarbeidere i inkluderende felleskap, der man samtidig legger vekt på forebygging av frafall fra arbeidslivet. Medarbeiderne skal på ulike måter stimuleres til å yte sitt beste i arbeidet for innbyggere og brukere. Det ligger en forpliktelse til å bygge opp kunnskap og bevisstgjøring hos medarbeidere og ledere på hvilke forventninger og muligheter som ligger i lov og avtaleverk om mangfold og inkludering. Sarpsborg kommune skal:

- bestå av arbeidsmiljø der alle opplever likeverd
- ha en rekrutteringspraksis som sikrer mangfold – alle søkere skal behandles likeverdig
- ha en sammensetning av arbeidsstyrken som speiler mangfoldet i befolkningen
- gi personer med nedsatt funksjonsevne og/eller arbeidsevne likeverdige muligheter for rekruttering og kompetansebygging

Kjønnsbalansen

I hovedtrekk viser sammensetningen kvinner/menn et typisk bilde for kommunal sektor, med en fordeling på ca. 80/20. Det er likevel gledelig å se at vi over tid har en utvikling i riktig retning og i 2018 en fordeling i Sarpsborg kommune på 77/23. Oversikten på de ulike fagområdene, viser at fordelingen følger tradisjonelle mønstre: Menn er sterkt underrepresentert innenfor barnehage og velferd, og overrepresentert på tekniske områder og noe på ledernivå.

Ansatte	2016			2017			2018		
Kjønn	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinner	Menn	Totalt
Antall ans	3207	807	4014	3264	858	4122	3326	892	4218
Andel K/M	79,9 %	20,1 %		79,2 %	20,8 %		78,8 %	21,1 %	
Årsverk	2 492	714	3 206	2586	760	3346	2677	788	3465
Andel K/M	77,70 %	22,30 %		77,30 %	22,70 %		77,25 %	22,75 %	

Ledere etter	Ledere	Menn	Kvinner	Kvinneandel
Kjønn				
2016	Kommuneledelsen	3	3	50,0
	Enhetsledere	22	32	59,2
	Teamledere	43	123	74,1
2017	Kommuneledelsen	3	3	50,0
	Enhetsledere	20	32	61,5
	Teamledere	44	126	74,1
2018	Kommuneledelsen	4	3	42,8
	Enhetsledere	21	33	61,1
	Teamledere	39	126	76,3

Arbeidstid/stillingsstørrelse

Deltid har også et klart likestillingsaspekt, og det arbeides aktivt i kommunen for å redusere andelen uønsket deltid. Bystyret vedtok i 2015 et handlingsprogram for heltid. Dette beskrives ytterligere i avsnittet om heltid – se foran. Det er positivt at antall stillinger for kvinner under 40 % går ned og at de større stillingene øker.

Medarbeidere fordelt på stillingsstørrelse og kjønn i kommunen			
	Stillingsstørrelse i %	Kvinner	Menn
2016	0-39,99	432	67
	40-79,99	892	88
	80-100	1 883	652
2017	0-39,99	391	79
	40-79,99	894	90
	80-100	1 982	686
2018	0-39,99	356	82
	40-79,99	796	86
	80-100	2174	724

Likelønn

Gjennomsnitt lønn (i hele tusen kroner) etter utdanning per årsverk og kjønn i 2018:

Stillingsbetegnelse	Menn	Kvinner	Diff. i menns favør	Diff. i menns favør i %
Assistent	341	358	-17 000	-4,8
Fagarbeider	417	410	7 000	1,7
Hjelpepleier	386	401	-15 000	-3,7
Sykepleier 7174	460	466	-6 000	-1,3
Ingeniør	566	556	10 000	1,8
Adjunkt, 7962,7963	520	528	-8 000	-1,0
Rådgiver	559	541	17 000	3,7
Teamledere alle	657	611	46 000	7
Enhetsleder 9451	802	802	0	0
Enhetsleder skole	780	762	18 000	2,3

Tabellen viser fastlønn for ulike yrkesgrupper. (Innbefatter ikke overtid eller tillegg for ubekvem arbeidstid.) Lønnsutviklingen for de store arbeidstakergruppene (kapittel 4 i tariffavtalen), er i hovedsak et resultat av sentralt fastsatt lønnsregulering, med identiske lønnsstiger for kvinner og menn. Dette utgjør ca. 90 % av arbeidsstokken. Lønnsforskjeller som oppstår i disse store gruppene skyldes i hovedsak alderssammensetning/ansiennitet og videreutdanning, og dermed bare i liten grad individuell lokal lønnsdannelse. I arbeidstakergruppene innenfor kapittel 3 og 5 i tariffavtalen, med full lokal lønnsdannelse, finner man fortsatt noen forskjeller i menns og kvinners lønn.

Mangfold og inkludering

Sarpsborg kommunes kommunedelplan for mangfold og inkludering styrer aktiviteter også på medarbeiderfeltet.

Arbeidsgiverdelen av kommunedelplanen omfatter områder som har særlig aktualitet i forbindelse med arbeidslivet: etnisitet, kjønn, funksjonsevne og alder. I planens handlingsplan legges det blant annet vekt på at kommunen som en stor samfunnsinstitusjon og arbeidsgiver må gå foran som et godt eksempel i lokalsamfunnet.

Det jobbes kontinuerlig med mangfoldet i Sarpsborg kommune. Det gjelder blant annet kommunens satsing på lærlinger, det gjelder prosjektet «Menn i helse», og det gjelder arbeidet med praksisplasser i kommunen. Disse satsningene bidrar til at flere unge, menn og innvandrere får den utdanningen og arbeidstreningen de trenger for å komme ut i jobb på sikt. I tillegg gjennomføres det årlige samfunnskonferanser og kompetansetilbud med temaer som bidrar til gode holdninger og kunnskap om likeverd og inkludering. Videre skal det i 2019 jobbes spesielt med å undersøke om arbeidet med moderat kvotering og intervju av kvalifiserte innvandrere i rekruttering til kommunale stillinger, blir gjennomført. Dette for å sikre et inkluderende, likeverdig og mangfoldig arbeidsmiljø.

Medarbeiderresultater 2018 fordelt per kommuneområde:

Kommuneområder	Samfunn	Velferd	Organisasjon	Oppvekst	Teknisk	Hele kommunen
Medarbeiderundersøkelsen Total score	4,3	4,4	4,5	4,4	4,3	4,3
Medarbeiderundersøkelsen Svarprosent	87 %	78 %	98 %	85 %	88 %	82 %
Sykefravær	6,9 %	9,3 %	4,9 %	7,5 %	6,1 %	8,0 %
Gjennomsnittlig stillingsstørrelse	80,3 %	74,2 %	98,0 %	91,2 %	94,1 %	82,1 %
Antall medarbeidere med stilling under 40 %	20	389	0	27	2	438
Antall midlertidig ansatte	8	116	6	135	1	266
Andel midlertidig ansatte Av totalt ansatte	5,3 %	4,8 %	4,4 %	9,9 %	0,2 %	5,9 %
Andre sentrale nøkkeltall						
Antall årsverk	114	1705	126	1112	400	3465
Antall ansatte	142	2297	128	1219	425	4218
Andel kvinner	53,5 %	87,9 %	63,8 %	80,0 %	39,0 %	77,2 %

Prioriterte tiltak

Vedtatte styringsdokumenter

Vi i Sarpsborg – plattform for ledelse og medarbeiderskap i Sarpsborg kommune

Hovedmål Ledelse: Sarpsborg kommune skal ha tydelige ledere som legger kommunens visjon og verdier til grunn i sitt arbeid.

Hovedmål Medarbeiderskap: Medarbeiderne i Sarpsborg kommune skal være engasjerte, profesjonelle og ansvarlige

Hovedmål Kompetanse: Sarpsborg kommune skal ha kompetanse til å løse dagens oppgaver og møte framtidens utfordringer

Prioriterte tiltak	Tid (år) for gjennomføring	Status per 31.12.2018
Utvikle et nytt innovasjonsprogram for ledere og andre ansatte.	2018-2019	Siste modul gjennomføres høsten 2019, som planlagt.
Øke inntaket av lærlinger til 2 per 1000 innbyggere.	2019- 2021	Igangsatt og delvis oppnådd per desember 2018.

Kompetansestrategi

Hovedmål: Sarpsborg kommune skal ha kompetanse til å løse dagens oppgaver og møte framtidens utfordringer. Fokusområder er heltid og store stillinger, kompetanseutvikling samt markedsføring og omdømmebygging.

Prioriterte tiltak	Tid (år) for gjennomføring	Status per 31.12.2018
Prøve ut løsninger der medarbeidere jobber i ulike typer virksomheter slik at	2018	Har vært kartlagt behov og ønsker, men ulike kompetansekrav og

deltidsstillinger kan slås sammen til heltidsstillinger.		innstramming av dette har gjort gjennomføring vanskelig.
Heve kompetansen til fagarbeidere gjennom programmet «Fagarbeider pluss».	2018-2021	Det er etablert kontakt mellom ledere i velferd og tilbyder av opplæring, men videreutdanning av helsefagarbeidere er ikke aktuelt nå i form av hele klasser, grunnet andre prioriteringer.
Heve IKT-kompetansen blant kommunens medarbeidere generelt.	2018-2021	Igangsatt. Både obligatorisk testing av nytilsatte og deretter tilpasset opplæring.
Styrke markedsføring av kommunen som arbeidsgiver overfor de mest aktuelle utdanningsinstitusjonene, og samarbeide tettere med disse.	2018-2021	Etablert kontakt med flere nye utdanningsinstitusjoner, og avtaler om praksis og oppgaveskriving er etablert på flere nye fagområder.

Handlingsprogram heltid

Hovedmål: Heltidskultur i Sarpsborg kommune

Prioriterte tiltak	Tid (år) for gjennomføring	Status per 31.12.2018
Øke turnuskunnskapen i alle relevante enheter.	2018	Arbeidet med dette ble startet i 2018 og intensiveres i 2019.
Etablere ressursteam med faste stillinger i alle enheter med turnusdrift.	2018	Gjennomført.
Alle enheter/team med turnusdrift skal utarbeide sine turnusplaner i rammen av en årsplan.	2021	Prosjekt er igangsatt med tilsatt prosjektleder og vedtatt prosjektplan.
Utarbeide retningslinjer som sikrer at stillinger større enn 90 % ikke brytes ned i mindre stillinger.	2018	Delvis gjennomført. Retningslinjene må endres noe grunnet endringer i avtaleverket.

Handlingsplan for inkluderende arbeidsliv (IA)

Hovedmål:

Delmål 1: Redusere sykefraværet og øke jobbnærværet.
 Delmål 2: Inkludere personer med nedsatt funksjonsevne
 Delmål 3: Øke avgangsalderen

Prioriterte tiltak	Tid (år) for gjennomføring	Status per 31.12.2018
Styrke HMS-team som lokal arena for IA-arbeidet. Integrere egne IA mål og tiltak i den lokale HMS handlingsplanen og blant medarbeiderne.	2018	Gjennomført.
Forbedre oppfølging og avklaring av langtidssykemeldte.	2018	Igangsatt og pågående arbeid.
Tilrettelegge for økt antall praksisplasser i kommunen for eksterne deltagere.	2018	Gjennomført. Arbeidet videreføres.

Måltavle medarbeider

Medarbeider				
	Resultat		Ambisjon i perioden	
	2016	2017	2018	
Mål: Attraktiv arbeidsgiver				
Antall søkere på stilling	13,8	22,2	11,1	> 19
Turnover	17 %	4 %	10,7 %	< 14 %
Antall lærlinger	80	90	103	110
Antall praksisplasser		196	352	300
Mål: Utviklende arbeidsmiljø				
Medarbeiderundersøkelsen - samlet resultat	4,4	4,4	4,3	4,5
Mål: Redusert sykefravær				
Sykefravær totalt	8,9 %	7,9 %	8,0 %	< 7,8 %
Gjennomsnittlig stillingsstørrelse	79,9 %	81,2 %	82,1 %	> 81 %
Antall medarbeidere med stilling under 40 %	499	468	438	< 470
Andel midlertidige ansatte ²	7,3 %	6,1 %	5,9 %	< 6,8 %
Timelønn til ansatte, årsverk ³	360	316	311	< 300

² Antall midlertidig ansatte sett i forhold til totalt antall faste og midlertidig ansatte

³ Totalt antall utbetalte arbeidstimer, som ikke er fastlønn, omregnet til årsverk. (Basert på et gjennomsnittlig årstimetall på 1900 timer).

ØKONOMI

Økonomisk oversikt – drift

	Regnskap 2018	Revidert budsjett 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regnskap 2017
Driftsinntekter				
Brukerbetalinger	128 572 315	129 957 000	129 957 000	124 674 873
Andre salgs- og leieinntekter	382 240 152	351 808 000	350 783 000	380 473 979
Overføringer med krav til motytelse	443 577 491	320 689 552	305 249 000	420 410 473
Rammetilskudd	1 626 832 451	1 608 400 000	1 588 400 000	1 595 990 375
Andre statlige overføringer	117 878 337	117 878 635	111 909 000	135 860 149
Andre overføringer	8 486 578	-	-	3 089 156
Skatt på inntekt og formue	1 341 954 234	1 346 191 000	1 349 191 000	1 282 142 053
Eiendomsskatt	210 751 876	212 500 000	212 500 000	188 437 863
Andre direkte og indirekte skatter	10 673 904	-	-	8 491 678
Sum driftsinntekter	4 270 967 337	4 087 424 187	4 047 989 000	4 139 570 598
Driftsutgifter				
Lønnsutgifter	2 204 505 795	2 125 463 200	2 107 159 000	2 075 556 056
Sosiale utgifter	587 182 021	605 989 099	600 143 000	560 522 926
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	544 468 173	461 097 574	450 763 000	526 253 646
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	490 011 616	481 705 000	480 905 000	480 138 857
Overføringer	245 896 527	200 598 848	191 871 000	226 993 326
Avskrivninger	207 109 780	197 000 000	197 000 000	200 368 421
Fordelte utgifter	-66 075 213	-46 537 000	-46 537 000	-58 759 146
Sum driftsutgifter	4 213 098 699	4 025 316 721	3 981 304 000	4 011 074 086
Brutto driftsresultat	57 868 638	62 107 466	66 685 000	128 496 512
Finansinntekter				
Renteinntekter og utbytte	37 701 328	39 500 000	36 500 000	36 518 802
Gevinst på finansielle instrumenter	4 580 624	-	-	6 118 520
Mottatte avdrag på utlån	1 263 361	1 200 000	1 200 000	1 323 233
Sum eksterne finansinntekter	43 545 313	40 700 000	37 700 000	43 960 555
Finansutgifter				
Renteutgifter og låneomkostninger	129 045 927	130 600 000	130 600 000	135 104 529
Tap på finansielle instrumenter	-	-	-	-
Avdrag på lån	152 656 990	154 200 000	153 200 000	156 445 735
Utlån	803 067	1 500 000	1 500 000	1 586 782
Sum eksterne finansutgifter	282 505 984	286 300 000	285 300 000	293 137 046
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-238 960 671	-245 600 000	-247 600 000	-249 176 492
Motpost avskrivninger	207 109 780	197 000 000	197 000 000	200 368 421
Netto driftsresultat	26 017 747	13 507 466	16 085 000	79 688 442
Interne finanstransaksjoner				
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	92 364 041	92 364 041	-	114 693 517
Bruk av disposisjonsfond	35 703 092	19 487 174	4 486 000	32 175 367
Bruk av bundne fond	43 236 684	11 915 000	7 644 000	37 530 145
Sum bruk av avsetninger	171 303 817	123 766 215	12 130 000	184 399 029
Overført til investeringsregnskapet	20 828 341	21 008 000	21 000 000	8 206
Avsatt til disposisjonsfond	115 580 682	115 580 681	6 530 000	140 477 517
Avsatt til bundne fond	30 029 914	685 000	685 000	31 237 707
Sum avsetninger	166 438 937	137 273 681	28 215 000	171 723 430
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	30 882 628	0	0	92 364 041

Netto driftsresultat

Brutto driftsresultat og netto driftsresultat er to sentrale resultatbegrep i driftsregnskapet. Brutto driftsresultat forteller om det økonomiske resultatet av kommunens ordinære driftsvirksomhet før man tar hensyn til finansposter. Netto driftsresultat er et begrep innenfor kommunal økonomi og oppgis vanligvis som prosent av brutto driftsinntekter. Netto driftsresultat viser resultatet av kommunens ordinære løpende drift og må minst være tilstrekkelig til å dekke netto avsetninger og tidligere års merforbruk.

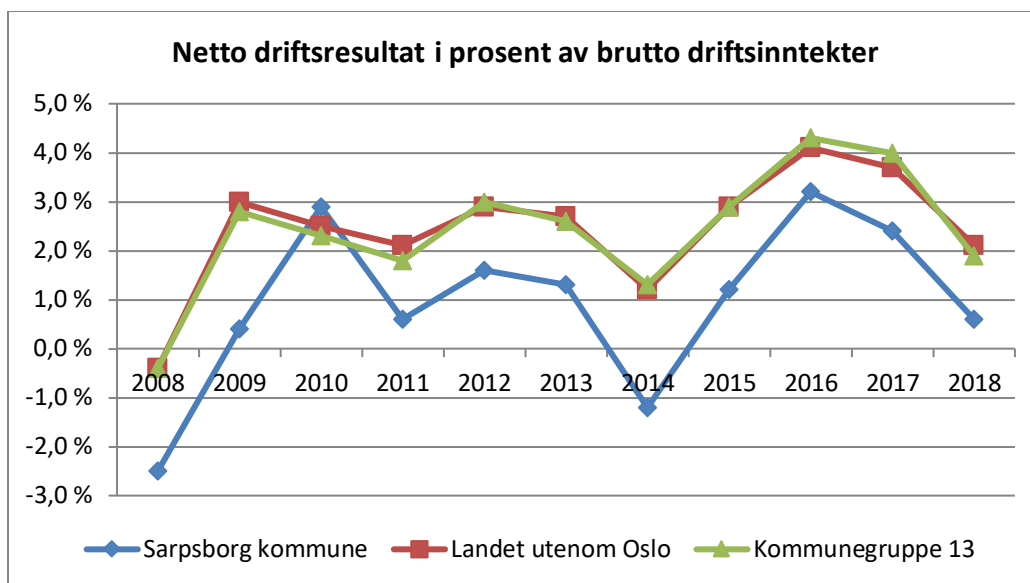
I handlingsplan 2018 - 2021 med årsbudsjett 2018 er det vedtatt en ambisjon om at netto driftsresultat for kommunen skal være på minst 1,75 %. Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) har anbefalt et gjennomsnittlig nivå for netto driftsresultat for kommunesektoren på 1,75 % for å kunne opprettholde en sunn og robust økonomi. Netto driftsresultat skal gi rom for å kunne avsette midler til fond (sparing) som buffer mot fremtidige svingninger i driftsinntektene eller dekke uforutsette utgifter, slik at tjenestene blir minst mulig berørt på kort sikt. Ved et lavere netto driftsresultat vil det være lite rom for å bygge opp tilstrekkelig frie fond for å kunne opprettholde et stabilt tjenestenivå ved uforutsette utgifter eller svingninger i inntektene. Sarpsborg kommunes netto driftsresultat er det laveste siden 2014. I 2018 har det gjennom året vært gjennomført flere budsjettendringer. Det har vært behov for å utsette planlagte tiltak og det har vært omfattende bruk av fond. Dette kan ikke fortsette over tid.

Oversikten nedenfor viser netto driftsresultat de siste fem årene:

Nøkkeltall	2014	2015	2016	2017	2018
Netto driftsresultat	-55,0	53,0	121,5	81,7	26,0
Sum driftsinntekter	3 571	3 724	3 944	4 139	4 270
Netto drifts- inntekter i % av driftsinntekter	-1,5 %	1,4 %	3,1 %	2,0 %	0,6 %
Årsresultat	0	75,0	114,8	92,0	30,9

Netto driftsresultat for Sarpsborg kommune i 2018 ble 26,0 mill. kr eller 0,6 %. Dette er 53,7 mill. kr lavere enn i 2017. I 2017 var det høye skatteinntekter i hele Norge og Sarpsborg kommune fikk høyere inntekter på skatt og rammetilskudd. Oppdaterte tall fra SSB for 2018 viser at gjennomsnittet for landet, med unntak av Oslo, var på 2,1 %. For KOSTRA gruppe 13 ble tallet 1,9 %.

Figuren under viser at netto driftsresultat for Sarpsborg kommune svinger i takt med Kommune-Norge for øvrig. Endringer i kommuneøkonomien har i stor grad vært sammenfallende med den økonomiske utviklingen nasjonalt og internasjonalt. Første halvdel av 2000-tallet var preget av god økonomisk vekst og et positivt netto driftsresultat som følge av økte skatteinntekter. Finanskrisen i 2008 rammet de fleste europeiske land hardt med svakere økonomisk vekst og økt arbeidsløshet. Dette medførte en klar forverring av netto driftsresultat for både Sarpsborg og landet for øvrig.

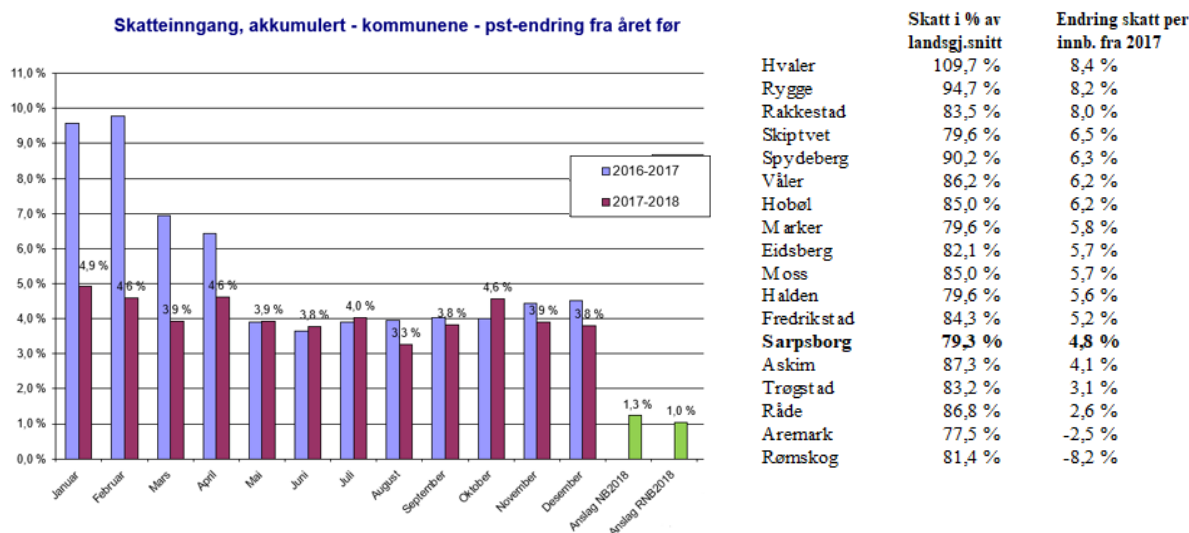
Kilde: SSB, KOSTRA Nøkkeltall

Frie inntekter og finansielle poster

Skatt på inntekt og formue

Skatt på inntekt og formue inklusiv naturressursskatt⁴ utgjør 1 352,6 mill. kr i 2018, dette er en økning på 62 mill. kr (4,8 %) fra 2017. Skatteinntektene i 2018 ble 6,4 mill. kr høyere enn revidert budsjett.

Skatteveksten i 2018 var i likhet med 2017 og 2016 markant over anslagene i statsbudsjettet og revidert nasjonalbudsjett. Ulikheter i skatteinntekter kommunene imellom utlignes delvis gjennom inntektsutjevningen i inntektssystemet for kommuner, med utbetaling over rammetilskuddet.

(Kilde: KS)

⁴ Naturressursskatten for 2018 utgjør 10,6 mill. kr og inngår i posten "andre direkte og indirekte skatter" i tabellen "Økonomisk oversikt drift".

Rammetilskudd

Gjennom inntektssystemet kompenseres kommunene for ulikheter i utgiftsbehovet etter fastsatte kostnadsnøkler for de viktigste tjenestene, samt inntektsutjevning.

Rammetilskuddet i 2018 utgjorde 1 626 mill. kr. Dette er 30 mill. kr mer enn året før, økningen var dermed på 1,9 %.

Samlet rammetilskudd og skatteinntekter utgjorde 24,1 mill. kr mer enn revidert budsjett for 2018.

Skatt på eiendom

Samlet skatt på eiendom utgjorde 210,8 mill. kr, noe som er 1,7 mill. kr mindre enn budsjett. Eiendomsskatteinntekten på næring/verk og bruk utgjorde 73,2 mill. kr, bolig 113,8 mill. kr og fritidseiendom 23,7 mill. kr. Samlet inntekt fra eiendomsskatt er 22,3 mill. kr mer enn i 2017, økningen skyldes at takstene fra 2008 ble oppjustert med 10 % i henhold til budsjettvedtaket.

Statlige tilskudd og overføringer

Kommunen la i 2018 om sin modell for beregning av ressurskrevende tjenester. Det har medført en merinntekt sammenliknet med opprinnelig og justert budsjett. Budsjettstatlig refusjon for ressurskrevende tjenester var 76 mill. kr i 2018. I henhold til gjeldende regler er statlig refusjon knyttet til ressurskrevende tjenester for 2018 inntektsført i årsregnskapet basert på et estimat på 81,6 mill. kr, hvorav 1,6 mill. kr er merinntekt i forhold til estimat fra 2017. Merinntekter i 2018 blir derfor 5,6 mill. kr i forhold til budsjett. Statstilskudd for bosetning av flyktninger i 2018 utgjorde 77,3 mill. kr, det var budsjett med 80,2 mill. kr. Statstilskuddet ble dermed 2,9 mill. kr mindre enn budsjett.

Finansinntekter og -utgifter

Kommunens netto finansutgifter er 8,6 mill. kr lavere enn opprinnelig budsjett. Mesteparten skyldes høyere finansinntekter enn forutsatt. Det vises for øvrig til egen finans- og gjeldsrapport for 2018. Rapporten blir behandlet i bystyret i april 2019.

Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter

Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter (gjeldsgraden) er et uttrykk for hvor stor gjeldsbelastning kommunen har i forhold til sine inntekter. Diagrammet på neste side viser utviklingen i netto lånegjeld i forhold til kommunens samlede driftsinntekter siden 2008⁵.

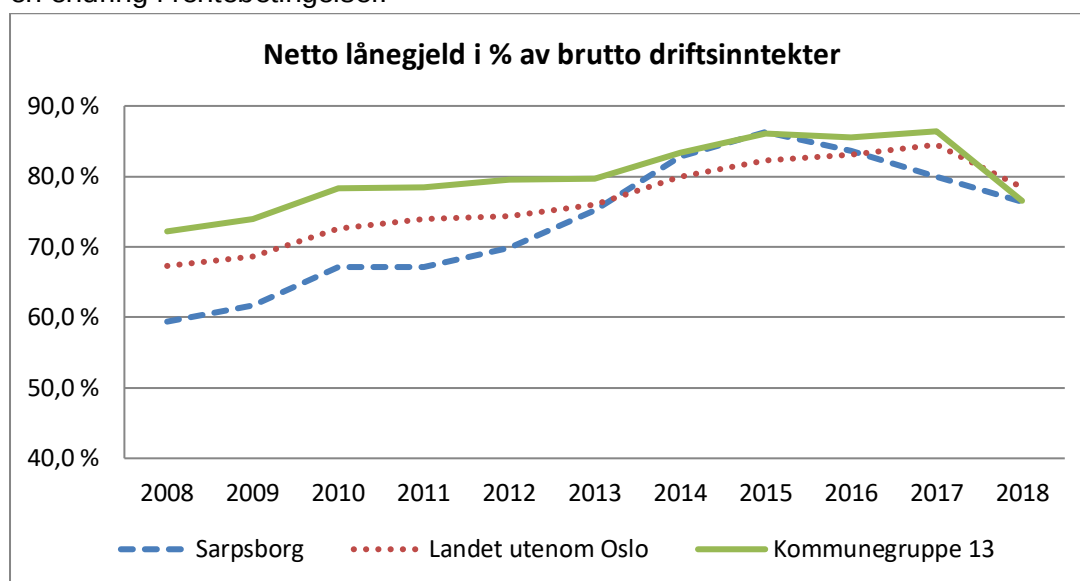
Ved behandlingen av handlingsplan for 2017 – 2020 fattet bystyret vedtak om at renteesponert gjeld som belaster driftsregnskapet ikke skal øke i perioden. Samlet renteesponert lånegjeld ved slutten av handlingsplanperioden skal være lik renteesponert gjeld 1.1.2017. Handlingsregelen er videreført i budsjett og handlingsplan 2018-2021.

Netto lånegjeld(konsern) i forhold til kommunens driftsinntekter i 2018 var på 76,4 %, tilsvarende var det 80,0 % i 2017. Sarpsborg kommune har ved utgangen av 2018 en netto lånegjeld som er lavere enn både KOSTRA gruppe 13 hvor tallet var 76,6 % og gjennomsnitt for landet utenom Oslo hvor tallet var 78,5 %.

⁵ Tallene gjelder for kommunen som konsern, dvs. kommunen inklusiv kommunale foretak og andel av interkommunale selskaper.

Deler av kommunens finanskostnader dekkes gjennom statlige tilskuddsordninger (rentekompensasjon) og gjennom gebyrfinansierte investeringer innenfor vann, avløp, renovasjon og feiing, men dette gjelder også for andre kommuner.

Norske kommuner har høy kredittverdighet og har etter staten og statsforetak de beste lånebetingelsene i kredittmarkedet. Kommunen kan derfor normalt plassere midler innenfor rammen av reglene i finansreglementet om plassering av kortsiktig likviditet til en høyere rente enn det kommunen betaler på sine innlån. Ut fra en økonomisk betraktning lønner det seg derfor for en kommune å foreta opplåning så snart som mulig etter at gyldig vedtak foreligger og samtidig betale sine avdrag så sent som mulig. På denne måten kan kommunen utnytte de muligheter som ligger i en positiv rentedifferanse på lånte midler. I 2018 forfalt kommunens hovedbankavtale og ny avtale ble inngått. Det medførte blant annet en endring i rentebetingelser.

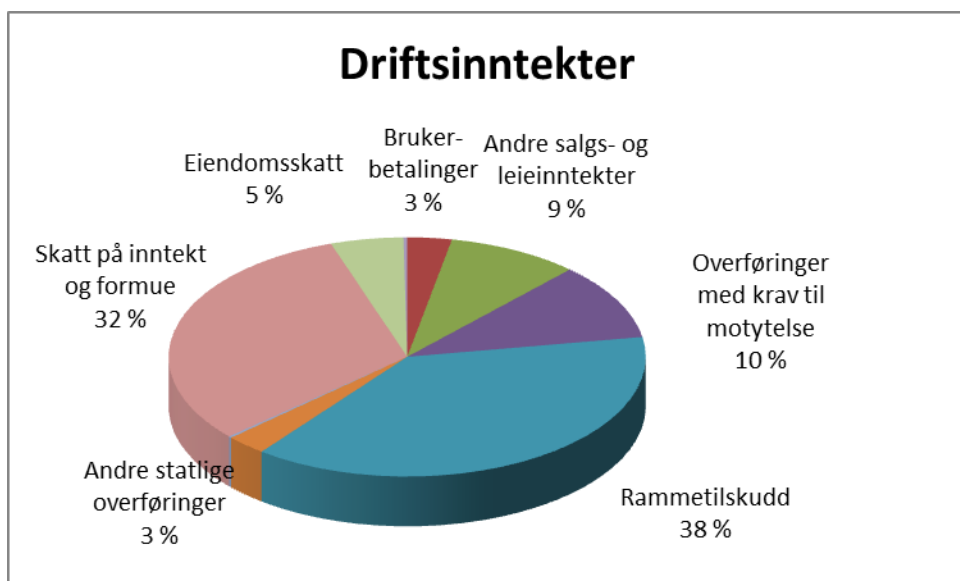

Kilde: SSB, KOSTRA nøkkeltall

Spesifikasjon av driftsinntekter og driftsutgifter

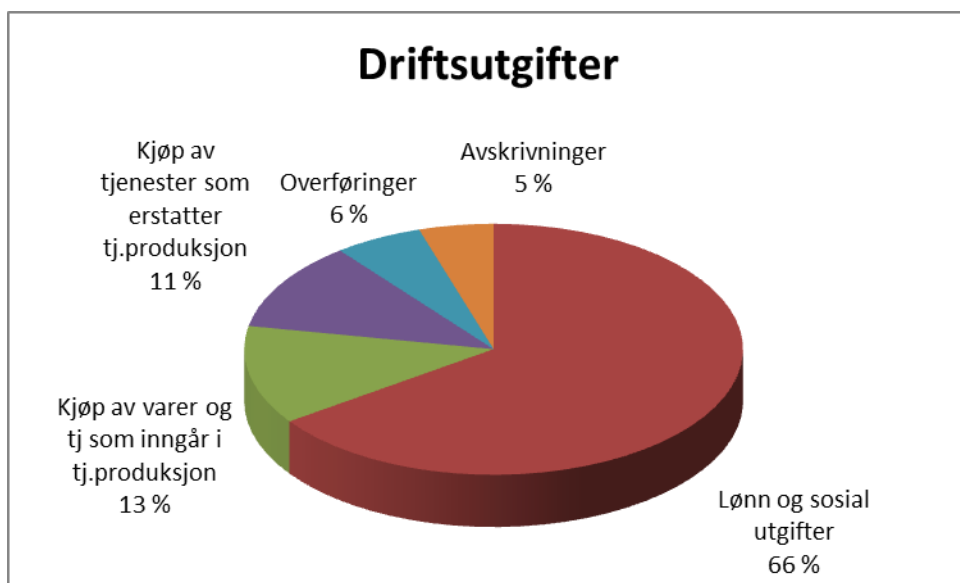
Driftsinntekter

Kommunens driftsinntekter for 2018 fremgår av diagrammet nedenfor. Inntektene økte med 131,4 mill. kr eller 3,2 % fra 2017 til 2018. Skatt og rammetilskudd utgjør til sammen 2 968,8 mill. kr, som tilsvarer 69,5 % av kommunens samlede driftsinntekter. Nivået på skatt og rammetilskudd bestemmes i stor grad av staten gjennom statsbudsjettet. Dette betyr i realiteten at det er staten som bestemmer kommunens inntektsnivå og dermed langt på vei også hvor mye kommunen kan bruke på drift.

Driftsutgifter

Hvordan kommunens driftsutgifter er sammensatt er vist i diagrammet nedenfor. Driftsutgiftene økte med 202 mill. kr, tilsvarende 5,0 % fra 2017 til 2018. Det betyr at utgiftene vokste mer enn inntektene, og er med på å forklare at netto driftsresultat er svekket med om lag 54 mill. kr siden 2017.

Fondsbeholdninger

Fond er regnskapsmessige avsetninger i tidligere eller innværende regnskapsår til egenfinansiering av investeringer eller dekning av driftsutgifter i kommende budsjettår. Kommunens fondsbeholdning kan deles i fire; bundne og ubundne driftsfond og bundne og ubundne investeringsfond. Ubundne driftsfond (disposisjonsfond) kan brukes til både drifts- og investeringsformål. Bundne fond er midler avsatt til bestemte drifts- eller investeringsformål. Størrelsen på fondsbeholdningen kan si noe om den økonomiske handlefriheten i kommunen.

Deler av kommunens disposisjonsfond er bevilget til investeringsprosjekter som er under realisering eller forventes å bli realisert i løpet av de nærmeste årene. Så fremt ikke overskuddet på den løpende drift (netto driftsresultat) økes kan det derfor forventes en reduksjon i fondsmidlene. Reduserte fondsmidler påvirker kommunens beholdning av likvider og gir reduserte finansinntekter.

Fondsbeholdninger	Tall i 1000 kr						
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Disposisjonsfond	189 777	153 180	155 664	128 450	194 619	284 963	346 598
Bundne driftsfond	41 721	56 110	61 708	66 259	62 065	54 251	52 294
Bundne selvkostfond	34 714	23 740	14 776	15 329	17 689	19 211	7 961
Ubundne investeringsfond	97 051	102 874	80 321	51 091	36 905	18 899	18 899
Bundne investeringsfond	1 534	4 564	11 543	8 590	2 610	3045	6 257
Sum fond	364 797	340 468	324 012	269 719	313 888	380 369	432 009

Disposisjonsfondet utgjør per 31.12.18 346,6 mill. kr, som er en økning på 61,6 mill. kr fra 2017. Av dette er 49,2 mill. kr avsatt til fond for enheter med driftsoverskudd i tidligere budsjettår. 147,6 mill. kr er avsatt av bystyret selv til bestemte formål, herav 80,0 mill. kr til rentebufferfond. De resterende 69,8 mill. kr er fondsmidler som ikke er formålsbestemt.

Av regnskapsmessig mindreforbruk på 30,9 mill. kr i 2018 skal 1,8 mill. kr avsettes til fond for enhetene med bakgrunn i reglementet for over- og underskudd. Enhetenes fond vil etter dette utgjøre 51,1 mill. kr. Beløpet tilsvarer 1,7 % av enhetenes samlede netto driftsrammer i 2018 og representerer en viktig buffer mot uforutsette utgifter eller svikt i inntekter på enhetene.

En robust og sunn kommuneøkonomi er en avgjørende forutsetning for å nå målet om «tjenester av god kvalitet». For å understøtte en slik utvikling har bystyret tidligere vedtatt syv prinsipper for god økonomistyring i Sarpsborg kommune. Et av prinsippene er at kommunen til enhver tid skal ha et disposisjonsfond på minst 50 mill. kr som buffer ved et eventuelt driftsunderskudd. Beløpet skal komme i tillegg til de fondsavsetninger som er knyttet til over-/underskudd på enhetene.

Sarpsborg kommune finansierer i hovedsak sine investeringer med låneopptak. Kommunen har over tid hatt et netto driftsresultat under 3 % og en gjeldsgrad over 75 %. Det begrenser det økonomiske handlingsrom. I 2016, 2017 og 2018 har gjeldsgraden gått nedover etter en streng prioritering av investeringsprosjekter.

Deler av årets mindreforbruk avsettes til det generelle disposisjonsfondet. og resterende benyttes til å finansiere opp Sarpsborg Scene. Sarpsborg Scene mangler finansiering på 17 mill. kr. 3 mill. kr vil finansieres med merverdikompensasjon, de resterende 14 mill. kr finansieres med årets overskudd. 17,3 mill. kr avsettes til disposisjonsfond.

Økonomisk resultat per kommuneområde

Kommuneområde	Regnskap 31.12.2018	Rev. Budsjett 2018	Tall i 1 000 kr	
			Avvik i kr	Avvik i %
Velferd	1 550 710	1 550 811	101	0,0 %
Oppvekst	1 012 243	1 005 256	-6 987	-0,7 %
Samfunn	87 492	89 813	2 321	2,6 %
Organisasjon	139 216	140 169	953	0,7 %
Teknisk	253 741	244 583	-9 158	-3,7 %
Rådmann	20 648	23 077	2 429	10,5 %
Sum	3 064 049	3 053 709	-10 340	-0,3 %

Samlet sett har kommuneområdene et merforbruk på 10,3 mill. kr i 2018 i forhold til reviderte budsjetttrammer. Resultatet er påvirket av at det er brukt 17,5 mill. kr av tidligere fondsavsetninger tilhørende enhetene. I henhold til interne regler for behandling av over- og underskudd i Sarpsborg kommune, kan den enkelte enhet opparbeide et akkumulert overskudd på inntil 3 % av brutto driftsutgifter til bruk i senere budsjettår. Dette gir muligheter for å husholdere med tildelte midler på tvers av budsjettår. I tillegg til bruk av enhetenes fond er det tilført midler gjennom året. Resultatet per kommuneområde er omtalt i egne kapitler.

Måltavle økonomi

Økonomi				
	Resultat			Ambisjon i perioden
	2016	2017	2018	
Mål: God kommuneøkonomi				
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter ⁶	3,2 %	2,4 %	0,6 %	> 1,75 %
Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter ⁷	83,6 %	80,0 %	76,4 %	< 78,5 %
Disposisjonsfond (ikke formålsbestemt)	60,8 mill. kr	64,6 mill. kr	69,8 mill. kr	> 50 mill.kr
Meravkastning kortsiktig likviditet ⁸	1,5 %	1,3 %	0,9 %	> 0,6 %
Awik budsjett – regnskap for kommuneområdene samlet	1,4 %	0,5 %	-0,3 %	0 %

⁶ Gjelder Sarpsborg kommune som kommune konsern, dvs. kommunen inkl. kommunale foretak og andel av interkommunale selskaper hvor kommunen er medeier.

⁷ Gjelder kommunen som kommune konsern. Bystyret har tidligere vedtatt at netto lånegjeld ikke skal overstige gjennomsnittet for landet uten Oslo.

⁸ Meravkastning utover referanseindeks ST1X. Gjelder kun kommunen.

Rådmannens internkontroll

Rådmannen skal i henhold til kommunelovens § 25-1, sørge for at kommunen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksjoner, og at denne er gjenstand for betryggende kontroll.

Avvik

I kommunens kvalitetssystem, skal alle avvik og skader på ansatte i Sarpsborg kommune registreres. Et avvik er definert som brudd på lov, forskrift, rutiner, prosedyrer og andre myndighetskrav. I 2018 ble det registrert totalt 2718 avvik og 320 skader på ansatte.

Varslingssaker

I 2018 har varslingsutvalget gjennomført 7 møter. Varslingsutvalget har mottatt og behandlet 12 varslinger. Samtlige varslinger er undersøkt og saksbehandlet iht. Reglement for varsling. De 12 varslingene er fordelt som følger:

Interne	Eksterne	Anonyme
5	5	2

Revisjoner

I Sarpsborg kommune gjennomføres det både intern og eksterne revisjoner og det gjennomføres prosjekter for å forbedre internkontrollen i hele organisasjonen. Østfold kommunerevisjon IKS gjennomfører revisjoner på vegne av kontrollutvalget. Kontrollutvalgets aktivitet er beskrevet i kontrollutvalget årsmelding. I 2018 ble følgende forvaltningsrevisjonsrapporter behandlet i bystyret:

PS 13/18 Refusjoner-risiko for at refusjoner ikke inntektsføres

PS 28/18 Gatedalen Miljøanlegg – fokus på veiing av avfall (inntekter) og sikring av gjenstander

I tillegg ble det gjennomført to internrevisjoner.

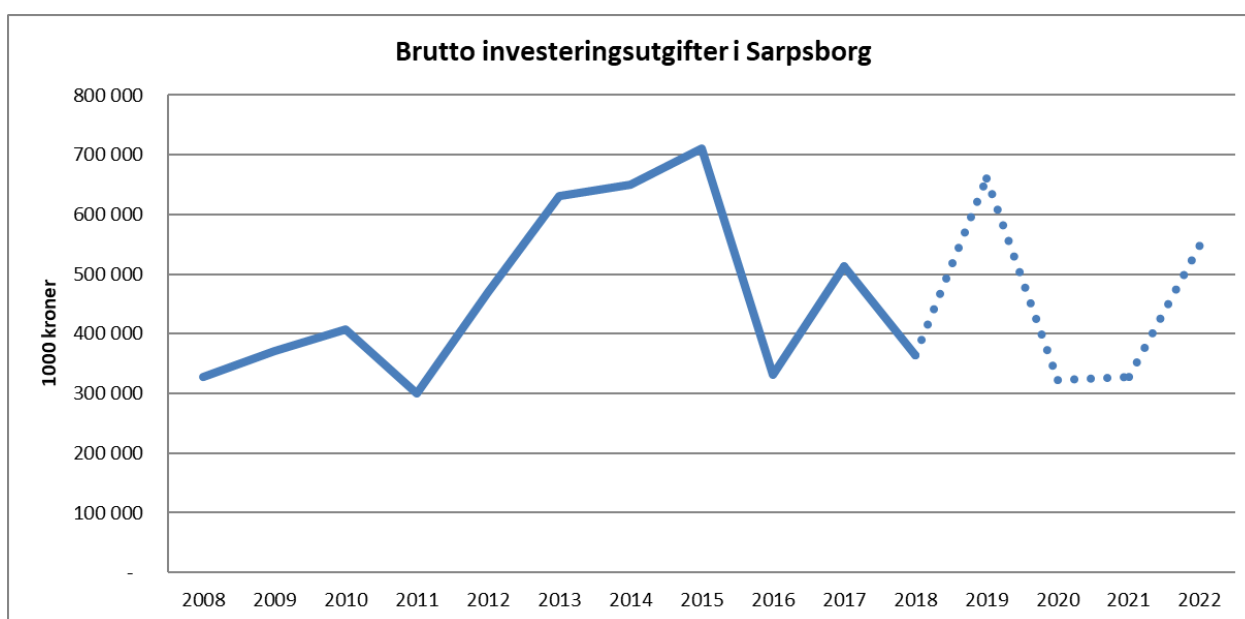
- Internrevisjon Enhet barnevern, økonomiområdet
- Internrevisjon vedrørende informasjonssikkerhet.

Den sistnevnte har blitt foretatt på to av kommunens enheter og vil bli videreført i 2019.

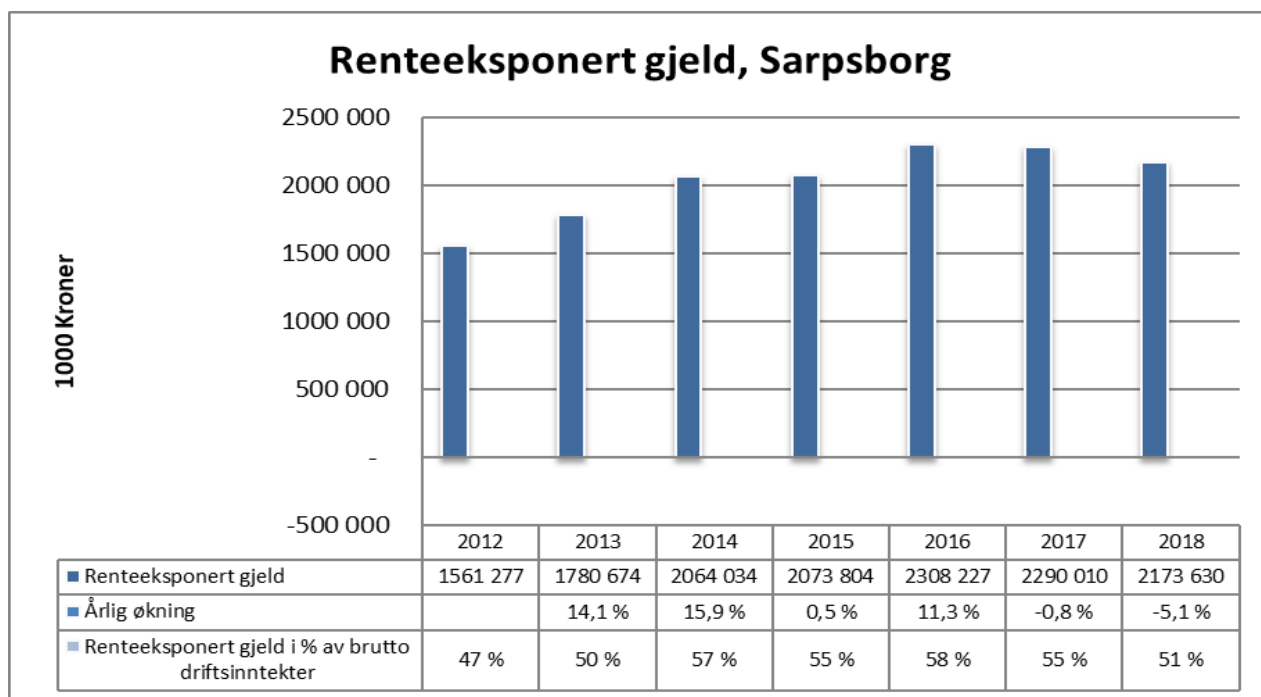
INVESTERINGER

Kommunal regnskapsstandard regulerer hvilke utgifter som kan føres i investeringsregnskapet. Kravene er at den eiendel som anskaffes skal være av vesentlig verdi og til varig eie eller bruk, dvs. en verdi som overstiger 100 000 kr og har en økonomisk levetid på minst 3 år.

Diagrammet under viser brutto investeringsutgifter siden 2008. Den prikkete linjen viser kommunens budsjetterte investering i budsjett og handlingsplan. Det vil normalt være en differanse mellom budsjetterte investeringer og faktisk regnskapsførte investeringer. Dette skyldes hovedsakelig at enkelte utgifter kommer noe senere enn budsjettert. Dette er ikke inkludert i budsjettert investering under. I perioden fra 2008 frem til 2018 har kommunens netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter steget fra 59,4 % til 76,4 %. Lånegjelden i % av brutto driftsinntekter var på sitt høyeste nivå i 2015 på 86,3 %

Kommunens investeringer i vann, avløp og renovasjon (VAR) utgjort i regnskapsåret 88 mill. kr. Det spesielle med investeringer innenfor VAR er at kapitalutgiftene blir direkte belastet innbyggerne gjennom kommunale gebyrer. En økt investering innenfor VAR eller økt fremtidig rente vil derfor ikke påvirke kommunens driftsbudsjetter til andre formål. Det samme gjelder enkelte andre investeringer som faller inn under statlige kompensasjonsordninger. I diagrammet under er kommunens andel av gjelden som ikke direkte påvirker kommunens driftsbudsjetter til annen tjenesteproduksjon ekskludert.

Investeringsoversikt

Kommuneområde velferd

Helsehuset

Den tidligere sykehusbygningen er rehabilitert innenfor en revidert ramme på 202 mill. kr etter bystyrets vedtak av 24. september 2015. 71 korttidsplasser ble overført i februar 2016. Det er mottatt tilskudd fra Husbanken på ca. 89 mill. kr og tilskudd fra Enova på ca. 2 mill. kr. Bystyret vedtok 2. mars 2017 å fremskynde oppstart av 14 korttidsplasser i helsehusets 1. etasje fra november til august. Plassene er tatt i bruk, og det er til sammen 85 korttidsplasser i helsehuset. Prosjektet forventes avsluttet vår 2019 innenfor revidert budsjett. Alle arealer i helsehuset er nå tatt i bruk/ rehabilitert, med unntak av delen hvor ambulansestasjonen er.

Helsehuset 2. etasje - behandlingshjelpemidler

Behandlingshjelpemidler som tidligere har vært lokalisert i sidefløy i 3. etasje på helsehuset har flyttet til sidefløy i 2. etasje. Arbeidene ble ferdigstilt i februar 2017. Det er bevilget 8,4 mill. kr til prosjektet, som finansieres av økte leieinntekter. Prosjektet avsluttes med et mindreforbruk på 0,3 mill. kr.

Helsehuset 1. etasje

Det er bevilget 4 mill. kr til ombygging og oppussing av restarealer i sidefløya i 1. etasje. Arealene skal benyttes til et lærings- og mestringssenter i nær dialog med brukerorganisasjoner. Arbeidene ble ferdigstilt ultimo mai 2018 innenfor budsjett. Arealene er tatt i bruk. Prosjektet avsluttes med et mindreforbruk på 0,1 mill. kr.

Nødstrøm Borgen og Haugvoll sykehjem

Aggregatene som er installert på disse sykehjemmene ivaretar sikkerheten ved at livsnødvendige funksjoner opprettholdes. Det er vurdert ytterligere oppgraderinger av

nødstrømsaggregatene for å sikre fullverdig strømforsyning ved strømbrydd. Det er bevilget 2,5 mill. kr til prosjektet. Det tas sikte på å gjennomføre oppgraderingen ved Borgen sykehjem i løpet av 2019. Oppgraderingen ved Haugvoll sykehjem avventes i påvente av en framtidig utbygging.

Modulbaserte boliger

Det ble fattet vedtak om å regulere og benytte fire tomter; Opsund, Vistertoppen/Bjørnstad, Mobakken og Haftor Jonssons gate. Mobakken har i ettertid utgått. Alle tomtene er ferdig regulert og vedtatt av bystyret. Prosjektet ble lagt ut på anbud i mars 2018. Det ble forespurgt om en fastpris for Opsund og en opsjonspris (opparbeiding av tomt og byggearbeider) på Vistertoppen/Bjørnstad og Haftor Jonssons gate. Det er bevilget 17 mill. kr til prosjektet. Innhenting av tilbudspriser viser at de samlede kostnadene i prosjektet er høyere enn bystyrets bevilgning. For å holde den økonomiske rammen, blir det etablert 3 nye boenheter på Opsund og 3 nye boenheter på Haftor Jonssonsgt.

12 leiligheter og infrastruktur på Bodalsjordet

Det ble i bystyret 12. juni 2014 bevilget og avsatt 38 mill. kr til bygging av 12 kommunale utleieboliger og infrastruktur på Bodalsjordet. Byggearbeidene startet i februar 2017. Prosjektet ble ferdigstilt i desember 2017 og boligene ble tatt i bruk i januar 2018. Prosjektet forventes avsluttet vår 2019 med et mindreforbruk på 2,5 mill. kr.

12 boliger i bofellesskap på Værn

Bystyret bevilget og avsatte 12. november 2015 totalt 55 mill. kr til prosjektet. Husbanken har gitt tilsagn om tilskudd til byggingen med 16,5 mill. kr. Formannskapet vedtok 31. august 2017 at bofellesskapet skal oppføres i massivtre. Totalentreprisen ble lyst ut i oktober 2017, og entreprenør er valgt. Oppstart byggeplass var i mars 2018, og bygget vil være bruksklart i juni 2019. Prosjektet forventes levert innenfor budsjett.

Utbygging Lunstikka

Lunstikka er et borettslag eid av SOBBL. Borettslaget består av 3 rekkehus. To av disse bebos av utviklingshemmede og ønskes sammenbygd for å oppnå mer effektiv drift og ivareta ansattes arbeidsmiljø. For å gjennomføre dette var det hensiktsmessig å skille ut de kommunale leilighetene. Fisjon ble vedtatt på generalforsamling i borettslaget 31. august 2016 og trådte i kraft 1. januar 2017. Det er bevilget totalt 7 mill. kr til prosjektet. Totalentreprisen ble lyst ut i januar 2018 og byggearbeidene slutført sommeren 2018. Bygget er tatt i bruk med ny personalbase. Prosjektet forventes levert innenfor budsjett.

Holtenga servicebolig

Servicebasen ved Holtenga bofellesskap er bygget om for å ivareta ansattes arbeidsmiljø og oppnå mer effektiv drift. Prosjektet er godkjent på generalforsamling i borettslaget. Det er i

budsjett 2017 bevilget 3,2 mill. kr til prosjektet. Byggearbeidene startet opp i desember 2017 og ble ferdigstilt innenfor budsjett i april 2018. Prosjektet foreslås avsluttet med et mindreforbruk på 0,2 mill. kr.

Oppgradering Kruseløkka sykehjem

Kruseløkka sykehjem er rehabilitert med 28 beboerrom. 13 sykehjemsplasser i 1. etasje ble tatt i bruk fra februar 2018. St Mariegt 134 er revet og erstattet med 20 nye parkeringsplasser for El-biler. Det er bevilget 18 mill. kr til prosjektet, som forventes å få et merforbruk på 1 mill. kr.

Sykesignalanlegg Haugvoll bofellesskap

Det er i budsjett 2018 bevilget 2 mill. kr til nytt sykesignalanlegg på Haugvoll bofellesskap. Arbeidene ble ferdigstilt i juni 2018. Prosjektet avsluttes innenfor budsjett ved årsslutt.

Kommuneområde oppvekst

Ny sentrumsskole

Nye Sandesundsveien barneskole ble ferdigstilt og tatt i bruk til skolestart 2015. Skolen har et bruttoareal på ca. 7500 m2 og er dimensjonert for 500 elever. Det er bevilget 293,7 mill. kr inklusiv infrastruktur. Prosjektet avsluttes i egen sak innenfor budsjett.

Ny Sentrum barnehage

Barnehagen ble ferdigstilt og tatt i bruk august 2017. Det ble bevilget og avsatt 62 mill. kr i egen sak sommeren 2016. Prosjektet blir levert innenfor budsjett.

Ny barnehage søndre Skjeberg

Det midlertidige barnehagebygget på Sandbakken er flyttet og skal benyttes som permanent barnehage i Søndre Skjeberg. Barnehagen ble tatt i bruk i oktober 2017. Det er bevilget 22 mill. kr til prosjektet. Prosjektet forventes levert innenfor budsjett.

Utredning og utbedring av arbeidsplasser ved skolene

Det er utarbeidet en ekstern rapport om arbeidsplasser for alle skolene i Sarpsborg kommune. Prioritering av tiltak ble foretatt i bystyret 12.10.17. Det vurderes samtidig utbedring av garderobe- og toalettforhold for personalet der dette er mulig innenfor skolebyggenes areal. Arbeidet med arbeidsplasser ved Borgen barneskole og Varteig barne- og ungdomsskole er ferdigstilt. Oppgradering av garderobeforhold på begge skolene blir gjennomført i 2019. Det er igangsatt arbeid med å finne løsninger i eksisterende bygg rundt utbedring av garderober og arbeidsplasser på Hannestad, Tindlund, Kruseløkka og Grålum skoler. Til gjennomføring av overnevnte tiltak er det bevilget 18.7 mill. kr.

Det er i handlingsplan og budsjett 2019-2022 avsatt ytterligere 22 mill. kr. til videre utbedringer av arbeidsplasser og garderobeforhold.

Utbedring av arbeidsplasser Hafslundsøy skole/Bergvarmepumpe

Det er bevilget 14,5 mill. kr til utbedring av lærerarbeidsplasser ved Hafslundsøy barneskole. Det ble i tillegg i bystyret 14.9.2017 bevilget 4,5 mill. kr til installasjon av bergvarmepumpe. Bygget ble tatt i bruk i august 2018. Prosjektet leveres innenfor budsjett.

Nye lokaler avdeling Studio

Gamle Hesthaugen barnehage er ombygd med et tilbygg og benyttes til nye lokaler for den forsterkede avdelingen Studio på Hafslund ungdomsskole. Det er bevilget en investeringsramme på 8 mill. kr til prosjektet. De nye lokalene ble tatt i bruk uke 10 2018. Prosjektet foreslås avsluttet med et merforbruk på 1 mill. kr.

Forprosjekt skole vest

Det er bevilget 1,5 mill. kr til å utrede skolekapasiteten i området vest. Forprosjektet omfatter en helhetlig utredning med vurdering av elevkapasitet og bygningsmessig tilstand for skolene. Forprosjektet har som formål å vurdere hva som er mest lønnsomt og hensiktsmessig å gjøre for å sikre skolekapasiteten i dette området. Bystyret vedtok 13.09.18 at to alternativer skal utredes videre før endelig beslutning skal fattes. Dette er enten ny skole på Opstad eller utvidelse av kapasiteten på Tindlund. Utredningen legges frem som egen sak.

Omgjøring av Alvimhaugen Barnehage til skolelokaler

Alvimhaugen barnehage ble i august 2017 flyttet til den nye sentrumsbarnehagen. De gamle lokalene er rehabilitert og ombygget til skolelokaler. Det er bevilget 10,8 mill. kr til prosjektet. Arbeidene ble ferdigstilt oktober 2018 innenfor budsjett.

Kommuneområde samfunn

Helhetlig plan for Sarpsborg Scene

Det er bevilget og avsatt 13,6 mill. kr til Fase 1, som omfatter oppføring av et heisbygg i bakgården, utbedring av toalettforhold, universell utforming, akustikk og oppgradering av teknisk utstyr. Prosjektet forventes avsluttet med et merforbruk på 0,2 mill. kr. løpet av 2019.

Det er i budsjett og handlingsplan 2018-2021 bevilget og avsatt 108,5 mill. kr til helhetlig plan for Sarpsborg scene fase 2 inkl. orkestergrav.

Midlene til orkestergrav ble bevilget i bystyret 21.06.18. Det er tidligere innvilget et tilskudd på 10 mill. kr fra Østfold fylkeskommune for den planlagte utviklingen av orkestergrav på Sarpsborg scene. Fylkeskommunen innvilget 20.06.18 ytterligere 2 mill. kr i støtte til bygging av orkestergrav.

Fase 2 omfatter blant annet plasser for bevegelseshemmede i amfiet, nytt sidebygg med lasteinngang til scenen, nye fasader og tak, utvidelse av sceneåpning og diverse tekniske utbedringer. I tillegg bygges orkestergrav og det utføres diverse omgjøringer og rehabilitering innvendig i bygget i samme fase. Prosjektet forventes ferdigstilt februar 2020.

Sarpsborg scene underetasje

Deler av udisponerte lokaler i underetasjen er tilrettelagt til fritidsklubb innenfor en

økonomisk ramme på 6 mill. kr. Et utvidet ungdomstilbud i sentrum ble åpnet på høstparten. Det skal parallelt med utbedringer i fase 2 legges til rette for økt aktivitetstilbud i UK. Det etableres nytt e-sportssenter og dansesal i disponible arealer i kjelleren. I tillegg skal det etableres et lite kjøkken og et musikkrom i ubenyttede arealer. Prosjektet leveres innenfor budsjett.

Ny idrettshall Sandbakken

Forprosjekt for ny idrettshall på Sandbakken ble vedtatt av bystyret i juni 2016. Det ble i bystyret 6. april 2017 vedtatt å bygge hallen med en håndballbane med 9 meters takhøyde og med et tilleggsareal til ekstra garderobesett og oppvarming på 500 m². Bygget ble ferdigstilt i august 2018 innenfor budsjett på 67 mill. kr.

Nytt bibliotek

Bystyret har vedtatt å avsette 123 mill. kr til rehabilitering av eksisterende bibliotek og bygging av nye biblioteklokaler. Tilstandskartlegging av eksisterende bygningsmasse vil avklare det nødvendige behovet for rehabilitering, og gi grunnlag for å fordele midler mellom rehabilitering og nybygg. Det er ett mål at nytt bibliotek skal stå ferdig høsten 2022.

Lokaler for kulturskolen

Det er gjennomført en behovskartlegging og oppgraderingsbehov for lokalene som leies til kulturskolen.

Skulptursti

Sak om skulptursti i Kulås ble behandlet i utvalg for kultur i møte 20.11.2018. Vedtaket var at bevilgning og finansiering skulle avklares ved bystyrets behandling av årsrapport og årsregnskap for 2018, og ses i sammenheng med øvrige investeringer i Kulås. Tidligere vedtatte investeringer i Kulås foreslås avsluttet i årsrapporten med et samlet mindreforbruk på 0,6 mill. kr. Det foreslås derfor at det bevilges 470 000 kr til etablering av skulptursti i Kulås.

Kommuneområde organisasjon/teknologi og endring

Det er et mindreforbruk i forhold til bevilgede investeringsmidler for kommuneområdet. Gjennomgående skyldes dette hovedsakelig forsinket fremdrift i forhold til ambisjonsnivået. Pågående organisatorisk endring med etablering av nytt kommuneområde har også påvirket utviklingsarbeidet i noe grad.

Kommuneområde teknisk

Ny brannbil

Det er bevilget 5,9 mill. kr til innkjøp av ny brannbil. Ny brannbil ble mottatt desember 2018, og blir satt i drift januar 2019. Prosjektet avsluttes med et merforbruk på 0,4 mill. kr

Øvelsesanlegg brannvesen

Det ble i Bystyret 15.11.18 besluttet at nytt øvingsområde for Sarpsborg brannvesen etableres i Gatedalen. Det er bevilget og avsatt 8,2 mill. kr. Det legges opp til å kunne ta i bruk øvingsområdet våren 2020.

Oppgradering av administrasjonsbygg

Investeringen er hovedsakelig benyttet i Tune og Skjeberg administrasjonsbygg, i tillegg til kommunens administrasjonslokaler på Sarpsborg scene og Helsehuset. Det gjenstår mindre arbeider og ferdigstilles i 2019 innenfor budsjett på 52 mill. kr.

Utvikling av Glengshølen- forlengelse av bryggegestien

Ny brygge og turvei i Glengshølen er etablert og ferdigstilt. Bystyret har bevilget 4,7 mill. kr til forlengelse av bryggegestien med ca. 500 m frem til Tjueklo. Entreprenør er kontrahert. Arbeidene startet oktober 2018 og forventes ferdigstilt i løpet av våren 2019.

SD Anlegg skoler

Det er bevilget totalt 4,8 mill. kr til SD-anlegg ved Jelsnes, Borgen, Kurland, Hafslund og Varteig skole. Arbeidene er igangsatt og forventes ferdigstilt i løpet av vår 2019 innenfor budsjett.

Kjøleanlegg ungdomshallen

Det er bevilget 6,1 mill. kr til utskifting av kjøleanlegget i ungdomshallen. Det var ønskelig å installere SD-anlegg samtidig med utskiftningen. Prosjektet ble derfor tilført 0,6 mill. kr i 1. tertial. Arbeidene ble ferdigstilt medio september. Prosjektet avsluttes med et mindreforbruk på 68 000 kr.

Fyrrom Kurland skole

Det er bevilget 2 mill. kr til prosjektet, som omfatter installasjon av varmepumpe og rehabilitering av fyrrommet. Det er tidligere varslet et merforbruk på 1 mill. kr. Prosjektet foreslås avsluttet med et merforbruk på 0,9 mill. kr.

Varmepumper

Det er bevilget 3,6 mill. kr til varmepumper ved Hafslund skoler og Torsbekkdalen. Arbeidene er igangsatt og forventes ferdigstilt i løpet av våren 2019 innenfor budsjett.

Rehabilitering, miljø- og sikringstiltak Sarpsborg stadion

Det er totalt bevilget 8, 5 mill. kr til utbedringstiltak på Sarpsborg stadion, hvorav 5 mill. kr var avsatt til rehabilitering, miljø og sikringstiltak. Dette prosjektet avsluttes med et merforbruk på 1 mill. kr. Resterende tiltak gjennomføres innenfor rammer til andre prosjekter og avsluttes sammen med disse.

Ny gang og sykkelvei Opsund/Hafslundsøy

Det ble i bystyret 06.04.2017 bevilget 12,5 mill. kr til gang- og sykkelvei forbindelse til ny bru Opsund-Hafslundsøy. Prosjektet forventes ferdigstilt innenfor budsjett vår 2019. Det sees på muligheter for å etablere enkelte tilleggsstrekninger innenfor bevilget beløp. Prosjektet finansieres med 10 mill. kr i belønningsmidler og 2,5 mill. kr i mva. kompensasjon.

Bobilparkering

I formannskapet 15.12.2016 ble det avsatt kr 1 mill. til etablering av 3-5 bobilparkeringsplasser ved Glengshølen. Det ble avholdt en tilbudskonkurranse med

kommunens rammeavtalepartnere. Tilbudene viste at prosjektet ville bli over 3 mill. kr dyrere enn forutsatt. Det ble i formannskapet 11.12.18 besluttet å avlyse konkurransen for bobilparkering i Glengshølen. Bobilparkering etableres i stedet i Strandgata 4-6 i Sandesund innenfor bevilget ramme på 1 mill. kr. Bobilparkeringen vil bli opparbeidet uten tømmestasjon og betalingsløsning. Det tas sikte på at bobilparkeringen vil være ferdig opparbeidet sommer 2019.

I det videre arbeidet vil det bli vurdert fremtidig plassering av en tømmestasjon, om den skal ligge samme sted som bobilparkeringen eller om det finnes andre lokasjoner i nærheten som er mer egnet og tilrettelagt.

Bru Hafslundsøy - Opsund

Brua går fra Hafslundsøy til Opsund. Oppstart byggearbeider var høst 2016. Prosjektet inkluderer vann og avløpsledning i brukonstruksjonen. Det er bevilget 44 mill. kr til brua, i tillegg 6 mill. kr til vann- og

avløpsnett i brua. Prosjektet er finansiert med 25 mill. kr i belønningsmidler. Offisiell åpning ble avholdt 29.09.2017. Det er regnskapsført utgifter på 49,5 mill. kr til brua. Sluttoppgjøret er foreløpig regnskapsført, men på grunn av tvist med leverandør er noe av oppgjøret ikke utbetalt. Endelig sluttoppgjør forventes å foreligge i løpet av april 2019.

Klavestadhaugen/Sandbakken vann/avløp – separering.

Arbeidene er igangsatt. Klavestadhaugen/Sandbakken er delt opp i flere etapper. Det er bevilget og avsatt 118 mill. kr. Etappe 1 ble startet opp i mai 2016, og består av Klavestadhaugen, øvre og nedre Langgate i tillegg til Haugvold. Etappe 2 avsluttes på Sandbakken og er startet opp i 2018. Skjebergveien er i disse dager under prosjektering. Det er usikkert om resterende bevilgning er tilstrekkelig. En eventuell tilleggsbevilgning vil bli behandlet i budsjett og HP 2020.

Nipa-prosjektet.

Nipa-prosjektet består av flere delprosjekter og strekker seg fra Bryggeriet til Jellestad med stikkledning til Isefoss og Kampenes. Målsetningen er å øke sikkerheten i vannforsyningen til østsiden av Glomma fra Baterød vannverk til høydebassenget på Sandbakken, samt besørge transport av avløpsvann frem til kommunens sentrale avløpsanlegg på Alvim. Totalt er det bevilget og avsatt 165,4 mill. kr

Det er nå gitt konsesjonsfritak for tiltaket av NVE. Dette har tidligere vært en årsak til at prosjektet har vært forsinket.

Det pågår samtaler mellom Frevar, Fredrikstad og Sarpsborg kommune om bygging av felles renseanlegg på Frevar (IKS). Dette kan føre til at avløpsvann ikke trenger å transporteres til Alvim Renseanlegg, men via Årum til Frevar. Det vil bli lagt frem en egen sak til politisk behandling når forprosjekt foreligger høsten 2019. Prosjektet settes foreløpig på vent inntil problemstillingen ovenfor er avklart.

Vann- og avløpsledning Tunejordet vest

Prosjektet er pålagt av fylkesmannen og innebærer at gamle avløpsrør byttes ut og at det legges separate ledninger for overvann og spillvann. Ledningsanlegget strekker seg fra Kirkeveien og sydover gjennom Tunejordet. Gamle E6 (fylkesvei 118) skal krysses ved rørpressing av ledningene gjennom vegen. Traseen går gjennom kommunal og privat eiendom, mest butikker og forretningsvirksomhet, og gravearbeidene medfører en del utfordringer når det gjelder fremkommelighet, trafikkavvikling og hensynet til publikum. Det skal også legges ny vannledning med noe større dimensjon for å forsterke vannforsynings situasjonen i området.

Det er bevilget og avsatt 29 mill. kr til prosjektet. Under utførelsen har det oppstått konflikter med eksisterende ledningsnett. Dette har medført traseendringer. Forventet sluttkostnad er 36,5 mill. kr. Prosjektet forventes ferdigstilt sommer 2019 med et merforbruk på 7,5 mill. kr.

Oppgradering Pellygata

Prosjektet var planlagt startet vår 2018, men avlyst etter at tilbud var innkommet. Tilbudene var vesentlig høyere enn budsjettet. Det jobbes nå sammen med Sarpsborg næringsforening og i Sarpsborg for å vurdere hensiktsmessig funksjon og bruk av Pellygata og tilstøtende gater, og som ivaretar nødvendig fleksibilitet i trafikkflyten. Det vurderes også hvordan smart-teknologi kan benyttes for å bedre transportløsningene i sentrum. Opprinnelig prosjekt avsluttes.

Oppgradering Olsokveien

Prosjektet omfatter hele Olsokveiens lengde og innebærer at gamle vann-, overvann- og spillvannsrør byttes ut og erstattes med nye. I tillegg oppgraderes veien med ny oppbygning og asfalt. Det er bevilget og avsatt 18 mill. kr til prosjektet. Det er påløpt noe mer kostnader i forbindelse med sprengningsarbeider og forurensede masser, samt til ferdigstilling av gjerder og beplantning. Prosjektet forventes ferdigstilt vår 2019 med et merforbruk på 4,5 mill. kr.

Oppgradering St. Mariesgate, Sverdrupgate til Voldgaten

Det er lagt fjernvarme i gatene. I den forbindelse er gamle vann-, overvann- og spillvannsrør byttet. I tillegg oppgraderes veien med ny oppbygning og asfalt. Veioppgraderingen har blitt mer omfattende. Det er bevilget 6,3 mill. kr til prosjektet. Prosjektet avsluttes med et merforbruk på 2,7 mill. kr.

Tunevannet sydøst Etappe 1 a-b-c/Trykkforsterker Nygårdsveien

Separering Tunevannet er delt opp i tre etapper, 1a, b og c, samt oppgradering av trykkforsterker ved Nygårdsveien. Totalt var det bevilget og avsatt 43 mill. kr.

Prosjekteringen viser at trykkforsterker ved Nygårdsveien må oppgraderes mer enn planlagt. Samtidig genererer denne oppgraderingen 85 meter ekstra vannledning fra Mdm. Arnesens vei og 150 meter vannledning i Prost Bangsvei. Området får da en mye bedre brann-vanns dekning og rundkjøring av vannet. Det er også krav til at trykkforsterker ved Nygårdsveien må ha nødstrømsaggregat. Prosjektet ble derfor tilført 5 mill. kr i budsjett og handlingsplan 2019 – 2022.

Ringgt/Krusesgt/Tordensgt/Dovregata

Etter en helhetsvurdering av traseene er det funnet hensiktsmessig å utvide prosjektet med tilstøtende sidegater. Prosjektet omfatter nå ca. 1300 m separering. I utførelsen er det avdekket store mengder forurensede masser som stammer fra Borregaard. Massene ble brukt som fyllmasser da opprinnelig ledningstrasé ble lagt. I tillegg har utfordrende grunnforhold medført mye mer bruk av spunt for å sikre mot utglidning i grøftetraseene. Det er bevilget og avsatt 11,8 mill. kr. For å fullføre prosjektet må det tilleggsbevilges 15 mill. kr. Prosjektet forventes ferdigstilt sommer/høst 2019.

Oppgradering Slambygg 1-Alvim

Det er bevilget og avsatt 20 mill. kr til prosjektet. Prosjektering startet september 2017. Entreprenør er kontrahert. Prosjektet gjennomføres i samarbeid med Alvim renseanlegg og forventes ferdigstilt innenfor budsjett vår/sommer 2019.

Guslund/Hauge/Bede

Prosjektet omfatter separering av 600 m på strekningene Ulstrupsvei, Johan Paulsensvei og deler av Haugeveien. Det er bevilget og avsatt 5 mill. kr. Mottatte tilbud tilsier at det må tilleggsbevilges 3 mill. kr for at prosjektet kan starte.

Sandesundsveien-Valkyriegata/Holbergsgate-vann

Det er bevilget 5,8 mill. kr til separering av 650 m vei, samt oppgradering av veinettet. Prosjektet er utvidet med ca. 200 m i forbindelse med de nye blokkene som er satt opp i nye Kulås terrasse. For å fullføre prosjektet er det nødvendig at det tilleggsbevilges 5 mill. kr.

Opparbeidelse av næring og boligfelt Kløvningsten.

Det er bevilget 20 mill. kr til prosjektet. Området består av eneboligtomter Felt B14, 15 og 16, samt Felt B3 for konsentrert bebyggelse. Alle feltene er ferdig solgt. Det er per 31.12.2018 solgt tomter på Kløvningsten for 42,2 mill. kr. Prosjektet avsluttes med et merforbruk på ca. 4,5 mill. kr.

Regulering og projektering av boligområde og næringspark Kløvningsten

Det er startet opp reguleringsarbeid ved et nytt boligfelt (B4) som vil inneholde både tomter for konsentrert småhusbebyggelse og eneboligtomter samt næringsfelt (N4 – N6). Dette gjennomføres innenfor egen bevilgning på 2 mill. kr.

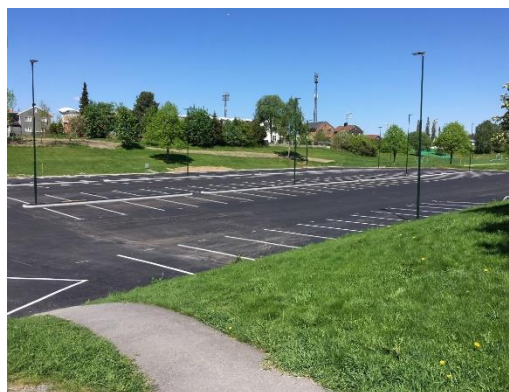
Boligsoneparkering og langtidsparkering

Det er bevilget totalt 4,3 mill. kr til boligsoneparkering og langtidsplasser. Den største investeringen er gjort i langtidsplasser i Torsbekkdalen for til sammen 4,4 mill. kr.

Totalt er det brukt 5,3 mill. kr til tiltaket. Det forventes det 3,6 mill. kr i belønningsmidler til tiltakene. Prosjektet foreslås avsluttet med et merforbruk på 1 mill. kr mer enn revidert budsjett.

Lastebil samferdsel

Det er bevilget 1,7 mill. kr til ny lastebil samferdsel. Beløpet er for lavt i forhold til innhentede tilbud. Det er i tillegg påløpt nye behov i løpet av

vinteren, da bilen som benyttes til salting av veier er så ødelagt at den må erstattes før ny sesong. Ved en investering i ny lastebil er det fornuftig å utstyre denne med ekstraustyr som saltepoke (strømaskin) og asfaltcontainer. Ny saltepoke er miljømessig og kostnadsmessig effektivt, da saltforbruket kan reduseres med 25- 30 %. Større asfaltcontainer vil gjøre kommunen i stand til å gjøre flere og større asfalteringsprosjekter i egenregi. Det foreslås at det tilleggsbevilges 1,6 mill. kr

Utbedring av kirketak

Det er bevilget 5 mill. kr til utbedring av kirketak. Bevilgningen vil hovedsakelig dekke utgifter i forbindelse med etablering av solcelleanlegg på Sarpsborg kirke. Det var imidlertid behov for å gjennomføre strakstiltak og igangsette planleggingen av utbedringer på Tune kirke allerede i 2018, da enkelte takstein fra kirketaket på Tune kirke har falt ned. Rådmannen vil med bakgrunn i pågående kartlegging av utbedringsbehov på kirkebygg komme tilbake til omfang, samt forslag til bevilgning i egen sak vår 2019.

Investeringsavslutninger og tilleggsbevilgninger

En oversikt over økonomi og fremdrift på kommunens investeringsprosjekter fremgår av vedlegg 1 til rapporten. Totalt foreslås 45 prosjekt avsluttet i årsrapporten, i tillegg avsluttes 34 prosjekter som er av årlig karakter. Samlet mindreforbruk på prosjektene er 12,9 mill. kr.

	Regnskap	Bevilget	Økonomisk avvik
Investeringer som avsluttes gjennom egen sak (3 stk.)	338 013 136	333 700 000	-4 313 136
Investeringer som avsluttes (42 stk.)	99 628 917	97 282 000	-2 346 917
Investeringsprosjekter som avsluttes årlig (34 stk)	44 495 086	64 100 000	19 604 914
Sum	482 137 139	495 082 000	12 944 861

Det foreslås at det tilleggsbevilges totalt 42,1 mill. kr til følgende prosjekter;

	Tilleggsbevilges
Sarpsborg scene- helhetlig plan fase 2 (jf. Sak formannskap 1.11.2018)	17 000 000
Separering Ringgt/Krusesgt/Tordensgt/Dovregata	15 000 000
Separering Guslund/Hauge/Bede	3 000 000
Separering Sandesundsveien- Valkyriegata/Holbergsgate	5 000 000
Kjøp av lastebil- Samferdsel	1 600 000
Skulptursti (jf. Sak utvalg Kultur og oppvekst 20.11.2018)	470 000
Sum	42 070 000

KOMMUNEOMRÅDE VELFERD

Prioriterte tiltak

Vedtatte styringsdokumenter

Kommunedelplan helse og omsorg		
Hovedmål: Kommunens helse- og omsorgstjenester skal bidra til aktivitet, mestring, trygghet og økonomisk bærekraft		
Prioriterte tiltak	Tid (år) for gjennomføring	Status per 31.12.2018
Styrke palliativt tilbud med økt legedekning og medisinsk materiell.	2018	Gjennomført.
Øke antall heldøgns plasser med 13 ved å ta i bruk rom ved Kruseløkka sykehjem.	2018	Gjennomført.
Ta i bruk 6 -8 nye boliger i bofellesskap for mennesker med psykiske lidelser.	2021	Det arbeides med regulering av aktuell tomt.
Styrke hjemmebaserte tjenester med økt vekt på velferdsteknologi, hverdagsrehabilitering og kompetanseutvikling.	2018	Arbeidet pågår. Det er gjennomført omfattende opplæringstiltak i 2018. Hjemmetjenestene er i gang med en stor dreining av tjenestene til at brukere/ pasienter får opplæring og opptrening framfor kompenserende hjelpetiltak. Eget team for hverdagsrehabilitering har gode resultater. Velferdsteknologiske tiltak som kan bidra til økt kvalitet, redusert hjelpebehov, eller redusert tidsbruk prøves ut og innføres. Budsjettet er tilført 5,2 mill. kr i 2018 som kompensasjon for merkostnader.
Etablere aktivitets- og velferdssenter/ sosiale møteplasser for å styrke den enkeltes evne til å bli boende i eget hjem og leve et aktivt liv.	2018	Ikke igangsatt. På grunn av økonomiske utfordringer ble gjennomføring av tiltaket utsatt.
Styrke helsehuset med økt kompetanse og bemanning.	2018	Budsjettet er tilført 11,3 mill. kr i 2018 som følge av økte behov.
Etablere ordning med demenskoordinator, styrke sosiale aktiviteter for personer med demens og bedre avlastningstilbudet for pårørende.	2018-2021	Ikke igangsatt. På grunn av økonomiske utfordringer er tiltakene utsatt.
Etablere 32 skjermede plasser for mennesker med demens på Haugvoll sykehjem. 20 av plassene er volumøkning, de øvrige 12 erstatter avdeling D ved Tingvoll sykehjem.	2022	Ikke igangsatt.

Starte planlegging av 48 leiligheter i bofellesskap for personer med demens på Bodalsjordet.	2023	Ikke igangsatt.
--	------	-----------------

Plattform for livslange tjenester

Hovedmål: Sikre utviklingshemmede grunnleggende rettigheter og forutsigbarhet i et livsløpsperspektiv.

Prioriterte tiltak	Tid (år) for gjennomføring	Status per 31.12.2018
Etablere samarbeidsavtale med habiliteringstjenesten.	2018	Arbeidet ble startet opp i 2018, avventer en tilbakemelding fra habiliteringstjenesten.
Styrke dialogen med interesseorganisasjonene.	2018	Gjennomført.
Etablere rutiner som sikrer brukerstemmen i alle ledd i saksbehandling og tjenesteutforming.	2018	Eablering av rutinene er gjennomført. Det arbeides fortløpende med implementering av brukerstemmen i saksbehandling og tjenesteutforming.
Etablere brukerråd i alle bofellesskap.	2018	Gjennomført.
Gi tilbud om koordinator og koordinerte tjenester i alle sammensatte saker.	2018	Gjennomført.
Videreutvikle pårørendestøtte i form av opplæring, avlastning og omsorgsstønad.	2018-2021	Prosjektet starter i 2019.

Behovsanalyse av bo- og aktivitetstiltak til personer med psykisk utviklingshemming

Hovedmål: Analyse av målgruppens behov som grunnlag for å planlegge tjenesten.

Prioriterte tiltak	Tid (år) for gjennomføring	Status per 31.12.2018
Ta i bruk 12 nye boliger i bofellesskap.	2020	Arbeidet pågår. Formannskapet vedtok i møte den 31. august 2017 at bofellesskapet skal oppføres i massivtre. Byggearbeidene ble påbegynt våren 2018 og bygget skal være driftsklart fra juni 2019.
Etablere 20 nye varig tilrettelagte arbeidsplasser (VTA).	2018-2021	Bystyret bevilget midler til 5 fullfinansierte VTA-plasser i 2018. Staten har samtidig etablert VTA-plasser i 2018 under forutsetning av kommunal medfinansiering. Totalt ble det etablert 23 VTA-plasser i 2018. Statlige plasser er varig finansiert i forholdsmessig fordeling 75/25 mellom stat og kommune.

Prosjekter og enkeltsaker

Prosjekt/sak	Tid (år) for gjennomføring	Status per 31.12.2018
Avklare samarbeid om krisesenter med Fredrikstad og Hvaler.	2018	Gjennomført. Saken ble behandlet i bystyret den 12. april. Det etableres ikke et felles krisesenter for Fredrikstad, Hvaler og Sarpsborg.
Evaluerer kommunens satsing på Home Start (forebyggende tjenester) og avtaler med Kirkens Bymisjon og AOF (kompetansesenter rus og psykisk helse)	2018	Gjennomført. Saken ble behandlet i bystyret 13. september. Homestart legges ned i sin nåværende form. Kommunedirektøren jobber videre med alternative løsninger og tilbud om familiestøttende tiltak i samarbeid med frivilligsentralene eller andre frivillige organisasjoner.
Vurdere utekontaktens rolle og funksjon	2018	Gjennomført. Saken ble sluttbehandlet i bystyret 13. september. Ressursene i utekontakten flyttes til hvert av de tre familiesentrene i Virksomhet forebyggende tjenester. Lavterskeltilbud og oppsøkende virksomhet på kveldstid ivaretas som i dag inntil videre. Tjenesten innrettes mot barn og unge fra barnetrinnet og opp til 18 år.

Styringsdokumenter som skal utarbeides

Navn på styringsdokument	Status per 31.12.2018
Handlingsprogram vold i nære relasjoner	Handlingsprogrammet ble vedtatt i bystyret den 21. juni.
Alkoholpolitisk handlingsprogram (alkoholloven)	Handlingsprogrammet ble vedtatt i bystyret 11.oktober.
Kommunedelplan for struktur og kapasitet i omsorgstjenestene	Arbeidet med planprogrammet ble igangsatt med et oppstartsnotat i Utvalg for velferd og folkehelse 20. november.

Økonomi

Tall i 1 000 kr				
Kommuneområde velferd	Regnskap 31.12.2018	Rev. Budsjett 2018	Avvik i kr	Avvik i %
Enhet Forvaltning og utvikling	43 684	42 329	-1 355	-3,2 %
Enhet helse	49 988	50 358	370	0,7 %
Enhet forebyggende tjenester	69 409	73 406	3 997	5,4 %
Enhet kompetansesenter rus og psykisk helse	62 535	62 535	0	0,0 %
Enhet kjøkken og kantine	11 173	11 477	304	2,7 %
Enhet NAV	192 474	188 752	-3 722	-2,0 %
Omsorgstjenester	732 544	724 430	-8 114	-1,1 %
Boveiledning	276 333	276 238	-95	0,0 %
Enhet barnevern	121 589	125 962	4 373	3,5 %
Kommunesjef velferd med stab	-9 018	-4 676	4 342	-92,9 %
Sum kommuneområde velferd	1 550 710	1 550 811	101	0,0 %

Kommuneområde velferd har et netto årsbudsjett på 1 550,8 mill. kr. Mindreforbruket i 2018 er på 0,1 mill. kr etter bruk av enhetenes fond på 4,9 mill. kr. Kommuneområdet har fått tilført til sammen 36,8 mill. kr gjennom budsjettendringer for å kompensere for økte utgifter. Tiltak som lå inne i budsjetttrammen for 2018 på 3,3 mill. kr ble ikke igangsatt på grunn av økonomiske utfordringer. Disse tiltakene omfatter å utsette opprettelse av demenskoordinator, opprettelse av hjemmeavlastning for pårørende til mennesker med demens og opprettelse av møteplasser for eldre. Videre ble kapasitet på demensteamet redusert og planlagt økning på Enhet forebyggende tjenester utsatt.

Kommuneområde velferd har kompliserte, sammensatte og omfattende tjenesteområder med raske endringer i utfordringer og behov. Alle enheter har gjennom 2018 hatt et stort fokus på økonomistyring og forsiktig bruk av midler. Enhetene har søkt å finne kostnadseffektive løsninger, og har arbeidet systematisk med opplæring og kompetanseutvikling av ansatte. Dette har ført til reduserte behov for kostnadskrevende løsninger.

Enhet forvaltning og utvikling har et samlet merforbruk på 1,4 mill. kr etter bruk av fond på 0,7 mill. kr. Merforbruket skyldes i hovedsak at man fikk 20 nye brukere av omsorgsstønad på slutten av 2017 samt 4 nye stønadsmottakere i 2018.

Enhet forebyggende tjenester har et mindreforbruk på 4,0 mill. kr. Mindreforbruket skyldes i hovedsak vakante stillinger, da det er vanskelig å rekruttere rett kompetanse til enheten (psykolog og helsesykepleier).

NAV sosial har i 2018 en merutgift på 3,7 mill. kr. Enheten fikk tilført til sammen 8 mill. kr gjennom budsjettendringer for å kompensere for økte utgifter. Trenden med økt antall brukere og økte utgifter til økonomisk sosialhjelp, som startet i 2017, er den viktigste årsaken til merutgiften. Den 1. januar 2018 ble regelverket på arbeidsavklaringspenger (AAP) skjerpet inn. Sarpsborg er den kommunen i Østfold med flest på AAP og flest på unntak. Lovendringen medfører at flere innbyggere har behov for økonomisk sosialhjelp. Denne

trenden vil fortsette i 2019. Sammenlignet med 2017 mottok NAV over 1000 flere søknader om økonomisk sosialhjelp i 2018. Dette medfører økt ressursbruk på saksbehandling fremfor oppfølging mot arbeid og aktivitet.

Omsorgstjenestene inklusive helsehuset har et samlet merforbruk på 8,1 mill. kr etter bruk av fond på 1,8 mill. kr. Tjenesteområdet har fått tilført til sammen 16 mill. kr gjennom budsjettendringer (hvorav 11,3 mill. kr til helsehuset) for å kompensere for økte utgifter. Årsakene til merforbruket er enkeltbrukere med store bistandsbehov og økte utfordringer i hjemmetjenesten. Det er et stort press for å ta imot utskrivningsklare pasienter fra sykehuset både til hjemmetjenesten og helsehuset. Det er raskere utskrivning fra sykehuset og pasientene er tyngre med omfattende tjenestebehov. Det har ved helsehuset vært en økning fra 1721 pasienter i 2017 til 2886 pasienter i 2018 (i 2017 hadde avdeling 1 halvårsdrift). Det er ca. 1500 tjenestemottakere i hjemmetjenesten. Antallet har vært stabilt de senere årene, men brukerne har blitt mer pleietrengende og har behov for mer tjenester. Det har også vært en større utskifting av pasienter enn tidligere, dette medfører mer tid til planlegging og mer tid til hver pasient.

Det er en ønsket utvikling at flere eldre kan bli boende hjemme med bistand fra hjemmebaserte tjenester som alternativ til plass i bofellesskap eller sykehjem, jmfør paradigmeskiftet i helse- og omsorgstjenestene. Med den demografiske utviklingen som forventes i årene framover vil kostnadene til de hjemmebaserte tjenestene øke.

Boveiledningstjenesten, som består av tre enheter, hadde samlet et forbruk i balanse for 2018 etter bruk av fond på ca. 2 mill. kr.

Barnevernet hadde et samlet mindreforbruk i 2018 på 4,4 mill. kr. Enheten har fått tilført til sammen 10 mill. kr gjennom budsjettendringer grunnet økte behov. Hovedforklaringene på mindreforbruket er at enheten har brukt mindre penger på de mest kostnadskrevende tiltakene som plasseringstiltak/tiltak utenfor hjemmet. Behovet for nye ansatte er stort. Enheten klarer ikke å ta unna sakene innenfor rimelig tid. Det ble i 2018 ansatt 4,5 nye årsverk som er i underkant av behovet. Enheten var tilbakeholdne på å ansette flere da det var usikkert hva de ulike plasseringstiltakene ville koste.

Kommunesjef velferd med stab har et mindreforbruk på ca. 4,3 mill. kr. Mindreforbruket skyldes i hovedsak færre kjøp av eksterne omsorgsplasser på grunn av endrede behov i løpet av året. Behovet for eksterne kjøp økte noe på slutten av året.

Tjenestemål

Tjenestemål		
Enhet/tjeneste	Resultat	Ambisjon i perioden
Kommunesjef velferd med stab		
Mål: Tjenester med god kvalitet		
Antall overliggerdøgn for utskrivningsklare pasienter fra sykehuset årlig	94	< 100
Enhet bolig og omsorg		
Mål: En trygg bolig for alle		
Totalt antall husstander som bosettes med bistand fra team bolig årlig	105	> 90
Enhet NAV sosial		
Mål: Tjenester med god kvalitet		
Opplevd kvalitet (skala 1 – 6) (årlig)	4,6	4,7
Mål: Tjenester som fremmer aktivitet og mestring		
Andel av alle mottakere av økonomisk sosialhjelp som er under 30 år	34 %	< 29 %
Gjennomsnittlig stønadslengde mottakere 18-29 år (måneder)	5,7	< 5,7
Andel flyktninger i arbeid eller aktivitet etter endt introduksjonsprogram (siste 12 mnd.)	56 %	> 60 %
Omsorgstjenester		
Mål: Tjenester med god kvalitet		
Opplevd kvalitet i sykehjem (beboere) (skala 1-6)	5,0	5,0
Opplevd kvalitet i sykehjem (pårørende) (skala 1-6)	4,5	4,6
Opplevd kvalitet i hjemmebaserte tjenester (brukere) (skala 1-6)	5,0	
Helsehuset		
Mål: Tjenester med god kvalitet		
Antall klager legevakt	8	< 10
Boveiledning		
Mål: Tjenester med god kvalitet		
Opplevd kvalitet i boveiledningstjenesten (pårørende)	5,0	5,0
Barnevern		
Mål: Redusere saksbehandlingstid		
Andel undersøkelser som behandles innen 3 måneder	51 %	> 80 %

Antall overliggerdøgn for utskrivningsklare pasienter fra sykehuset var 94 i 2018 mens det var 109 pasienter i 2017 og 459 pasienter i 2016. En viktig årsak til det lave antallet overliggerdøgn er oppstarten av 14 nye korttidsplasser ved helsehuset fra august 2017.

Totalt 105 husstander ble bosatt med bistand fra boligkontaktene. Det er en 16 % økning fra året før og må betraktes som et meget godt resultat. Det er ved årsskiftet registrert kun 2 bostedsløse personer i kommunen, hvilket er svært lavt sammenlignet med andre kommuner. I Norge er det registrert ca. 3900 bostedsløse.

Sammenlignet med 2017 har det i 2018 vært en marginal nedgang av andel unge (18-29 år) som mottar økonomisk sosialhjelp (ned fra 36 % i 2016 og 2017 til 35 % i 2018). Utgifter til store barnefamilier (4 barn eller flere) har gjennom de siste par årene gjort stort utslag på utgiftene til økonomisk sosialhjelp. Denne trenden har fortsatt i 2018 hvor antallet store barnefamilier som mottar økonomisk sosialhjelp har økt med 13. Aktivitetsplikt for sosialhjelpsmottakere under 30 år ble innført fra 1. januar 2017 uten at NAV har fått tilført ekstra midler for å utføre oppgaven. I 2018 ble det avsluttet 105 deltakere med aktivitetsplikt med en overgang til jobb/utdanning på 36 %. I 2018 har deltakere i introduksjonsprogrammet 56 % overgang til arbeid/utdanning. Antall flyktninger og bosettinger har vært synkende, fra 93 bosettinger i 2017 til 43 i 2018. Antall i programmet er redusert fra 154 totalt i januar 2018 til 114 i 2019. Lovendringer bidrar til at flere har rett til utvidet tid og søker forlengelser samtidig som de som kommer har sammensatt problematikk og kommunen utfordres på god og riktig oppfølging. I løpet av 2018 har kommunen jobbet med å etablere et godt system for søknader om ekstra tilskudd til innvandrere som kommer med ulike former for funksjonshemminger og utfordringer knyttet til det. Integreringstilskuddet til kommunen reduseres i takt med nedgangen i flyktningstrømmen og antall som kommer til kommunen. Bemanningen tilpasses antall flyktninger i programmet og forventede bosettinger.

Brukerundersøkelsen blant beboere og pårørende i sykehjem viser gjennomgående gode resultater. Beboerne er mest fornøyde med mat, hygiene og smertelindring. De er mindre fornøyde med aktivitets-, underholdnings- og kulturtilbudet. Pårørende er mest fornøyde med at beboeren har fått plass på sykehjemmet, at beboerne blir behandlet med respekt og at de trives. De er mindre fornøyde med pleieplaner, fysioterapitilbudet og muligheten for deltagelse i aktiviteter.

Brukerundersøkelsen blant brukere av hjemmebaserte tjenester viser gjennomgående gode resultater. Brukerne er mest fornøyde med måten de blir møtt av de ansatte, hvor klart og tydelig de ansatte kommuniserer, og hvor omsorgsfulle de er. De er mindre fornøyde med i hvor stor grad nye ukjente ansatte legitimerer seg, hvilken mulighet de har til å delta i planer som angår dem selv, og medbestemmelse i når (til hvilket tidspunkt) tjenesten skal ytes.

Det er få klager på legevaktntjenesten. 8 klager ble registrert i 2018 mot 3 i 2017. Antallet er lavt og innenfor ambisjonen.

Resultatene i brukerundersøkelsen blant pårørende i boveiledningstjenesten er gjennomgående positive. Pårørende er mest fornøyd med at brukerne trives og føler seg trygge både i bolig og i jobb/aktivitet. De er mindre fornøyd med ferietilbudet til brukerne og mulighetene for medbestemmelse.

Innen barnevernet er saksbehandlingstiden for undersøkelsessaker økt vesentlig de siste

årene. I 2016 var andelen undersøkelsessaker med behandlingstid over 3 måneder 23 %. Andelen økte til 42 % i 2017, og til 51 % i 2018. Flere fristbrudd er et direkte resultat av økende utfordringer i barnevernet. Det var 608 bekymringsmeldinger til barnevernet i 2018. Antall meldinger har vært stabilt de siste årene, men alvorlighetsgraden i sakene er økende. Færre meldinger blir henlagt og stadig flere saker går til undersøkelse. Ved utgangen av 2018 jobbet barnevernet med totalt 708 barn, det vil si barn som enten er i tiltak eller under undersøkelse. Antall barn på hjelpetiltak har vært økende de siste årene, fra 353 i 2015 til 430 barn i 2018. Antall tiltak i fosterhjem og institusjon er uendret fra 2017.

KOMMUNEOMRÅDE OPPVEKST

Prioriterte tiltak

Vedtatte styringsdokumenter

Oppvekst- og utdanningspolitisk plattform		
Hovedmål: Sarpsborg skal være en foregangskommune for barn og unge • Nulltoleranse mot mobbing • Styrke barnas lek, læring og mestring i barnehagen • Forbedre læringsresultater for elevene i grunnskolen • Øke gjennomføringsgrad i videregående opplæring for Sarpsborgelevene		
Prioriterte tiltak	Tid (år) for gjennomføring	Status per 31.12.2018
Innføre språkveiledere og leseveiledere med særskilt kompetanse i alle barnehager og skoler.	2018	Innført i alle skoler og kommunale barnehager.
Innføre regneveiledere med særskilt kompetanse i alle barnehager og skoler.	2018	Innført i alle skoler og kommunale barnehager.
Heve kompetansen til lærere i grunnskole og barnehage. I grunnskolen prioriteres fagene norsk, matematikk og engelsk. Videre prioriteres særlig heving av kompetanse for lærere på 1, 2, 4 og 6 trinn gjennom nettverksarbeid. I barnehagen prioriteres ny rammeplan, språk og begrepsutvikling og realfag.	2018-2021	48 lærere og 6 skoleledere er under videreutdanning. Implementering av rammeplan og satsingsområdene i barnehage er ivarettatt med nettverkssamlinger for språkveiledere samt ulike kurs og fagsamlinger for barnehageansatte.
Gjennomføre prosjektet «Tett på – forebygging av radikalisering» i barnehager og skoler.	2018	Implementering i barnehager og skoler pågår med tiltak tilpasset den enkelte virksomhets behov.
Etterutdanning av førskolelærere i grunnskolen	2018	11 førskolelærere fra Sarpsborg er under utdanning. Samarbeid med Fredrikstad kommune og Høgskolen i Østfold.

Kommunedelplan for barnehageområdet 2011-2023		
Hovedmål: Full barnehagedekning med fleksible åpningstider.		
Prioriterte tiltak	Tid (år) for gjennomføring	Status per 31.12.2018
Gjennomføre brukerundersøkelser i alle kommunale barnehager.	2018	Gjennomført november 2018.

Kommunedelplan for skolefritidsordningen 2013-2025

Hovedmål: Helhet og sammenheng mellom skole og SFO.

Prioriterte tiltak	Tid (år) for gjennomføring	Status per 31.12.2018
Heve kompetansen til ikke-pedagogisk personale.	2018	10 ansatte har gjennomført kompetansehevingstiltak som kvalifiserer for å ta fagprøve som barne- og ungdomsarbeider.

Handlingsprogram for IKT i skoler og barnehager 2017-2020

Hovedmål: Barn i barnehager og skoler har den digitale kompetansen som skal til for å lykkes i fremtidens utdanningssystem, samfunns- og arbeidsliv.

Prioriterte tiltak	Tid (år) for gjennomføring	Status per 31.12.2018
Ta i bruk Ipad for alle 1.klassinger.	2018-2021	Gjennomføres hver høst.
Øke tetthet av digitale enheter på ungdomstrinnet.	2018-2021	Ca. 50 % dekning pc/iPad
Gjøre digitale verktøy lett tilgjengelig i kommunale barnehager.	2018-2021	Barnehagene disponerer mer digitalt utstyr og utstyret brukes i større grad enn tidligere som en naturlig del av det pedagogiske innholdet.
Heve ansattes kompetanse om digitale verktøy.	2018-2021	Arbeidet pågår. Avtale med kompetansemiljøet «Rikt». Gjennomført samlinger knyttet til Office 365 og «digital dømmekraft».
Ta i bruk nytt administrativt IKT-system i skoler og barnehager.	2018	Vigilo er valgt som nytt administrativt IKT-system. Opplæring for barnehage er gjennomført.

Kommunedelplan for skolekapasitet og skolestruktur 2015-2026

Hovedmål: Trekke opp linjer for fremtidig skolestruktur og skissere utbyggingsbehov.

Prioriterte tiltak	Tid (år) for gjennomføring	Status per 31.12.2018
Vurdere helhetlig utbygging av skolekapasitet i vest.	2018	Politisk sak pågår.
Ta i bruk ny ungdomsskole i vest.	2021	Henger sammen med sak over.
Kartlegge behov for bedre uteområder ved skolene.	2019	Innarbeides i HP under tiltak for grønt-vedlikehold.
Vurdere om de minste skolene i Sarpsborg skal videreføres med grunnlag i elevtallsutvikling, investeringsbehov og pedagogisk tilbud.	2019	Arbeidet ses i sammenheng med revidering av kommunedelplanen i 2020.

Prosjekter og enkeltsaker

Prosjekt/sak	Tid (år) for gjennomføring	Status per 31.12.2018
--------------	----------------------------	-----------------------

ÅRSRAPPORT 2018 – SARPSBORG KOMMUNE

Avklare utvikling av Ullerøy leirskole.	2018	Bystyrevedtak høst 2018 om utvidelse/investering.
Delta i forskningsprosjekt om effekten av økt lærertetthet i matematikkundervisning på 1.-4.årstrinn.	2018-2020	Arbeidet pågår. Barneskolene deltar.
Økt lærertetthet i Sarpsborg-skolen	2018	Tilsetting av lærere skoleåret 2018-2019 er gjort i henhold til nasjonalt fastsatt lærernorm og vedtatt økonomisk ramme.
Innskrenke tilbudet av deltidsplasser i barnehage	2019	Gjennomført. Fra høst 2018 delte plasser i tre barnehager.

Styringsdokumenter som skal utarbeides

Navn på styringsdokument	Status per 31.12.2018
Kommunedelplan for oppvekst Kommunedelplanen vil ta opp i seg de vedtatte styringsdokumentene; - Oppvekst og utdanningspolitisk plattform - Kommunedelplan for barnehageområdet - Kommunedelplan for skolefritidsordningen - Handlingsprogram for IKT i skoler og barnehager	Kommunedelplanen er vedtatt av bystyret 15.11.2018.

Økonomi

Tall i 1 000 kr				
Kommuneområde oppvekst	Regnskap 31.12.2018	Rev. Budsjett 2018	Avvik i kr	Avvik i %
Enhet kompetanse og kvalitet oppvekst	58 806	58 840	34	0,1 %
Enhet PPT	14 132	14 132	0	0,0 %
Enhet spesialpedagogikk førskole	28 460	28 303	-157	-0,6 %
Barnehager	86 041	87 660	1 619	1,8 %
Enhet St. Marie læringssenter	21 158	21 683	525	2,4 %
Enhet alternative skolearenaer	56 422	52 101	-4 321	-8,3 %
Skoler	478 163	471 696	-6 467	-1,4 %
Kommunesjef oppvekst med stab	269 062	270 841	1 779	0,7 %
Sum kommuneområde oppvekst	1 012 243	1 005 256	-6 987	-0,7 %

Kommuneområde oppvekst har et netto årsbudsjett i 2018 på 1 005,3 mill. kr. Årsregnskapet for 2018 viser et merforbruk på 7 mill. kr etter at det er benyttet 6,8 mill. kr av fondsmidler. Merforbruket utgjør 0,7 % av nettobudsjett.

Årsregnskapet viser at 6 av 26 enheter i kommuneområde oppvekst er i tilnærmet balanse, 15 enheter har hatt et merforbruk før bruk av fond og 5 enheter har mindreforbruk.

Enhet kompetanse og kvalitet oppvekst har et resultat tilnærmet balanse. Enheten har merforbruk på programvarelisenser og gjesteelever og mindreforbruk på skoleskyss.

Enhet PPT går i balanse etter at det er benyttet 0,4 mill. kr av fondsmidler.

Enhet spesialpedagogikk førskole har et merforbruk på 0,2 mill. kr etter bruk av fondsmidler på 0,8 mill. kr. Merforbruket skyldes økning i antall vedtak om spesialpedagogisk hjelp og tilrettelegging for barn med nedsatt funksjonsevne. Barn med vedtak om spesialpedagogisk hjelp går ikke ned, men ser ut til å vedvare i planperioden.

Barnehagene i Sarpsborg har et samlet mindreforbruk på 1,6 mill. kr etter at det er benyttet 0,4 mill. kr av fondsmidler. Mindreforbruket skyldes i hovedsak at ny bemanningsnorm kun ble delvis innført fra august 2018.

Enhet St Marie læringssenter har et mindreforbruk på 0,5 mill. kr, som skyldes høyere persontilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere enn forventet.

Enhet alternative skolearenaer har et merforbruk på 4,3 mill. kr. Dette skyldes flere ressurskrevende elever, samt tilflyttede elever med atferdsproblematikk. Behov og omfanget av alternative skolearenaer fra 2018 ser ut til å vedvare i 2019 og inn i kommende planperiode.

Grunnskolene i Sarpsborg har et samlet merforbruk på 6,5 mill. kr etter bruk av fond på 5,2 mill. kr. Dette er en ny situasjon for skolene. Etter innføring av en nasjonal norm for lærertetthet opplever skolene redusert fleksibilitet til å disponere egen budsjettramme. Lærernormen binder opp ressurser i ordinær undervisning. Lovfestede enkeltvedtakstimer med ressurser til spesialundervisning og særskilt norskopplæring utfordrer skolenes budsjettrammer. Merforbruket skyldes også økt omfang av spesialundervisning, personalsaker og oppfølging av mobbesaker etter pålegg fra Fylkesmannen. Enheter med vesentlig merforbruk er Hafslund og Navestad barneskoler, Hornnes og Ullerøy barneskoler og Sandesundsveien barneskole.

Kommunesjef oppvekst har et mindreforbruk på 1,8 mill. kr. Mindreforbruket skyldes i hovedsak redusert utbetalt tilskudd til private barnehager, grunnet færre barn.

Tjenestemål

Tjenestemål		
Enhet/tjeneste	Resultat	Ambisjon i perioden
Grunnskole		
Mål: Forbedre læringsresultater		
Eksamen matematikk skriftlig 10.trinn, gjennomsnittskarakter	3,4	> 3,3
Nasjonal prøve lesing 5.trinn, andel elever laveste mestringsnivå	26,2 %	< 31 %
Nasjonal prøve lesing 5.trinn, andel elever høyeste mestringsnivå	18,3 %	>18 %
Mål: Forbedre deltakelse		
Andel elever med direkte overgang fra grunnskole til videregående opplæring	96,7 %	> 98 %
Andel innbyggere 6-9 år i SFO	52 %	> 57 %
Barnehage		
Mål: Øke andel barn i barnehage		
Andel barn 1-5 år med barnehageplass	89,7 %	90 %

Grunnskole

Resultater fra skriftlig eksamen i matematikk på 10.trinn i 2018 viser for Sarpsborg samme gjennomsnittresultat som i 2017. For Østfold og nasjonalt i 2018 var karakteren 3,6.

Resultatene for nasjonale prøver på 5.trinn viser fremgang fra 2017 til 2018 på alle prøver. Andelen elever på høyeste mestringsnivå ved nasjonale prøver i lesing på 5.trinn har i perioden 2016 til 2018 økt fra 14,5 % til 18,3 %. Andel elever på laveste mestringsnivå i lesing på 5.trinn er redusert i samme periode. I 2016 var andelen elever på laveste mestringsnivå 37,6 %, i 2017 var det redusert til 30,9 % og i 2018 26,2 %. Ambisjonen i perioden er oppnådd. Det er færre elever på laveste mestringsnivå og flere på høyeste mestringsnivå i lesing på 5.trinn. Sarpsborg kommune har i 2018 for første gang både færre elever på laveste mestringsnivå og flere elever på høyeste mestringsnivå enn gjennomsnitt for Østfold. Årets resultater viser fremgang for elevene på barnetrinnet og at fokus på tidlig innsats gjør at de yngste elevene presterer bedre.

Foreløpige tall fra SSB pr 15.3.2019 viser at 96,7 % av elevene som gikk ut av 10. trinn i 2018 har startet i videregående opplæring. Dette er tilnærmet samme resultat som foregående år.

Per 1. oktober 2018 var 52 % av alle barn i alderen 6-9 år i kommunal eller privat skolefritidsordning. Dette er tilnærmet samme resultat som foregående år.

Barnehage

Andel barn 1-5 år med barnehageplass har økt med 0,5 prosentpoeng til 89,7 %. Dette er litt under kommunegruppe 13, men likt med Skien. Fødselstallene har gått noen ned, så en liten økning viser at vi er på rett vei.

Andel ansatte med barnehagelærerutdanning i kommunale og private barnehager i forhold til grunnbemanningen har økt med 1,5 prosentpoeng til 46 % i Sarpsborg. Alle de kommunale barnehagene innfrir norm for pedagogisk bemanning som innebærer 7 barn under 3 år pr pedagogisk ledere og 14 barn over 3 år pr pedagogisk leder.

Sarpsborg har hatt en ambisjon om å få ca. 50 % av barnehageplassene i kommunal regi. Dette målet er langt fra nådd. De siste årene har det vært en nedgang i fødselstallet, dette ses også i færre barn som har behov for barnehageplass. Dekningsgraden for plasser i kommunal regi er nå 27,8 %, dette er en liten nedgang fra 2017.

Utdypende analyse av resultater på tjenestemål gjøres i Kvalitetsmeldinger om barnehage og grunnskole for 2018. Disse forelegges Bystyret for behandling i mai 2019.

KOMMUNEOMRÅDE SAMFUNN

Prioriterte tiltak

Vedtatte styringsdokumenter

Kommunedelplan kultur

Hovedmål: Kultur skal være et bærende element i by- og samfunnsutviklingen i Sarpsborg.

Innsatsområder:

- Kulturell kompetanse
- Kulturbasert nyskapning
- Kulturarenaer og sosiale møteplasser
- Identitet og omdømme
- Regionalt kultursamarbeid
- Internasjonalt kultursamarbeid
- Kultur og folkehelse

Prioriterte tiltak	Tid (år) for gjennomføring	Status per 31.12.2018
Avklare utbygging av hovedbibliotek på eksisterende tomt.	2018	Det er avsatt midler i HP-perioden for bygging av nytt bibliotek.
Avklare framtidige lokaler for kulturskolen (lokalisering og eie/leie).	2018	Prosess gjennomføres i samsvar med vedtak i sak 39/18 i utvalg for kultur og oppvekst.
Etablere samarbeid mellom Olavsfestivalen og aktører innen handel, næringsliv og innovasjon for å styrke festivalens kommersielle kraft.	2018	Det er etablert et tettere samarbeid med isarpsborg AS og andre aktører for gjennomføring av Olavsdagene 2019.
Videreutvikle Landeparken som kulturarena.	2018-2021	Forprosjekt er gjennomført.
Videreutvikle Sarpsborg scene som kulturhus og utnytte mulighetene planlagt oppgradering av bygget vil gi.	2018-2020	Framdriften i fase 2 er som planlagt. Sak om organisering og ressurser behandles politisk i april.
Fullføre digitalisering av Sarpsborgs kommunale bildesamling.	2019	Tiltaket videreføres i perioden 2019-2020.

Plattform for kulturskolen i Sarpsborg

Hovedmål: Kulturskolen skal gi opplæring av høy faglig og pedagogisk kvalitet, og være et kulturfaglig ressurscenter som medvirker til å styrke kompetanse og kulturell utfoldelse i lokalsamfunnet.

Prioriterte tiltak	Tid (år) for gjennomføring	Status per 31.12.2018
Utvikle lokale læreplaner basert på nye nasjonale fagplaner.	2018-2019	Arbeidet er knyttet til veiledningsprogram i regi av Norsk kulturskoleråd frem til 2020.
Videreutvikle Verdensrommet som mangfoldsarena ved å tilby kulturskolerelaterte aktiviteter for nye målgrupper.	2017-2018	Det er gjennomført ulike aktiviteter som gratis kulturskole og samarbeid om etablering av Senior-skolen.
Utrede muligheter for å styrke rammene til den kulturelle skolesekken.	2018-2021	Avventer nasjonale føringer fra den statlige Kulturtanken.

Gjennomføre pilotprosjekt med økt samhandling mellom kulturskolen og grunnskolen rundt estetiske fag.	2018	Det er gjennomført opplæring og samspill på fiolin, cello og kontrabass for elever på tredje trinn i samarbeid med Sandesundsveien skole.
---	------	---

Plan for fysisk aktivitet

Hovedmål: Sarpsborgs befolkning er fysisk aktiv gjennom daglige gjøremål, egenorganisert aktivitet og deltakelse i idrett og friluftsliv.

Prioriterte tiltak	Tid (år) for gjennomføring	Status per 31.12.2018
Utrede etablering av publikumstoletter på følgende steder: • Glengshølen • Bodalstranda • Landeparken • Kommunebrygga, Skjeberg	2021	Avklaringer trengs i forbindelse med jernbaneplanlegging (Glengshølen), reguleringsplan (Bodalstranda). Utredning igangsettes når det avsettes midler til dette.
Utrede aktivitetsmuligheter i Torsbekkdalen (grøntområdene: Kruseløkka skole – Sarpsborg stadion).	2018	Sak behandlet i formannskapet: sak 105/18 i møte 29.11.2018. Tiltak følges opp av kommuneområde teknisk.
Øke tilgjengelighet til strand og vann på følgende steder: • Høysand • Dusa	2018	I Sandvika i Høysand er ny parkeringsplass med HC-plasser på det nærmeste ferdigstilt. Stien fra nord fram til badestranda er rustet opp. Tiltakene i Dusa er ikke utført, men blir gjennomført i løpet av 1. halvår 2019.

Kystsoneplan 2015-2026

Hovedmål: Planen omfatter hele sjøområdet og kyststrekningen avgrenset av strandsonegrensen. Planen gir rammer for hyttestørrelser, utvikling av småbåthavner og åpner for 10 nye hyttefelt med til sammen 50 hytter. De viktigste friluftsområdene og natur- og kulturlandskapsområdene er sikret gjennom plankart og bestemmelser. Planen har lagt inn forutsetninger om opparbeidelse av kyststien i de områdene som skal detaljreguleres og utvikles.

Prioriterte tiltak	Tid (år) for gjennomføring	Status per 31.12.2018
Sikre at kyststien blir innarbeidet i private reguleringsplaner.	2018-2021	Kyststien er innarbeidet i detaljreguleringsplanen for Revebukta (vedtatt 2018), Græsdal og Skar-Værbau (under arbeid).

Handlingsprogram for Tunevannet 2017-2021, høringsutkast

Hovedmål: Sarpsborg kommune har som mål å ivareta Tunevannets verdi som rekreasjonsområde for befolkningen og at innsjøen skal oppnå god vannkvalitet

Prioriterte tiltak	Tid (år) for gjennomføring	Status per 31.12.2018
Redusere utslipp fra avløpsnett ved å skifte ut gamle ledninger.	2018-2020	Investering til utskifting av avløpsnett – ligger til teknisk ved

		virksomhet vann- og avløp.
Stimulere landbruket rundt Tunevannet til løsninger som bedrer vannkvaliteten (overvintring i stubb, opphør høstkorn, redusert fosforgjødsling, avgrense beiteområder, utbedre hydrotekniske løsninger).	2018-2021	Det ble i 2018 inngått flerårig miljøavtale med drivere av samtlige jordbruksarealer som drenerer til Tunevannet. Avtalen innebærer at kommunen utbetaler årlig godtgjørelse for gjennomføring av driftstiltak som reduserer avrenning fra jordbruksarealene, (jf. kap.8.1 i handlingsprogram for Tunevannet).
Utrede bruk av fosforbindende stoffer i Tunevannet.	2018	Utredning gjennomført og mottatt i 2018.

Boligpolitisk plattform

Hovedmål: Boligpolitikken skal bidra til å utjevne sosiale forskjeller, bedre levekårene og gjøre Sarpsborg til et attraktivt sted å bo.

Prioriterte tiltak	Tid (år) for gjennomføring	Status per 31.12.2018
Tilby opplæring av tiltakshavere og avholde dialogmøte med aktører innenfor bolignæringen.	2018	Tiltaket har ikke blitt prioritert i 2018.
Benytte utbyggingsavtaler og eventuelle andre verktøy for å sikre gjennomføring av reguleringsplaner.	2018-2021	Mal og rutiner for bruk av utbyggingsavtaler er ferdigstilt, og vil bli tatt i bruk umiddelbart ved første innkommende planinitiativ.

Prosjekter og enkeltsaker

Prosjekt/sak	Tid (år) for gjennomføring	Status per 31.12.2018
Strategisk støykartlegging, utarbeide handlingsprogram for avbøtende tiltak (lovpålagt).	2018	Støykartlegging gjennomført, handlingsprogram utarbeidet i samarbeid med Fredrikstad kommune. Sendt på høring, vedtak i løpet av vår 2019.
Utarbeide levekårskartlegging på sonenivå (delutredning til den lovpålagte helseoversikten).	2019	Tiltaket vil gjennomføres i 2019.
Medvirke til en permanent utlånstasjon gjennom et fast tilskudd til Kirkens bymisjons "Skattkammeret".	2018	Gjennomført.
Smart Mobilitet Grålum Utvikle Grålum som nasjonalt utstillingsvindu for smarte mobilitetsløsninger, herunder testing av sensortechnologi, bygging av smarte parkeringshus, testing og implementering av smarte parkeringsløsninger, ladeinfrastruktur, delingsøkonomier for lading og mobilitet, samt utvikling av	2018-2021	Reisevaneundersøkelse gjennomført med 11 bedrifter, etterfulgt av et felles mål om 20 % reduksjon av pendlerreiser. HjemJobbHjem benyttes som mobilitetstiltak. Igangsatt arbeid med en mulighetsstudie, som grunnlag for senere regulering.

konsepter for økt bruk av el-sykler.		
Digitalisere byggesaks- og eiendomsarkivet / døgnåpen forvaltning.	2018 - 2020	Skanning og digitalisering igangsatt høst 2018. Gjennomføringsperiode er estimert til 2 år (ferdig høst 2020). Oppmålingsarkiv skal ut på anbud i løpet av våren 2019.

Styringsdokumenter som skal utarbeides

Navn på styringsdokument	Status per 31.12.2018
Strategier for Olavsfestivalen	Vedtatt i bystyret juni 2018.
Rullering av «Plattform for kulturskolen i Sarpsborg»	Oppstartsnotat behandlet i utvalg for kultur og oppvekst. Saken følges opp i henhold til vedtak.
Revisjon av kommunedelplan kultur (frivillighet og byutvikling innenfor kulturområdet inngår)	Planprogram vedtatt og underveismelding behandlet. Saken følges opp iht. vedtak.
Revisjon av kommunedelplan fysisk aktivitet	Ikke igangsatt.
Revisjon av kommunedelplan for kulturminner	Ikke igangsatt.
Strategisk støykartlegging 2018-2023 (lovpålagt)	Ikke igangsatt. Lovkrav om oppdatering hvert 5. år. Sist oppdatert 2017.
Handlingsprogram for Isesjø	Oppstart estimert 2020.
Kommunedelplan klima og energi	Oppstart rullering 2019.
Planstrategi 2020-2023	Forberedelser er igangsatt gjennom påbegynt arbeid med helseoversikt.
Handlingsdel for kommunedelplan klima og energi rulleres i Handlingsplan	Handlingsdelen rulleres samtidig med kommunedelplan klima og energi (oppstart 2019).

Økonomi

Tall i 1 000 kr				
Kommuneområde samfunn	Regnskap 31.12.2018	Rev. Budsjett 2018	Avvik i kr	Avvik i %
Enhet plan og samfunnsutvikling	18 739	18 811	72	0,4 %
Enhet kultur	52 572	53 164	592	1,1 %
Enhet byggesak, landbruk og kart	10 989	12 157	1 168	9,6 %
Kommunesjef samfunn med stab	5 192	5 682	490	8,6 %
Sum kommuneområde samfunn	87 492	89 813	2 322	2,6 %

Kommuneområde samfunn har i 2018 et netto budsjett på 89,8 mill. kr, hvorav budsjetterte utgifter utgjør 140 mill. kr. Samlet mindreforbruk er på 2,3 mill. kr og utgjør 2,6 % av budsjettet. Alle tre enhetene i kommuneområdet samfunn hadde et mindreforbruk.

Enhet plan- og samfunnsutvikling har hatt fokus på å holde balansen i forhold til budsjett. Gebyrinntekter og inntekter fra salg av eiendomsopplysninger er 0,3 mill. kr mer enn budsjettert. Det har ikke vært behov for å ta i bruk overskuddsfondet.

Mindreforbruket ved enhet byggesak, landbruk og kart i 2018 skyldes i hovedsak merinntekter på byggesak. Gebyrinntekter på byggesak var 16,9 mill. kr, noe som er 1,7 mill. kr mer enn budsjettert.

Enhet kultur har et overskudd på ca. 0,6 mill. i 2018. Bakgrunn for mindreforbruket er en overføring av tilskudd på kr. 0,6 mill. fra fylkeskommunen, bevilget av regionrådet i forbindelse med tusenårsjubileet i 2016.

Tjenestemål

Tjenestemål		
Enhet/tjeneste	Resultat	Ambisjon i perioden
Enhet plan og samfunnsutvikling		
Effektiv saksbehandling		
Saksbehandlingstid på reguleringsplaner (uker) ⁹	35	40
Klager på reguleringsplaner som omgjøres av høyere instans.	0	0
Arrangere kurs/dialogkveld med bransjen med fokus på arealplanlegging	0	1
Enhet kultur		
Fornøye brukere		
Brukerundersøkelse i kulturskolen ¹⁰	5,2	4,8
Brukerundersøkelse i fritidsklubbene		5,0
Andel skoleelever i grunnskolen som benytter kulturskolens tilbud ³	12 %	11 %
Andel skoleelever i grunnskolen som benytter fritidsklubbenes tilbud	32 %	30 %
Antall besøkende på biblioteket	146 283	170 000
Antall besøkende Sarpsborg scene (ny i 2016)	34 371	40 000
Antall besøkende på Olavsfestivalen	6 000	10 000
Enhet byggesak, landbruk og kart		
Mål: Saksbehandlingstid		
Antall byggesaker hvor 3-ukersfristen ikke er overholdt	91	< 2
Antall byggesaker hvor 12-ukersfristen ikke er overholdt	25	< 3
Antall oppmålingssaker/matrikkel hvor 16 ukers frist ikke er overholdt	2	0
Mål: Godt omdømme		
Arrangere kurs/dialogkveld med bransjen med fokus på byggesak	2	1
Mål: Kvalitet på saksbehandlingen		
Klager som omgjøres av høyere instans på grunn av saksbehandlingsfeil	4	0
Mål: Tilsyn/ulovlighetsoppfølging		
Antall tilsyn med firma/foretak iht. plan- og bygningsloven	94	> 100
Ulovlighetsoppfølging byggesak, antall avsluttede saker	59	> 100

⁹ Saksbehandlingstid fra planen vedtas utlagt på høring til den blir endelig vedtatt av bystyret.

¹⁰ Resultat brukerundersøkelse gjennomført i 2017. Det gjennomføres ny brukerundersøkelse i 2019.

³ Tallet er basert på antall elevplasser i kulturskolen. Antall unike elever i kulturskolen tilsvarer 8 % av grunnskolens elever.

Enhet kultur

Team kulturskole gjennomfører brukerundersøkelse i 2019. Team barn og unge planlegger å gjennomføre i 2020.

Område Sarpsborg scene hadde inntekter på 3,25 mill. kr i 2018. Inntektene fordeler seg på salgsinntekter (særlig teknikertjenester), billettinntekter og leieinntekter. Det er 0,1 mill. kr. høyere enn i 2016, og 1,1 mill. kr. høyere enn i 2017. De store variasjonene skyldes primært antallet produksjoner som Sarpsborg scene arrangerer selv, samt – selvsagt – antallet solgte billetter. Ved arrangementer der Sarpsborg scene leier inn artister tilfaller alle inntekter Sarpsborg scene. Slike produksjoner gir imidlertid også et betydelig høyere utgiftsnivå, slik at økte inntekter ikke uten videre er ensbetydende med et tilsvarende forbedret resultat.

Enhet plan- og samfunnsutvikling

Det er jobbet godt med systemer og rutiner for saksbehandling av reguleringsplaner og saksbehandlingstiden har kommet ned på 35 uker.

Enhet byggesak, landbruk og kart

I byggesaker med 12 uker frist er 25 av sakene oversteget tidsfristen. I saker med 3 uker frist er 91 av totalt 482 oversteget. Dette gjelder i hovedsak ettergodkjenninger av boareal, det vil si tiltak som allerede er utført. Disse har blitt lavere prioritert da konsekvenser av fristoversittelsen er minimal.

Oppmålingssaker med 16 uker frist er i hovedsak overholdt, men 26 saker med utsatt oppmålingsforretning (MUF) er ikke overholdt. Disse har blitt lavere prioritert da konsekvenser av fristoversittelse er minimal. Behandlingstid av saker vedrørende produksjonstilskudd i landbruket er overholdt.

Fylkesmannen har i 2018 opphevet 4 vedtak. Dette gjelder dispensasjonssaker som er behandlet i området hvor det ligger reguleringsplaner som bør vurderes opphevet.

Av totalt 950 tilsyn/mulig ulovlighetssaker, ble 59 avsluttet. Byggesak mottar tips fra innbyggere om mulige ulovlighetsaker som følge av mer aktiv oppfølging av kommunen på dette området. I tillegg kommer det inn mange saker i forbindelse med omtaksering av eiendomsskatt. Det er noen flere avsluttede saker enn 2017. Det er gjennomført 94 foretakstilsyn. Tilsyn og ulovlighetsoppfølging er tidkrevende saker som har vært et satsningsområde i 2018.

KOMMUNEOMRÅDE ORGANISASJON

Prioriterte tiltak

Vedtatte styringsdokumenter

Kommunedelplan kommunikasjon

Hovedmål omdømme: Sarpsborg kommune skal oppfattes i samsvar med organisasjonens verdier: Framtidsrettet – Åpen – Respektfull – Troverdig

Hovedmål informasjon: Informasjonen fra kommunen skal gi innbyggerne best mulige forutsetninger for å nyttiggjøre seg kommunens tjenester, ha dialog med kommunen og engasjere seg i demokratiske prosesser

Hovedmål IKT: IKT skal bidra til en effektiv og trygg produksjon av tjenester og være et verktøy for innovasjon og nyskaping

Prioriterte tiltak	Tid (år) for gjennomføring	Status per 31.12.2018
Videreutvikle Sarpedia for å forbedre den interne informasjonsflyten.	2018	Det har vært en del utvikling «bak skallet» for å gjøre varslinger, møtekalender og prosjektportalen mer robust samt mindre endringer i funksjonalitet. Hovedfokus har vært forberedelser til overgang til Office 365.
Styrke kommunens evne til å levere tjenester på mobile enheter, som nettbrett og smarttelefoner.	2018	Nettverket er blitt løpende bygd ut, både med hensyn på kapasitet (teknisk) og tilgjengelige tjenester. Har avsluttet forprosjekt "Få sarpedia på mobil". Konklusjonen var å gå over til ny plattform; Office 365.
Økt fokus på personvern og informasjonssikkerhet.	2018	Gjennomført prosjekt for etterlevelse av nytt personvernregelverk (GDPR), inkludert opplæring for alle ansatte.
Økt digitalisering.	2018-2021	Iverksatt digitalisering av byggesaksarkiv. Igangsatt automatisering av arbeidsprosesser ved bruk av programvarerobot. Arbeid i gang med overgang til elektroniske personalmapper og digital signering på dokumenter. Chatrobot som svarer på spørsmål fra innbyggerne er satt i drift.

Anskaffelsesstrategi og anskaffelsesreglement

Hovedmål: Anskaffelsesstrategien skal sette premisser og mål for gode og profesjonelle anskaffelsesprosesser i Sarpsborg kommune. Den skal sammen med et tilhørende anskaffelsesreglement, bidra til god økonomistyring, god internkontroll og god kontraktsoppfølging.

Prioriterte tiltak	Tid (år) for gjennomføring	Status per 31.12.2018
--------------------	----------------------------	-----------------------

Slutføre egnede rutiner for kontraktsoppfølging.	2018	Rutiner er opprettet og tatt i bruk. Påfølgende kalenderår benyttes til kontinuerlig vurdering og forbedring av rutinene.
Ferdigstille digitalisering av anskaffelsesprosessene.	2018-2020	Arbeid med forbedring av dokumentflyten knyttet til anskaffelser er påstartet
Etablere og implementere rutiner som legger til rette for innovative anskaffelser.	2019	Erfaringer med leverandørdialog i forkant av anskaffelser er innhentet. Det er planlagt etablering av dynamisk innkjøpsordning

Prosjekter og enkeltsaker

Prosjekt/sak	Tid (år) for gjennomføring	Status per 31.12.2018
Utforme nye etiske retningslinjer for Sarpsborg kommune.	2018	Nye etiske retningslinjer skal behandles i bystyret i april 2019.
Utforme bevaring- og kassasjonsbestemmelser for Sarpsborg kommune.	2018	Arbeidet med å utforme bevaring- og kassasjonsbestemmelser er sett i sammenheng med kartlegginger som gjøres i forbindelse med utviklings og digitaliseringsprosjekter. Arbeidet kunne dermed ikke slutføres i 2018.
Opprette digital velkomstpakke for nye innbyggere	2018	Alle nye innbyggere vil få tilsendt et elektronisk velkomstbrev via SvarUt-tjenesten med link til nettsiden for nye innbyggere, samt en oppfordring til å besøke servicetorget for å hente gratis billetter fra ulike tilbydere. Første pakke sendes ut i mars/april 2019.
Bedre tilretteleggingen for hørselshemmede i kommunens møtelokaler	2018	Nytt teleslyngeanlegg er montert i bystyresal/formannskapssal

Styringsdokumenter som skal utarbeides

Navn på styringsdokument	Status per 31.12.2018
Strategi for innovasjon	Behovet vil bli tydeliggjort etter at ny organisering av kommuneområdet er klart. Ambisjonen er et helhetlig strategidokument for teknologi og endring.

Økonomi

Tall i 1 000 kr				
Kommuneområde organisasjon	Regnskap 31.12.2018	Rev. Budsjett 2018	Avvik i kr	Avvik i %
Enhet HR	52 688	50 008	-2 680	-5,4 %
Enhet kommunikasjon og service	50 361	53 354	2 993	5,6 %
Enhet økonomi	20 067	20 186	119	0,6 %
Enhet kemner	11 126	11 196	70	0,6 %
Kommunesjef organisasjon med stab	4 974	5 425	451	8,3 %
Sum kommuneområde organisasjon	139 216	140 169	953	0,7 %

Kommuneområde organisasjon har et netto årsbudsjett i 2018 på 140,2 mill. kr. Samlet mindreforbruk er på 1,0 mill. kr og utgjør 0,7 % av budsjettet. Det er kun merforbruk ved enhet HR.

Merforbruket ved Enhet HR er knyttet til overtallighet og omstilling for kommunen.

Mindreforbruket ved Enhet kommunikasjon og service forklares i all hovedsak ved at kjøp av Microsoft-lisenser er utsatt til 2019. Det var forventet en betydelig kostnad i forbindelse med dette.

Tjenestemål

Tjenestemål		
Enhet/tjeneste	Resultat	Ambisjon i perioden
Enhet kommunikasjon og service		
Mål: God service overfor innbyggerne		
Resultat på Forbrukerrådets kåring av Norges beste kommune på dialog og service overfor innbyggerne.	40	Topp 10
Enhet kemner		
Mål: Høy innfordringsgrad		
Kommunale eiendomsgebyrer og eiendomsskatt innbetalt innen 2 år fra forfall.	99,93 %	100 %

KOMMUNEOMRÅDE TEKNISK

Prioriterte tiltak

Vedtatte styringsdokumenter

VVA- plan		
Hovedmål: Planen skal sikre at ny teknisk infrastruktur sees i sammenheng med fremtidig utbygging og vedtatte prinsipper for byens vekst og utvikling. Den skal også ivareta behov for fornying/rehabilitering av kommunaltekniske anlegg. Videre skal planen sikre at det kan hentes ut økonomi- og effektivitetsgevinster ved at teknisk infrastruktur for vei, vann og avløp kan samordnes fysisk i planleggings-, prosjekterings- og utbyggingsfasene.		
Prioriterte tiltak	Tid (år) for gjennomføring	Status per 31.12.2018
Sikre brannvannforsyning	2018	Kontinuerlig arbeid i samarbeid mellom brannvesen og vann og avløp.
Utrede løsninger for å oppfylle kravene til utslippskonsesjon for renseanlegget.	2018-2021	Det er nedsatt en arbeidsgruppe med representanter fra Sarpsborg kommune og FREVAR som utreder mulighetene for et felles avløpsrenseanlegg for Fredrikstad og Sarpsborg. Utredning skal foreligge høsten 2019.
Hindre driftsoverløp (urenset vann kommer inn i overvannsledningen) i følsomme områder, samt sikre dem med nødoverløp. Kartlegge potensielle kilder til akutt forurensning av vann, grunn og luft og konsekvenser for helse og miljø ved akutt forurensning.	2018-2021	Utreder, kartlegger og planlegger tiltak for å hindre driftsoverløp. Arbeidet vil pågå de nærmeste årene og investeringer innarbeides i HP. Kartlegge kilder til akutt forurensning vil bli vurdert i forbindelse med revidering av overordnet ROS-analyse.
Utrede og prosjektere nytt vannverk.	2018-2021	Forprosjekt for nytt vannverk er igangsatt.
Gjennomføre sikringstiltak mot flom og inntrengere på Baterød vannverk.	2018	Sikringstiltak mot flom gjennomført. Øvrige sikringstiltak innføres fortløpende.
Foreta ROS- analyse og beredskapsrutiner for vannforsyningen og iverksetting av tiltak for leveringssikkerhet.	2018	Gjennomført ROS- analyse og beredskapsrutiner utarbeidet. Noen tiltak er iverksatt, men det kreves flere investeringer som innarbeides i Handlingsplan og budsjett.
Utrede utvidelse av samarbeid med andre kommuner om reservevann iht. oppfordring fra tilsynsmyndighet.	2018	Kommunen har nå samarbeid med Halden, FREVAR og MOVAR om levering av reservevann.
Avklare løsning for felles nødvann-container i Østfold.	2018	Inngått samarbeid med Fredrikstad.

Kommunedelplan for avfall (Hovedplan for avfall 2005-2016)

Hovedmål: Sørge for at skadene fra avfall på mennesker, natur og miljø blir så små som mulig. Avfallsproblemene skal løses gjennom virkemidler som sikrer en samfunnsøkonomisk god balanse mellom omfanget av avfall som genereres, og som gjenvinnes, forbrennes eller deponeres.

Prioriterte tiltak	Tid (år) for gjennomføring	Status per 31.12.2018
Utrede etablering av et felles ettersorteringsanlegg med andre Østfold-kommuner.	2018-2022	Sak med selskapsavtale for det nye anlegget legges fram til politisk behandling. Avklaring om tomt på Øra har tatt lenger tid enn forutsatt, men saken fremmes 2019.
Innføre henteordning for glass- og metallemballasje med egen beholder i hver husstand.	2018	Etableres i løpet av 2019. Tiltaket utsatt som følge av utsatt framdrift med felles ettersorteringsanlegg.
Utrede mellomlager for slam fra Alvim renseanlegg, før det godkjennes for utkjøring til landbruket.	2018	Utrede i 2019 og avhenger av mulig nytt felles renseanlegg for avløp med Fredrikstad kommune.
Anlegge nedgravde containere for avfall i forbindelse med tiltak i sentrum og utbygging av nye områder.	2018-2021	Det vurderes fortløpende etablering av nedgravde løsninger i forbindelse med tiltak i sentrum og utbygging i nye områder.

Dokumentasjon av brannvesen (brannordning)

Hovedmål: Være en trygghetsfaktor for innbyggerne i Sarpsborg og sørge for å drive et utstrakt forebyggende arbeid, slik at brann og ulykker ikke oppstår. Ha en beredskapsstyrke som tilfredsstillende lovverk og er i stand til å minimalisere skadevirkningene dersom brann eller ulykke skulle oppstå.

Prioriterte tiltak	Tid (år) for gjennomføring	Status per 31.12.2018
Øke fast bemanning per vaktlag i beredskap.	2018	Ansettelsesprosessen ble avsluttet i mai med oppstart 3 måneder senere grunnet oppsigelsestid (1. sept.)
Vurdere dimensjonering av brannvesenet med grunnlag i ny dimensjoneringsforskrift som er klar mot slutten av 2017.	2018	DSB overleverte sitt forslag til forskriftstekst 01.11.17 men den er fortsatt ikke sendt på høring av Justis- og beredskapsdepartementet. Ny forskrift vil iverksettes tidligst fra 2020. Sarpsborg kommune oppfyller per i dag hovedlinjene i forslaget til ny forskrift.

Plattform for eiendomsforvaltning

Hovedmål:

1. Eiendommen skal bidra til en effektiv tjenesteproduksjon for brukerne av kommunal eiendom.
2. Eiendomsforvaltningen skal være fremtidsrettet, ivareta eiendommene gjennom god verdiforvaltning og utvikle eiendommene på lang sikt
3. Kommunen skal opptre på markedsmessige betingelser der annet ikke er politisk vedtatt eller lovpålagt
4. Kommunen skal være en aktiv grunneier og strategisk eiendomsutvikler
5. Som utbygger skal kommunen ta samfunnsansvar ved å ivareta miljøet og satse på bærekraftige løsninger, samt sette krav til bruk av lærlinger og tiltak mot sosial dumping i bygge- og anleggskontrakter.

Prioriterte tiltak	Tid (år) for gjennomføring	Status per 31.12.2018
Kartlegge konsekvenser av økt ekstremvær for bygningsmassen.	2018	Kartlagt sammen med tilstandsregistrering av bygg.
Videreføre tilstandsregistrering av kommunale bygg.	2018-2021	Alle kommunale bygg kartlagt.
Øke bruken av elektroniske verktøy (Plania) for å jobbe mer effektivt og strategisk, herunder elektronisk renholdsoppfølging.	2019	Det gjenstår enkelte bygg hvor Plania ikke er endelig implementert. Dette gjøres første halvår 2019. Renhold starter arbeidet med renholdsplaner i Plania medio 2019.
Videreføre satsingen på energi og automasjon i kommunal bygningsmasse.	2018-2021	Energiledelsesverktøy og spisskompetanse til å starte innføringen av energiledelse i henhold til ISO 50001 er anskaffet. Videreutvikling av automasjon går i henhold til plan.
Innføre kvalitetskontroller renhold (NS INSTA 800)	2018	Kvalitetskontroller gjennomført.
Redusere behov for vedlikehold og utskifting av gulv ved bruk av maskiner i renhold.	2018-2021	Kjører jevnlig kurs og har stort fokus på dette i personalmøter.
Fagkontrollere el-anlegg og branntekniske anlegg med oppfølging og utbedring av avvik.	2018-2021	I løpet av 2020 vil alle formålsbygg være i tråd med krav til fagkontroll. Avvik lukkes fortløpende. Det er videre behov for informasjon og opplæring av brukere og enhetsledere om deres ansvar for internkontroll av el-anlegg.
Gjennomføre pilotprosjekt med massivtrehus.	2018-2019	12 omsorgsboliger i bofelleskap på Værn bygges i massivtre. Byggestart var mars 2018, innflyttingsklart april 2019.
Utvikle boligfelt Kløvningsten B4.	2018-2019	Varslet endring av planområdet. Prosjektering starter i 2019.
Utvikle boligfelt Navestad Berg.	2018-2019	Reguleringsplanen vedtatt og påklaget. Avhengig av saksbehandlingstid og utfall om

		tidsplanen for utvikling holder.
Utvikle boligfelt Maugesten.	2018-2020	Områderegulering under utarbeidelse.
Utvikle boligfelt Yvenåsen.	2018-2021	Reguleringsplan under utarbeidelse. Kommer til bystyret høst 2019.
Regulere og prosjektere ny skoletomt i vest.	2018-2021	Avhenger av kommunedelplan barnehage og skolekapasitet.
Utrede flytting av Kalabanen til Kalnes.	2018	Utgår som prioritert tiltak i neste års budsjett.
Utarbeide strategi for utvikling av framtidige bolig- og næringsområder, herunder vurdering av oppkjøp og salg.	2018	Saken behandlet i formannskapet 1.11.2018.
Avklare salg eller omregulering av tidligere Guslundåsen barnehage.	2018	Avventet pga. midlertidig bruk til alternativ skolearena.
Videreutvikle og vurdere salg av eiendommer rundt Helsehuset (Søsterboligen og Overlegeboligen).	2018-2019	Legges ut for salg når ny sentrumsplan er vedtatt.
Tune Senter II, regulering og opparbeidelse av næringstomter på Grålum.	2017-2019	Avventer områderegulering «Smart mobilitet Grålum»
Utrede videre bruk av parkeringsplass ved Kirkegt/ Nansensgate (Kvartal 270).	2018	Konsept for nytt parkeringshus legges ut i marked når ny sentrumsplan er vedtatt.
Forprosjekt nytt bibliotek i tilknytning til dagens bibliotek utarbeides	2018-2019	Forprosjekt er startet opp og investeringsmidler innarbeidet i Handlingsplan og budsjett 2019-2022.
Etablering av ny ambulansestasjon	2018-2019	Prosjektet pågår i samarbeid med Sykehuset Østfold.

Overordnet beredskapsplan og ROS-analyse

Hovedmål: Sarpsborg kommunes målsetting er å kunne etablere en kriseledelse som raskt kan få oversikt over krisesituasjonen og iverksette nødvendige tiltak. Vi skal utnytte kommunens ressurser best mulig for å beskytte kommunens befolkning og materielle verdier, og begrense skadevirkninger og skadeomfang i størst mulig grad. Sarpsborg kommune legger vekt på et godt samarbeide med offentlige myndigheter og etater, private og bedrifter samt frivillige organisasjoner.

Sarpsborg kommune skal informere befolkningen best mulig ved slike hendelser.

Prioriterte tiltak	Tid (år) for gjennomføring	Status per 31.12.2018
Kartlegging av behov og opprustning av nødstrøm på helse- og sosialinstitusjoner.	2018	Kartleggingen gjennomføres som et samarbeid mellom teknisk og helse og gjøres sammen med revidering av overordnet ROS blir ferdig vår 2019.

Prosjekter og enkeltsaker

Prosjekt/sak	Tid (år) for gjennomføring	Status per 31.12.2018
Utrede solcellepanel på Sparta Amfi og Sarpsborg kirke.	2018	Solceller montert på Sarpsborg kirke.
Øke andelen klimavennlige biler i kommunen.	2018-2021	16 % av kommunens bilpark er nå klimavennlig. 31 elbiler er kjøpt inn i 2018.
Bygge ut ladeinfrastruktur til kommunale tjenestebiler.	2018 - 2021	Ved utgangen av 2018 er det 62 ladeplasser for kommunale tjenestebiler. Det er per nå flere ladeplasser enn biler, noe som skyldes at det er lønnsomt å etablere flere samtidig for å møte framtidig behov. Ved investeringsprosjekter knyttet til kommunale bygg blir ladeinfrastruktur vurdert tillagt prosjektet. Det er behov for å bygge 15 – 20 plasser årlig fra 2019 til 2022.
Innføre flåtestyring av bil- og maskinpark.	2018	Det gjenstår ca. 80 kjøretøy av ca. 470, disse monteres i 2019.
Økt renhold i sentrum.	2018	Ny liten feie/renholdsbil er i daglig drift i sentrum hele året og hver helg i perioden mai- august.
Utrede øvingsområde brann.	2018-2021	Bystyret vedtok 15. november 2018 at det etableres øvingsområde for brannvesenet i Gatedalen. Det er bevilget kr 7,7 mill.
Etablering av ny alarmsentral brann.	2018	Ny samlokalisert 110/112-sentral åpnet 12. april i Ski og er i full operativ drift.
Gjennomføre prosjektet «Rød tråd» med brannverninformasjon til barnehager, 3-, 6-, 9-, og videregående skole.	2018 - 2021	Prosjektet gjennomføres kontinuerlig/årlig i.h.t. plan.
Videreføre prosjektet Trygg Hjemme.	2018 - 2021	Prosjektet har fått prosjektmidler fra Gjensidigestiftelsen til innkjøp av mobile slokkeanlegg, komfyrvakt m.m. til bruk for risikoutsatt grupper.
Gjennomføre brannforebyggende tiltak særlig rettet mot landbruket, borettslag og flyktninger.	2018 - 2021	Prosjektet gjennomføres kontinuerlig.
Gjennomføre feiing og tilsyn i bolig, fritidsbolig og særskilte brannobjekt basert på kartlegging av risiko for brann.	2018	Gjennomføres fortløpende med utgangspunkt i risikokartlegging.
Vurdere om flere oppgaver kan gjøres i kommunal regi innenfor teknisk område, herunder redusere omfang av kjøp av	2018	Kommuneområdet har startet arbeidet med å gjøre flere oppgaver

tjenester og bruk av konsulenter.		i egen regi. I forbindelse med det betydelige omfang av prosjekter vedr vann- og avløp og gang/sykkelstier håndteres nå arbeid med grunneierkontakt, avtaleforhandling inkludert erstatningsvurdering i egen regi. Innenfor vei og park gjøres flere tiltak og mindre prosjekter i egen regi, blant annet oppgradering av Kirkeparken. Det samme gjelder innenfor vann og avløp. Det jobbes for å få sentral godkjenning for å være i stand til å utføre mer arbeid selv.
Utrede fjerning av miljøskadelige stoffer på kunstgressbaner.	2018	Avventer sentralt regelverk. Gjennomført tiltak for siling og fjerning av gummigranulat på Sarpsborg stadion.
Utrede utbygging og ombygging av kommunens administrasjonslokaler i sentrum og salg av Tune rådhus.	2018-2019	Ombygging av Sarpsborg rådhus er innarbeidet i Handlingsplan og budsjett 2019-2022. Det vurderes salg av Tune administrasjonsbygg.

Styringsdokumenter som skal utarbeides

Navn på styringsdokument	Status per 31.12.2018
Avfallsplan for 2018-2030	Vår 2019
Overordnet beredskap- ROS-analyse rulleres	Vår 2019
Handlingsprogram for trafiksikkerhet 2020-2023	Utarbeides 2019
Risikoanalyse og beredskapsplan for Østfold i samarbeid med Interkommunalt utvalg for akutt forurensing (IUA)	Risikoanalyse gjennomført, beredskapsplan revideres 2019

Økonomi

Tall i 1 000 kr				
Kommuneområde teknisk	Regnskap 31.12.2018	Rev. Budsjett 2018	Avvik i kr	Avvik i %
Enhet kommunalteknikk	47 994	47 650	-344	-0,7 %
Renovasjon (selvkost)	-5 083	-6 317	-1 234	-19,5 %
Enhet vann og avløp (selvkost)	-58 500	-61 440	-2 940	-4,8 %
Enhet eiendom	202 799	198 311	-4 488	-2,3 %
Enhet byggprosjekt	-2 712	-2 712	0	0,0 %
Enhet Sarpsborg brannvesen	37 440	37 440	0	0,0 %
Feievesenet (selvkost)	-1 743	-1 660	83	5,0 %
Kommunesjef teknisk med stab	8 766	8 531	-235	-2,8 %
Kirken	24 780	24 780	0	0,0 %
Sum kommuneområde teknisk	253 741	244 583	-9 158	-3,7 %

Kommuneområde teknisk har ved årets slutt et samlet merforbruk på 14,9 mill. kr, hvorav 5,8 mill. kr dekkes av enhetenes overskuddsfond. Etter bruk av fond har kommuneområdet et negativt budsjettavvik på kr 9,2 mill.

Enhet eiendom har et merforbruk etter bruk av overskuddsfond på 4,5 mill. kr. Økte energipriser førte til et merforbruk på 7,8 mill. kr mer enn budsjettet, dette til tross for innsparing på andre deler av driften.

Enhet kommunalteknikk har et merforbruk på 3,9 mill. kr, hvorav 2,3 mill. kr dekkes av enhetens overskuddsfond. Dette skyldes i hovedsak en lang vinter med økte utgifter til brøyting og strøing, samt en uvanlig lang sommer som medførte ekstra utgifter til oppfølging av friområder langs kysten. I tillegg er det en økning i kostnader til transport som følge av endring av tider for matutkjøring til sykehjem og hjemmeboende. Innenfor selvkostområde avfall og renovasjon er det et merforbruk på 1, 2 mill. kr etter bruk av selvkostfond. Merforbruket skyldes økning i lønnskostnader og økt kostnad på renovasjonskontrakt.

Brannvesenet er i stor grad hendelsesstyrt med hensyn til kostnader beredskap. I 2018 ser vi at det er en økning i antall hendelser sammenlignet med året før. Sommeren var preget av langvarig tørke som resulterte i en stor økning i skog-/gressbranner. Disse var ressurskrevende på grunn av varighet og ofte ulendt terreng. Dette medførte økte kostnader til innkalling av mannskaper for å ivareta øvrig beredskap og nye/samtidige hendelser. Enheten er i balanse etter bruk av 0,95 mill. kr fra tidligere års overskudd.

Enhet vann og avløp har et merforbruk på 2,9 mill. kr etter bruk av selvkostfond. Merforbruket skyldes ekstraordinært vedlikehold som følge av pålegg fra Mattilsynet i forbindelse med leveringssikkerhet vann og generell økning i aktivitetsnivå.

Det er utbetalt 4,4 mill. kr til andre trossamfunn i 2018, noe som er 0,5 mill. kr mer enn budsjettet. Tilskudd til andre trossamfunn beregnes på bakgrunn av budsjettet overføring og investeringer til kirkelig fellesråd. Nedgang i medlemmer i Den norske kirke, samt en stor økning av medlemmer i andre trossamfunn har bidratt til at kommunens kostnader til andre trossamfunn har økt markant, til tross for at overføringer til kirken siden 2010 har blitt redusert.

Tjenestemål

Tjenestemål		
Enhet/tjeneste	Resultat 2018	Ambisjon i perioden
Enhet Eiendom		
Mål: Redusere klimagassutslipp:		
Energiforbruk i kWh/m ² justert for temperatur	154	<150
Antall liter fossil fyringsolje forbrukt (i 1000 liter)	158	0
Mål: Ivareta eiendommene gjennom god verdiforvaltning:		
Økt vedlikeholdsinnsats kr pr. m ²	96	>100
Redusere innleide arealer	12	<10
Mål: Økt brukertilfredshet for kommunens ansatte		
Godkjente kvalitetskontroller renhold	95 %	>95 %
Gjennomførte brukerundersøkelser	0	100 %
Mål: Øke kvaliteten i saksbehandlingen		
Antall registrerte dokumenter i saksbehandlingssystemet	2963	>2 500
Mål: Komplettere boligmarkedet ved å tilby selvbyggertomter		
Antall solgte selvbyggertomter	0	20-30
Enhet vann og avløp		
Mål: Hygienisk trygt, godt og nok vann		
Antall alvorlige avvik fra drikkevannsforskriften	0	0
Antall timer avbrudd per innbyggere per år	0,28 t	<1 time
Svinn av vann i ledningsnett som følge av lekkasjer	28 %	<25 %
Mål: Gode avløpssystemer		
Antall tilbakeslag (kloakk i kjeller)	5	<10
Enhet kommunalteknikk		
Mål: Fungerende innsamlingsordning for husholdningsavfall		
Antall klager / antall tømminger	0,22	< 0,1 %
Mål: Mer miljøvennlig bilpark		
Andel klimavennlige biler av nyanskaffelser	80 %	60 %
Enhet brann- og feiervesen		
Mål: Godt brann- og ulykkesforebyggende arbeid		
Målrettet informasjonsarbeid om forebyggende brannsikkerhet (antall personer)	8237	4 000
Enhet utbygging		
Mål: God økonomistyring for investeringer		
Gjennomsnittlig avvik mellom budsjett og regnskap for avsluttede investeringsprosjekter gjennomført av teknisk. (+ mindreforbruk)	-1,3 %	0 %

Avsluttede prosjekter på en verdi over 10 mill. kr som er gjennomført i regi av enhet eiendom viser et negativt avvik på 1,3 % målt mot investeringenes reviderte budsjett.

Klager på tømminger i renovasjonsordningen har økt det siste året, noe som antas å skyldes enklere klageadgang og bedre rapporteringsdata gjennom at nye digitale løsninger er tatt i bruk.

RÅDMANN

Økonomi

Tall i 1 000 kr				
Rådmann	Regnskap 31.12.2018	Rev. Budsjett 2018	Avvik i kr	Avvik i %
Rådmann	5 800	7 485	1 685	22,5 %
Team sekretariat rådmann	4 036	4 510	474	10,5 %
Folkevalgte	10 812	11 082	270	2,4 %
Sum rådmann	20 648	23 077	2 429	10,5 %

I rådmannskapetlets budsjett er det avsatt noe midler til å håndtere særskilte problemstillinger. Disse midlene har det i liten grad vært nødvendig å benytte i 2018.

Kapitlet inneholder også formannskapetets tilleggsbevilgningskonto, der 322.681 kr av de avsatte 3 mill. kr. ikke ble benyttet i 2018. De øvrige 2.677.319 kr ble bevilget til følgende:

- FS-sak 9/18 Volleyball, EM-kval og volley-uka 100 000
- FS-sak 8/18 Ladies Tour of Norway 200 000
- FS-sak 6/18 Bysamarbeid 300 000
- FS-sak 135/17 Tour of Norway 150 000
- FS-sak 46/18 Stort datasenter 500 000
- FS-sak 61/18 Sarpsborg næringsforening 500 000
- FS-sak 62/18 Beredskapsbåt 150 000
- Bystyresak 53/18 – fornyet behandling tilskudd kultur 95 652
- FS-sak 85/18 Nyttårsaften tilskudd 350 000
- FS-sak 109/18 Marint grenseforum 166 667
- FS-sak 104/18 Mulighetsriket 165 000

Formannskapet vedtok i sak 20/18 behandlet å sette av 200.000 kroner til reguleringsarbeid for Kalnes/Bjørnstad, men beløpet ble vedtatt tilbakeført i sak 84/18.

Team sekretariat rådmann ble etablert i april 2018. Teamet har fått flere oppgaver i løpet av året som er håndtert ved effektivisering og omprioritering av eksisterende bemanning. Det positive avviket i regnskapet skyldes blant annet økte inntekter fra bevilgingsgebyrer for salg og skjenking.

For folkevalgte skyldes det lille mindreforbruket noe ubenyttede midler til frikjøp og opplæring.

I 2018 overtok Sarpsborg kommune ansvaret for borgerlige velser fra tingretten. Dette året ble det gjennomført 87 slike velser.

Ved utgangen av 2018 var det i Sarpsborg 32 salgsbevillinger for alkohol, 54 skjenkebevillinger og 72 serveringsbevillinger.

Det er i 2018 avholdt følgende antall møter i følgende politiske organer:

Bystyret	8
Formannskapet	12
Utvalg for velferd og folkehelse	7
Utvalg for kultur og oppvekst	7
Utvalg for plan, miljø og teknikk	7
Administrasjonsutvalget	5
Kommunalt råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne	8
Eldrerådet	6
Flerkulturelt råd	7

I tillegg kommer møter i enkelte andre organer, deriblant interkommunale.

VEDLEGG: INVESTERINGSOVERSIKT

Vedlegget viser Sarpsborg kommunes investeringsprosjekter per 01.01.19. Totalt er 79 prosjekter/delprosjekter foreslått avsluttet, sammendrag er gjengitt i tabellen under. Prosjektene er i vedlagt investeringsliste merket «avsluttes...» i kolonnen forventet økonomisk sluttdato.

Avslutnings gruppe:	Økonomisk avvik i kr	Antall delprosjekter
Avsluttes	-2 346 917	42
Avsluttes gjennom egen sak	-4 313 136	3
Avsluttes årlig	19 604 914	34
Sum	12 944 861	79

Prosjektenes ubenyttede finansiering i 2018 skal iht. gjeldene regelverk rebevilges til bruk i 2018. Dette kommer frem av de tre siste kolonnene. Totalt foreslås 135,7 mill. kr videreført til bruk i 2019. 4,7 mill. kr foreslås ikke videreført

Kolonne forklaring:

- Pågående investeringsprosjekter per 01.01.19:** *Prosjektet/delprosjekt navn, sortert etter tjenestegruppe.*
- Regnskap totalt per 31.12.18:** *Akkumulert utgiftsregnskap, uavhengig av år.*
- Bevilget per 31.12.18:** *Akkumulert utgiftsbevilgning, uavhengig av år.*
- Budsjett og HP-> 2022:** *Akkumulert utgiftsbevilgning og avsetning gjort i vedtatt HP frem til 2022.*
- Forventet sluttkostnad:** *Forventet sluttkostnad for prosjektet.*
- Forventet økonomisk avvik:** *«Budsjett og HP -> 2022» minus «Forventet sluttkostnad». For prosjekter som avsluttes er dette konstatert mer(-) eller mindre(+) forbruk*
- Inndekning:** *Merknad for hvordan evt. merforbruk for prosjektet er foreslått finansiert.*
- Forventet økonomisk sluttdato:** *Dato for når prosjektet kan forventes avsluttes.*
- Ubenyttet bevilgning per 31.12.18:** *«Bevilget per 31.12.18» minus «Regnskap per 31.12.18». Positive verdier blir foreslått rebevilget i 2018, vurderes innarbeidet i HP eller ikke rebevilget i de neste tre kolonner. Negative verdier er foreslått mellomfinansiert av ubrukte lånemidler, inntil bevilgning foreligger i 2019.*

ÅRSRAPPORT 2018 – SARPSBORG KOMMUNE

Budsjett og HP 2019-2022										Disponering av ikke benyttet investeringsramme per 31.12.18:	
Pågående investeringsprosjekter per 01.01 2019	Regnskap totalt per 31.12.2018	Bevilget per 31.12.2018	Budsjett og HP -> 2022	Forventet sluttkostnad	Forventet økonomisk avvik	Inndekning	Forventet økonomisk slutt dato	Ubenyttet bevilgning per 31.12.2018	Rebevilges til bruk i 2019	Vurderes innarbeidet i HP 2020-2023	Rebevilges ikke
Kommuneområde samfunn											
Kultur											
Sarpsborg scene- helhetlig plan fase 1	13 741 506	13 600 000	13 600 000	13 800 000	-200 000	Ved prosjektslutning	31.12.2019	-141 506	-141 506		
Sarpsborg scene- helhetlig plan fase 2	9 097 081	13 700 000	108 500 000	125 500 000	-17 000 000	Tilleggsbevilgning	31.12.2020	4 602 919	4 602 919		
Sarpsborg scene underetasje	2 609 210	6 000 000	6 000 000	6 000 000			31.12.2019	3 390 790	3 390 790		
Kunstsbarren, oppgradering av bareanlegg	14 685 871	15 000 000	15 000 000	15 000 000			31.12.2019	314 129	314 129		
Sandbakken idrettsarena	62 975 659	67 000 000	67 000 000	67 000 000			31.12.2019	4 024 341	4 024 341		
Tilpasninger idrettsbygg	601 299	500 000	2 500 000	601 299	-101 299		Avsluttes årlig	222 061	222 061		
Kulturskole nye lokaler	2 077 939	2 300 000	2 300 000	2 300 000			31.12.2019	1 400 426	1 400 426		
Nytt Bibliotek (Forprosjekt)	599 574	2 000 000	123 000 000	123 000 000	35 367		31.12.2023				
Weitschmeitz skulptur	544 633	580 000	580 000	544 633			Avsluttes				
Utvikling av Landeparken	25 000	300 000	300 000			Under utredning		275 000	275 000		
Plan og samfunnsutvikling											
Hovedinnrett for sykkel	382 319	1 000 000	1 000 000	1 000 000			31.12.2019	617 681	617 681		
Kommunedelplan Sarnesund - Grekker	0	300 000	300 000	300 000			31.12.2019	300 000	300 000		
Kommunedelplan ny bru over Sarpsfossen	226 826	0	0	226 826	-226 826		Avsluttes				
Byggesak-landbruk og kart											
Tilaksplan Tunevarnet og Isesjø	1 202 868	2 000 000	3 500 000	3 500 000			31.12.2019	797 132	797 132		
Utsyr kart og oppmåling	0	250 000	1 250 000	0	250 000		Avsluttes årlig				
Kommuneområde helse og velferd											
Kompetansesenter rus og psykisk helse											
Borleesskap med bemanning - psykiatrispoliser	18 745	0	35 000 000	35 000 000			31.12.2021	-18 745	-18 745		
Onsorgstjenester											
Nødstrøm Borgen og Haugvoll	28 193	2 500 000	2 500 000	2 500 000			31.12.2019	2 471 807	2 471 807		
Tekniske anlegg og klimaskall Sarpsborg helsehus	8 907 381	20 000 000	20 000 000	20 000 000			31.12.2019	11 092 619	11 092 619		
Rehabilitering og oppgradering av Sarpsborg sykehus	201 313 763	202 000 000	202 000 000	202 000 000			31.12.2019	686 237	686 237		
Behandlingshjelpemidler- Sarpsborg helsehus	8 053 529	8 400 000	8 400 000	8 053 529	346 471		Avsluttes				
Lydsolering Helsehuset	0	0	1 000 000	1 000 000			31.12.2019				
Helsehuset 1 etasje	3 900 348	4 000 000	4 000 000	3 900 348	99 652		Avsluttes				
Sykegnalanlegg Haugvoll	1 586 469	2 000 000	2 000 000	2 000 000			31.12.2019	413 531	413 531		
32 nye plasser Haugvoll	0	0	111 000 000			Under utredning					
48 borleesskapslasser Bodalsjordet	0	0	1 000 000			Under utredning					
Kruseløkka sykehjem	19 026 159	18 000 000	18 000 000	19 000 000	-1 000 000	Ved prosjektslutning	31.12.2019	-1 026 159	-1 026 159		
Kjølerom Tingvoll	304 450	500 000	500 000	304 450	195 550		Avsluttes				
Forvaltning og utvikling											
Infrastruktur Bodalsjordet	10 601 777	8 000 000	8 000 000	11 000 000	-3 000 000	Ved prosjektslutning	31.12.2019	-2 601 777	-2 601 777		
Modulbaserte boliger (permanente)	13 164 151	17 000 000	17 000 000	17 000 000			31.12.2019	3 835 849	3 835 849		
Bodalsjordet (12 leiligheter)	21 366 922	24 500 000	30 000 000	24 500 000	5 500 000	Ved prosjektslutning	31.12.2019	3 133 078	133 078		3 000 000
BH- Diverse planleggings- og reguleringsarbeid	316 631	1 000 000	1 000 000	1 000 000			31.12.2019	683 369	683 369		
Boligsosial handlingsplan	6 791 140	13 000 000	65 000 000	6 791 140	6 208 860		Avsluttes årlig				
Krisesenter (tilbud til menn)	0	0	2 600 000	2 600 000			31.12.2019				
Bovæledding											
Utvbygging Lunsikka	6 329 019	7 000 000	7 000 000	7 000 000			31.12.2019	670 981	670 981		
12 boliger i borleesskap Værn	25 303 924	30 000 000	55 000 000	55 000 000			31.12.2020	4 696 076	4 696 076		
Holtennga Servicebolig	3 021 026	3 200 000	3 200 000	3 021 026	178 974		Avsluttes				

ÅRSRAPPORT 2018 – SARPSBORG KOMMUNE

Budsjett og HP 2019-2022										Disponering av ikke benyttet investeringsramme per 31.12.18:	
Pågående investeringsprosjekter per 01.01 2019	Regnskap totalt per 31.12.2018	Bevilget per 31.12.2018	Budsjett og HP -> 2022	Forventet sluttutsknad	Forventet økonomisk avvik	Inndekning	Forventet økonomisk slutt dato	Ubenyttet bevilgning per 31.12.2018	Rebevliges til bruk i 2019	Vurderes innarbeidet i HP 2020-2023	Rebevliges ikke
Kommuneområde teknologi og endring											
Kommunedelplan kommunikasjon	441 965	900 000	2 700 000	441 965	458 035		Avsluttes årlig				
Kommunedelplan kommunikasjon- skilt og profilering	0	100 000	500 000	100 000	100 000		Avsluttes årlig				
Digitale møteplasser innbyggemedvirkning	0	200 000	200 000	200 000			31.12.2019	200 000	200 000		
Sentral IKT infrastruktur	425 625	1 000 000	6 000 000	1 000 000	574 375		Avsluttes årlig				
Fiberlinje og tilhørende utstyr Halsundstøy	431 813	1 750 000	1 750 000	1 750 000			31.12.2020	1 318 187	1 318 187		
Fiberlinje Sandbakken-Skeberg	420 094	700 000	700 000	700 000			31.12.2019	279 906	279 906		
Sentralt IKT-løsninger	3 380 459	3 000 000	9 000 000	3 000 000	-380 459		Avsluttes årlig				
Lisenser fellessystemer	451 071	500 000	2 500 000	500 000	48 929		Avsluttes årlig				
Videreutvikling Sarpsborg.com	157 685	400 000	2 000 000	400 000	242 315		Avsluttes årlig				
Videreutvikling sak og arkivsystem	14 950	400 000	1 000 000	400 000	385 050		Avsluttes årlig				
Digitalt forvaltningsprogram- Fritidsleide arkivkerne	0	0	5 950 000	5 950 000			31.12.2019				
Digitalt forvaltningsprogram- Programvarerobot	0	0	6 000 000	6 000 000			31.12.2019				
Digitalt forvaltningsprogram- Skanning av papprarkiver	0	0	5 200 000	5 200 000			31.12.2019				
Elektroniske arkiver og digitalisering	3 057 292	6 000 000	6 000 000	6 000 000			31.12.2021	2 942 708	1 200 000		1 742 708
Videreutvikle intranett og søkeløsning	176 850	400 000	2 400 000	400 000	223 150		Avsluttes årlig				
Kommuneområde organisasjon											
Økonomi											
Nye felles fagsystemer (Lønn/økonomi moduler)	198 750	500 000	2 500 000	198 750	301 250		Avsluttes årlig				
Kommuneområde oppvekst											
Grunnskole, SFO og grunnskoleopplæring for voksne											
Ny sentrumsskole, Sandesundveien	293 676 182	293 700 000	293 700 000	293 676 182	23 818		Avsluttes egen sak				
Handlingsprogram IKT skoler og barnehager 2017-2020	11 788 907	13 000 000	27 000 000	27 000 000			31.12.2020	1 211 093	1 211 093		
Handlingsprogram IKT skoler og barnehager 2021-2024	0	0	14 000 000	14 000 000			31.12.2024				
Nytt adm. IKT system skole og barnehage	230 196	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 191 604		31.12.2019	769 804	769 804		
Kapitelstiltak oppvekst	808 396	2 000 000	10 000 000	808 396	-983 108		Avsluttes årlig				
Nye lokaler Andeling studio	8 983 108	8 000 000	8 000 000	8 983 108			Avsluttes				
Utredning og utbedring av arbeidsplasser ved skolene	323 993	300 000	22 300 000	323 993	-23 993		Avsluttes årlig				
Utbedring arbeidsplasser Halsundstøy	18 691 574	19 000 000	19 000 000	19 000 000			31.12.2019	308 426	308 426		
Friløpse areal ved kjøp av IKT løsninger	0	0	2 000 000	2 000 000			31.12.2019				
Lærararbeidsplasser og toiletfasiliteter- Tindlund skole	0	0	6 500 000	6 500 000			31.12.2020				
Lærararbeidsplasser - Borgen skole	1 084 701	2 600 000	2 600 000	2 600 000			31.12.2019	1 515 299	1 515 299		
Lærararbeidsplasser- Hamnestad skole	0	1 500 000	3 500 000	3 500 000			31.12.2020	1 500 000	1 500 000		
Lærararbeidsplasser og garderobefasiliteter- Varteig skole	1 228 801	2 100 000	2 100 000	2 100 000			31.12.2019	871 199	871 199		
Lærararbeidsplasser og garderobefasiliteter- Grålum skole	0	0	2 000 000	2 000 000			31.12.2020				
Ullerøy leirskole	0	0	11 000 000	11 000 000			31.12.2022				
Gymnasal Kruseløkka- forprosjekt	0	0	500 000	500 000			31.12.2024				
Fotprosjekt skole vest	780 234	1 500 000	1 770 000 000	1 500 000			31.12.2019	719 766	719 766		
Ny skole vest	26 500 520	27 000 000	177 000 000			Under utredning		499 480	499 480		
Ombygde Alvinhaugen BH til skolelokaler	9 676 347	10 800 000	10 800 000	10 800 000			31.12.2019	1 123 653	1 123 653		
Kunstgressbane Halsund skole	50 201	0	0	50 201	-50 201		Avsluttes				
Friidrettsbane med klattrenn Alvinhaugen barneskole	-6 700	0	0	-6 700	6 700		Avsluttes				
Balilite asfalt Alvinhaugen barneskole	13 582	0	0	13 582	-13 582		Avsluttes				
Aktivitesanlegg Sandesundstveien skole	723 406	425 000	425 000	425 000		Tilskudd/drift	31.12.2021	-304 406	-304 406		
Pedagogiske leker- Hamnestad skole	131 827	132 000	132 000	131 827	173		Avsluttes				

ÅRSRAPPORT 2018 – SARPSBORG KOMMUNE

Budsjett og HP 2019-2022										Disponering av ikke benyttet investeringsramme per 31.12.18:	
Pågående investeringsprosjekter per 01.01.2019	Regnskap totalt per 31.12.2018	Bevilget per 31.12.2018	Budsjett og HP -> 2022	Forventet sluttkostnad	Forventet økonomisk avvik	Inndekning	Forventet økonomisk slutt dato	Ubenyttet bevilgning per 31.12.2018	Rebevilles til bruk i 2019	Vurderes innarbeidet i HP 2020-2023	Rebevilles ikke
Kommuneområde oppvekst											
Barnehage											
Nv barnehage sentrum	61 195 186	62 000 000	62 000 000	62 000 000			31.12.2019	804 814	804 814		
Nv barnehage Sjøberg	21 361 950	22 036 178	22 036 178	22 036 178			31.12.2019	674 228	674 228		
Fritznerbakken barnehage - Nylt vognskur	0	0	600 000	600 000			31.12.2019				
Innkjøp utstyr St.Olav barnehage	207 733	200 000	200 000	207 733	-7 733		Avsluttes				
Kommuneområde teknisk											
Park											
1000-års stien/oppussing innfartsåter	4 906 741	5 000 000	5 000 000	4 906 741	93 259		Avsluttes				
Kulås, vannskulptur	3 573 338	3 800 000	3 800 000	3 800 000	226 662		Avsluttes				
Kulås Amti	19 788 619	20 000 000	20 000 000	19 788 619	211 381		Avsluttes egen sak				
Oppussing parker og plasser	0	0	5 800 000	0	151 351		Avsluttes årlig				
Opparbeidelse plegelomsområde Borgarsyssel	248 649	400 000	400 000	248 649			Avsluttes				
Lvs-parker og plasser	66 255	1 100 000	1 100 000	1 100 000			31.12.2019	1 033 745	1 033 745		
Oppgradering av område rundt Byens bygge	598 820	600 000	800 000	800 000			31.12.2019	1 180	1 180		
Utvikling av Glengshølen - forlengte brygge	1 362 279	4 700 000	4 700 000	4 700 000			31.12.2019	3 337 721	3 337 721		
Oppgradering Sandvika	1 294 590	1 600 000	1 600 000	1 600 000			31.12.2019	305 410	305 410		
Oppgradering Øvreangeren	369 946	370 000	370 000	369 946	54		Avsluttes				
Oppgradering Dusa	17 425	680 000	680 000	680 000			31.12.2019	662 575	662 575		
Joggesti og idrettspark i Kulås	1 055 230	1 200 000	1 200 000	1 055 230	144 770		Avsluttes				
Oppgradering av kikkeparken og inngangspartiet til Kulås	1 327 848	3 000 000	3 000 000	3 000 000			31.12.2019	1 672 152	1 672 152		
Oppgradering utearealer - Varteig, Kruseløkka, Hølsundstøy, Varteig dametrase	3 554 957	3 500 000	3 500 000	3 554 957	-54 957		Avsluttes				
Båt/Rescuerunner , Sansepark Tingvoll, tiltak for lek østre bydel	958 694	1 350 000	1 350 000	1 350 000			31.12.2019	391 306	391 306		
Kjøp ugressmaskin	0	0	2 000 000	2 000 000			31.12.2020				
Varmeanlegg - Trålo gågata	0	0	3 000 000	3 000 000			31.12.2020				
Nv /smaskin- Sarpsborg stadion	0	0	1 500 000	1 500 000			31.12.2020				
Vann											
Uforusette prosjekter vann	110 525	2 000 000	10 000 000	110 525	1 889 475		Avsluttes årlig				
Vannledningsnett											
Vannledning Ingerøy-Røsnesklien (Halden)	395 445	2 000 000	3 500 000	3 500 000			31.12.2019	1 604 555	1 604 555		
Vannledning Furuholmen - Varteigveien	2 339 105	2 100 000	2 100 000	2 100 000			30.06.2019	-239 105	-239 105		
Vannledning ny gangbru Hølsundstøy - Opsund	3 133 882	3 000 000	3 000 000	3 000 000			31.12.2019	-133 882	-133 882		
Vannledning Brunsvd - Bøkyssel	2 107 285	2 200 000	2 200 000	2 200 000			30.06.2019	92 715	92 715		
Vannledning Bøkyssel - Brenneveien	2 573 492	2 200 000	2 200 000	2 200 000			30.06.2019	-373 492	-373 492		
Vannledning Varteigveien - Kinneløkken	1 776 190	1 700 000	1 700 000	1 700 000			30.06.2019	-76 190	-76 190		
Vannledning Stiklelandsveien - Lindemarkveien	296 203	1 500 000	1 500 000	1 500 000			31.12.2019	1 203 797	1 203 797		
Vannledning Batevold - Elvestad (Nlpa)	3 332 089	3 500 000	45 500 000	45 500 000			31.12.2019	167 914	167 914		
Vannledning Elvestad-Ernsenyr (Nlpa)	2 464 666	3 000 000	9 000 000	9 000 000			31.12.2019	535 334	535 334		
Vannledning Elvestad-Kampenes (Nlpa)	0	0	3 700 000	3 700 000			31.12.2020				
Vannledning Elvestad - Isetos (Nlpa)	560 133	1 000 000	12 000 000	12 000 000			31.12.2020	439 867	439 867		
Ringledning Elvestad - Høgeveien, Rundkjøring RV111 (Nlpa)	2 475 013	2 500 000	12 500 000	12 500 000			31.12.2020	24 987	24 987		
Iseveien - Kampenes	0	1 400 000	1 400 000	1 400 000			31.12.2019	1 400 000	1 400 000		
Vannledning Klavestadhaugen (separering)	23 241 667	21 500 000	28 500 000	28 500 000			31.12.2019	-1 741 667	-1 741 667		
Vannledning Klavestadhaugen-Sandbakken (separering)	6 222 713	8 500 000	29 500 000	29 500 000			31.12.2020	2 277 287	2 277 287		
Sanering Olsøkeien	6 511 332	6 500 000	6 500 000	7 500 000	-1 000 000	Ved prosjektsluttning	31.12.2019	-11 332	-11 332		

ÅRSRAPPORT 2018 – SARPSBORG KOMMUNE

Budsjett og HP 2019-2022										Disponering av ikke benyttet investeringsramme per 31.12.18:	
Pågående investeringsprosjekter per 01.01 2019	Regnskap totalt per 31.12.2018	Bevilget per 31.12.2018	Budsjett og HP -> 2022	Forventet sluttkostnad	Forventet økonomisk avvik	Inndekning	Forventet økonomisk slutt dato	Ubenyttet bevilgning per 31.12.2018	Rebevilles til bruk i 2019	Vurderes innarbeidet i HP 2020-2023	Rebevilles ikke
Kommuneområde teknisk											
Vannledningsnett											
Separeing Ringtjukrusesgt/Tordensgt/Dovregata	3 346 003	3 600 000	3 600 000	8 600 000	-5 000 000	Tilleggsbevilgning	31.12.2019	253 997	253 997		
Separeing Alibert Moskausv/Sarpsborgvn	134 068	2 500 000	5 700 000	5 700 000			31.12.2019	2 365 932	2 365 932		
Separeing Lundgårds vei	7 048	200 000	4 000 000	4 000 000			31.12.2020	192 952	192 952		
Separeing Brusevoldbekken (sone 404)	327 643	1 000 000	12 000 000	12 000 000			31.12.2020	672 357	672 357		
Separeing Kalabekken	239 471	500 000	24 000 000	24 000 000			31.12.2021	260 529	260 529		
Separeing Hølsundskogen	0	0	7 500 000	7 500 000			31.12.2021				
Varndel av avløpsstikk Gulsund/Hauge/Bede	136 460	500 000	2 500 000	4 000 000	-1 500 000	Tilleggsbevilgning	31.12.2020	363 540	363 540		
Tunevannet sydøst e.1a	404 316	2 000 000	12 000 000	12 000 000			31.12.2020	1 595 684	1 595 684		
Tunevannet sydøst e.1b	56 387	500 000	5 500 000	5 500 000			31.12.2020	443 613	443 613		
Tunevannet sydøst e.1c	10 310	0	6 500 000	6 500 000			31.12.2022	-10 310	-10 310		
Brevikbekken e. 1	0	0	14 000 000	14 000 000			31.12.2022				
Brevikbekken e. 2	0	0	16 000 000	16 000 000			31.12.2023				
Separeing Elvegata/alegata	130 484	200 000	3 000 000	3 000 000			31.12.2020	69 516	69 516		
Separeing sentrum syd	0	0	15 000 000	15 000 000			31.12.2021				
Vannledning Tunejordet vest	7 878 991	7 500 000	7 500 000	10 000 000	-2 500 000	Ved prosjektaislutning	31.12.2019	-378 991	-378 991		
Vannledning Maugestensveien- Finnestad 1,e	95 071	1 800 000	1 800 000	1 800 000			31.12.2019	1 704 929	1 704 929		
Vannledning Maugestensveien- Finnestad 2,e	81 013	2 200 000	2 200 000	2 200 000			31.12.2019	2 118 987	2 118 987		
Vannledning rv.109	159 231	400 000	37 900 000	37 900 000		Under utredning					
Vannledning Pellygata	1 457 465	2 000 000	2 000 000	1 457 465	542 535		Avsluttes	240 769	240 769		
Spredt bebyggelse vann Solilv/ister anl. 6.12.13.16	0	0	4 000 000	4 000 000			31.12.2020				
Vannledning Høk-Døle	2 929 199	3 000 000	3 000 000	3 000 000			30.06.2019	70 801	70 801		
Varndel separeing Sandesundsvleien- Valkyregata/hobergsgate	495 246	100 000	2 300 000	4 300 000	-2 000 000	Tilleggsbevilgning	31.12.2021	-395 246	-395 246		
Varndel separeing St.Mariesgate, Sverdrupsgate-Vollgata	2 820 066	2 500 000	2 500 000	2 820 066	-320 066		Avsluttes	677 552	677 552		
Varndel separeing Rosenkrantzgate	322 448	1 000 000	2 000 000	2 000 000			31.12.2019	874 323	874 323		
Vannledning Klokkestrogen	875 677	1 750 000	1 750 000	1 750 000			31.12.2019				
Tekniske installasjoner vann											
Oppgradering trykktorsterkere Opstadveien	0	1 000 000	1 000 000	1 000 000			31.12.2019	1 000 000	1 000 000		
Oppgradering trykktorsterkere Verneveien	0	1 000 000	1 000 000	1 000 000			31.12.2019	1 000 000	1 000 000		
Oppgradering trykktorsterkere Hasleåsen	0	1 000 000	1 000 000	1 000 000			31.12.2019	1 000 000	1 000 000		
Oppgradering trykktorsterkere Høyningen	0	1 000 000	1 000 000	1 000 000			31.12.2019	1 000 000	1 000 000		
Pumpestasjon Elvestad (Nipa)	235 458	2 000 000	9 000 000	9 000 000			31.12.2020	1 764 542	1 764 542		
Oppgradering trykktorsterkere Nygårdsvleien	14 097	1 000 000	2 000 000	2 000 000			31.12.2019	985 903	985 903		
Oppgradering trykktorsterkere og annet utstyr Bassengveien	83 411	0	2 000 000	2 000 000			31.12.2019	-83 411	-83 411		
Utrede høydebasseng Stikkåsen	272 947	500 000	500 000	500 000			31.12.2019	227 053	227 053		
Utrede høydebasseng sanderi Skjeberg	217 987	500 000	500 000	500 000			31.12.2019	282 013	282 013		
Sammenkobling reservevann Gaupelvatet høydebasseng	0	500 000	2 500 000	2 500 000			31.12.2019	500 000	500 000		
Nytt vannverk (sesjokk) kapasitetsøkning Balerød	733 170	3 000 000	4 000 000	4 000 000			31.12.2022	2 266 830	2 266 830		
Reservestrømsaggregater i vannforsyningen	0	1 000 000	3 000 000	3 000 000			31.12.2020	1 000 000	1 000 000		
Nytt styresystem driftskontroll	0	0	1 800 000	1 800 000			31.12.2021				
Styresystem Balerød	0	0	1 800 000	1 800 000			31.12.2021				
Elektro system (sesjø)	1 261 790	1 500 000	1 500 000	1 500 000			31.12.2019	238 210	238 210		
Trykkslaspener i Lillevy	0	0	3 000 000	3 000 000			31.12.2021				
Nødvannskontainere	202 826	500 000	500 000	500 000			31.12.2019	297 174	297 174		

ÅRSRAPPORT 2018 – SARPSBORG KOMMUNE

Budsjett og HP 2019-2022										Disponering av ikke benyttet investeringsramme per 31.12.18:	
Pågående investeringsprosjekter per 01.01.2019	Regnskap totalt per 31.12.2018	Bevilget per 31.12.2018	Budsjett og HP > 2022	Forventet sluttkosnad	Forventet økonomisk avvik	Indekning	Forventet økonomisk slutt dato	Ubenyttet bevilgning per 31.12.2018	Rebevilles til bruk i 2019	Vurderes innarbeidet i HP 2020-2023	Rebevilles ikke
Kommuneområde teknisk											
Avløp				0							
Ufronstette prosjekter avløp	364 288	2 000 000	10 000 000	364 288	1 635 712		Avsluttes årlig				
Avløpsnett											
Avløpsledning Baneveien - Nordbergveien	2 097 915	2 000 000	2 000 000	4 000 000	-2 000 000	Ved prosjektavslutning	31.12.2019	-97 915	-97 915		
Avløpsledning ny Gandbru Hattslundskøy- Osund	3 158 513	3 000 000	3 000 000	3 000 000			31.12.2019	-158 513	-158 513		
Avløpsledning Bryggeriet- Elvestad (Nlpa)	2 983 741	3 600 000	35 600 000	35 600 000			31.12.2020	616 259	616 259		
Avløpsledning Bryggeriet-Elvestad e.2 (Nlpa)	1 534 468	2 000 000	5 400 000	5 400 000			31.12.2021	465 532	465 532		
Avløpsledning Elvestad- Isefoss (Nlpa)	789 961	1 000 000	12 000 000	12 000 000			31.12.2021	210 039	210 039		
Avløpsledning Elvestad-Bysemyr (Nlpa)	1 203 046	2 000 000	9 000 000	9 000 000			31.12.2019	796 954	796 954		
Avløpsledning Elvestad-Kamperes (Nlpa)	0	0	3 700 000	3 700 000			31.12.2019				
Påkoblingsledning Hasle til sjøledning Elvestad (Nlpa)	0	0	1 000 000	1 000 000	-5 000 000		31.12.2020		-662 706	-662 706	
Avløpsledning Tunejordet Vest	22 162 706	21 500 000	21 500 000	26 500 000	-1 000 000	Ved prosjektavslutning	31.12.2018	-662 706	110 208	110 208	
Sanering Olsokeien	6 389 792	6 500 000	6 500 000	7 500 000	-5 000 000	Ved prosjektavslutning	31.12.2019	110 208	292 193	292 193	
Separering Ringgikk/rusesgt/Tordensgt/Dovegata	3 307 807	3 600 000	3 600 000	8 600 000	-5 000 000	Tilleggsbevilgning	31.12.2019	2 372 493	2 372 493		
Separering Albert Moskavus/Sarpsborgvn	127 507	2 500 000	5 700 000	5 700 000			31.12.2019	192 952	192 952		
Separering Lundgårdstvei	7 048	200 000	4 000 000	4 000 000			31.12.2019	-272 149	-272 149		
Avløpsledning Klavestradhaugen (separering)	23 772 149	23 500 000	30 500 000	30 500 000			31.12.2020	378 587	378 587		
Avløpsledning Klavestradhaugen-Sandbakken (separering)	9 729 444	9 500 000	29 500 000	29 500 000		Tilleggsbevilgning	31.12.2020	-229 444	-229 444		
Separering Brusevoldbekken	314 390	1 000 000	12 000 000	12 000 000			31.12.2020	685 610	685 610		
Separering Kalabekken	266 043	500 000	24 000 000	24 000 000			31.12.2019	233 957	233 957		
Separering Hattslundskogen	0	0	7 500 000	7 500 000			31.12.2020				
Avløpsledning Gustlund/Hauge/Bede	121 413	500 000	2 500 000	4 000 000	-1 500 000		31.12.2020	378 587	378 587		
Tunevannet sydøst e.1a	129 330	2 000 000	10 000 000	10 000 000		Tilleggsbevilgning	31.12.2021	1 870 670	1 870 670		
Tunevannet sydøst e.1b	56 387	500 000	5 500 000	5 500 000			31.12.2021	443 613	443 613		
Tunevannet sydøst e.1c	0	0	6 500 000	6 500 000			31.12.2021				
Brevbekken e. 1	0	0	14 000 000	14 000 000			31.12.2022				
Brevbekken e. 2	0	0	16 000 000	16 000 000			31.12.2023				
Separering Elvegata/Alegata	130 484	200 000	3 000 000	3 000 000			31.12.2019	69 516	69 516		
Separeringsledning Dovesgt-Torsbekkdalen	39 380	1 000 000	1 000 000	1 000 000			31.12.2019	960 620	960 620		
Avløpsledning tv.109	120 454	400 000	37 900 000	37 900 000			31.12.2022	279 546	279 546		
Avløpsledning Pellygata	1 435 856	2 000 000	2 000 000	1 435 856	564 144		Avsluttes				
Separering Sandesundsveien-Valkeyregata/Holbergsgate	441 885	100 000	2 300 000	4 300 000	-2 000 000	Tilleggsbevilgning	31.12.2019	-341 885	-341 885		
Separering St.Maretsgate,Sverdrupsgate-Volligata	2 794 573	2 500 000	2 500 000	2 794 573	-298 573		Avsluttes				
Separering Rosenkrantzgate	296 610	1 000 000	2 000 000	2 000 000			31.12.2019	703 390	703 390		
Separering sentrum syd	0	0	15 000 000	15 000 000			31.12.2026				
Avløpsledning Klokkestokken	786 313	1 750 000	1 750 000	1 750 000			31.12.2019	963 687	963 687		
Overvannstiltek Stasjonsbyen	0	0	6 000 000								
Forprosjekt separering Greåker langs F.V.109	0	0	11 500 000								
Avløpsystemet Nordbergveien- Sundløkka	0	0	3 000 000								
Overløpsstikk- mnding og utfasing av overløp	0	0	4 000 000								
Tekniske installasjoner avløp											
Oppgradering avløpspumpestasjoner inkl. gamle Avvm RA	5 741 539	9 000 000	9 000 000	9 000 000			31.12.2019	3 258 461	3 258 461		
Pumpestasjon Elvestad (Nlpa)	461 028	1 000 000	7 000 000	7 000 000			31.12.2020	538 972	538 972		
Oppgradering Slambyggt 1 (Avvm renseanlegg)	1 335 152	3 000 000	20 000 000	20 000 000			31.12.2020	1 664 848	1 664 848		

ÅRSRAPPORT 2018 – SARPSBORG KOMMUNE

Budsjett og HP 2019-2022										Disponering av ikke benyttet investeringsramme per 31.12.18:	
Pågående investeringsprosjekter per 01.01.2019	Regnskap totalt per 31.12.2018	Bevilget per 31.12.2018	Budsjett og HP -> 2022	Forventet sluttkostnad	Forventet økonomisk avvik	Inndekning	Forventet økonomisk slutt dato	Ubenyttet bevilgning per 31.12.2018	Rebevilges til bruk i 2019	Vurderes innarbeidet i HP 2020-2023	Rebevilges ikke
Kommuneområde teknisk											
Tekniske installasjoner avløp											
Forbedring av slamsentrifuger	0	0	4 000 000	4 000 000			31.12.2020				
Oppgradering avløpspumpestasjoner	409 073	3 000 000	12 000 000	409 073	2 590 927		Avsluttes årlig				
Ny avløpsstasjon ved Elvegata	164 372	0	1 000 000	1 000 000			31.12.2020	-164 372	-164 372		
Gjerde og port rundt Baterød vannverk	0	0	500 000								
Drift- og vedlikeholdssystemer vannverk og renseanlegg	0	0	4 500 000								
Forprosjekt nytt renseanlegg	0	0	5 000 000								
Avløp spredt bebyggelse											
Lundeveien-Moene (inkl. vann)	1 850 327	2 000 000	2 000 000	2 000 000			31.12.2019	149 673	149 673		
Brunsby- Bøkruset	2 232 651	3 400 000	3 400 000	3 400 000			31.12.2019	1 167 349	1 167 349		
Bøkruset - Brenneveien	3 106 467	3 600 000	3 600 000	3 600 000			31.12.2019	493 533	493 533		
Furholmen - Varteigveien	3 970 541	3 900 000	3 900 000	3 900 000			31.12.2019	-70 541	-70 541		
Varteigveien - Kindalsveien	1 817 815	2 600 000	2 600 000	2 600 000			31.12.2019	782 185	782 185		
Bråelåsen- Berghykroken	350 961	1 800 000	1 800 000	1 800 000			31.12.2019	1 449 039	1 449 039		
Sjøkelandsveien - Lindenarkveien	340 043	2 300 000	2 300 000	2 300 000			31.12.2019	1 959 957	1 959 957		
Isveien - Kampenes	122 770	1 400 000	1 400 000	1 400 000			31.12.2019	1 277 230	1 277 230		
Malgestensveien- Finnstad 1.e	81 013	2 700 000	2 700 000	2 700 000			31.12.2019	2 618 987	2 618 987		
Malgestensveien- Finnstad 2.e	81 013	3 500 000	3 500 000	3 500 000			31.12.2019	3 418 987	3 418 987		
Spredt bebyggelse Solflivster anl. 6.12.13.16	0	0	8 000 000	8 000 000			31.12.2020				
Avfallsbehandling											
Innsamling av glass- og metallembalasje	0	0	4 000 000	4 000 000			31.12.2019				
Nedgravede avfallsbeholdere for avfall	0	4 000 000	8 000 000	0	4 000 000		Avsluttes årlig				
Samferdsel											
Oppgradering av veikys private veier	1 306 845	2 500 000	2 500 000	2 500 000			31.12.2019	1 193 155	1 193 155		
Rehabilitering av p-plasser/p-automater	5 118 866	5 000 000	5 000 000	5 118 866	-118 866		Avsluttes				
Opsund bru gang og sykkelvei	49 551 255	44 000 000	44 000 000	44 000 000			31.12.2019	-5 551 255	-5 551 255		
Gang og sykkelvei Hølsundøy- Opsund	11 592 411	12 500 000	12 500 000	12 500 000			31.12.2019	907 589	907 589		
Gang, sykkel og kollektiv sentrum - inkl. Pellygata	3 924 674	5 000 000	5 000 000	3 924 674	1 075 326		Avsluttes				
Sentrumsgate med gang og sykkeltiltak	0	2 000 000	12 000 000			Under utredning		2 000 000	2 000 000		
Ulrede parkeringshus	541 627	700 000	1 000 000	1 000 000			31.12.2019	158 373	158 373		
Gang og sykkelvei Rådhusveien	0	1 100 000	1 100 000	1 100 000			31.12.2019	1 100 000	1 100 000		
Gang og sykkelvei rute 3 sentrum	732 747	1 000 000	1 000 000	1 000 000			31.12.2019	267 253	267 253		
Boligsonepakering og langtidspakering	5 296 585	4 300 000	4 300 000	5 296 585	-966 585		Avsluttes				
Universell utforming av BySentrum	913 513	1 000 000	1 000 000	913 513	86 487		Avsluttes				
Gang og sykkelveier inkl. gatekys (Sykkelen Nedre Glomma)	3 362 639	3 500 000	3 500 000	3 362 639	137 361		Avsluttes				
Oppgradering av kommunale veier	9 185 465	9 100 000	48 100 000	9 185 465	-85 465		Avsluttes årlig				
Oppgradering Fieldalsveien	1 302 174	1 700 000	1 700 000	1 302 174	397 826		Avsluttes				
Oppgradering Sandesundsven-Valkryegata/Hobergs gate	481 847	200 000	1 200 000	2 200 000	-1 000 000	Tilleggsbevilgning	31.12.2019	-281 847	-281 847		
Oppgradering St.Mariestgate,Sverdrupsgate-Voldigata	3 584 709	1 500 000	1 500 000	3 584 709	-2 084 709		Avsluttes				
Oppgradering Rosenkrantzgate	277 905	3 200 000	3 200 000	3 200 000	-700 000	Ved prosjektavslutning	31.12.2019	2 922 095	2 922 095		
Oppgradering Opstadveien	3 542 706	2 800 000	2 800 000	3 500 000	-2 500 000	Ved prosjektavslutning	31.12.2019	-742 706	-742 706		
Oppgradering Olsokveien	7 214 120	5 000 000	5 000 000	7 500 000	-2 500 000		31.12.2019	-2 214 120	-2 214 120		
Oppgradering Ringgikrusegt/Tordensgt/Dovergata	4 137 836	3 600 000	3 600 000	8 600 000	-5 000 000	Tilleggsbevilgning	31.12.2019	-537 836	-537 836		
Oppgradering Albert Moskauv/Sarpsborgveien	158 329	1 000 000	2 700 000	2 700 000			31.12.2019	841 671	841 671		

Budsjett og HP 2019-2022

Disponering av ikke benyttet investeringsramme per 31.12.18:

Pågående investeringsprosjekter per 01.01.2019	Regnskap totalt per 31.12.2018	Bevilget per 31.12.2018	Budsjett og HP -> 2022	Forventet sluttkostnad	Forventet økonomisk avvik	Imdekning	Forventet økonomisk slutt dato	Ubenyttet bevilgning per 31.12.2018	Rebevilges til bruk i 2019	Vurderes innarbeidet i HP 2020-2023	Rebevilges ikke
Kommuneområde teknisk											
Samferdsel											
Oppgradering Lundegårdsvei	7 048	100 000	1 800 000	1 800 000			31.12.2019	92 952	92 952		
Universiell utforming av bussholdeplasser	910 001	900 000	4 500 000	910 001	-10 001		Avsluttes årlig				
Gatelys tiltak	4 753 451	7 071 391	10 071 391	10 071 391			31.12.2020	2 317 940	2 317 940		
Veidei av utrustnings kabel og ledningsprosjekt	2 672 883	4 000 000	20 000 000	2 672 883	1 327 117		Avsluttes årlig	2 082 529	2 082 529		
Hovedsykkelparken	417 471	2 500 000	5 000 000	5 000 000			31.12.2019	700 000	700 000		
Etablering av bussholdeplass Grålum	0	700 000	700 000	700 000			31.12.2019	2 707 160	2 707 160		
Sykkelfelt i sentrum	292 840	3 000 000	3 000 000	3 000 000			31.12.2019	1 200 000	1 200 000		
Sykkelparkering Sarpsborg sentrum	0	1 200 000	1 200 000	1 200 000			31.12.2019	581 101	581 101		
Parkeringsplass Borgegaardsbakken	1 218 899	1 800 000	1 800 000	1 800 000		Under utredning	31.12.2019	568 154	568 154		
Områdeplanlegging Grålum	972 336	1 540 490	5 540 490	500 000	-7 214		Avsluttes				
Sykkelparkering ved skoler og arbeidsplasser	0	500 000	5 000 000	5 007 214	-526 999		31.12.2019				
Gang og sykkelvei Vingulmorkvein	5 007 214	5 000 000	25 000 000	5 526 999			Avsluttes årlig				
Trafikksikkerhetstiltak (trygge skoleveier/trafiksikkerhetstiltak)	5 526 999	5 000 000	1 000 000	1 500 000			31.12.2019				
Utomhusplan Rosenkrantzgate	0	0	1 500 000	4 000 000			31.12.2020				
Regulering og prosjektering av parkeringsplass Kongsåta	0	0	4 000 000	3 000 000			31.12.2019				
Elbil- lading	0	0	3 000 000	1 200 000			31.12.2019				
Gang og sykkelvei, Grålum - Tunejord	0	0	1 200 000	1 200 000			31.12.2019				
Kjøretøy montert kamera for kontroll mot elektroniske tilatelse og parkeringsgebyr	0	0	2 000 000	2 000 000			31.12.2020				
Boligsoneparkering 2019-2020	9 175	0	8 200 000	8 200 000			31.12.2021				
Branvesen											
Nytt øvingsområde brannvesen	557 386	500 000	500 000	500 000			31.12.2019				
Nytt røykdykkesanband	0	0	200 000	200 000			31.12.2019				
Skopbrannutstyr	0	0	6 600 000	1 518 852	-136 661		Avsluttes årlig				
Verksted og transport											
Biler og maskiner, vann og avløp	1 236 661	1 100 000	1 750 000	1 518 852	231 148		Avsluttes				
Lastebil vann og avløp	1 518 852	5 900 000	5 900 000	6 400 000	-500 000	Ved prosjekteringslønning	31.12.2019	-414 659	-414 659		
Biler og beredskap brann	6 314 659	1 400 000	8 500 000	1 821 000	-421 000		Avsluttes årlig				
Biler og maskiner veiljørt	1 821 000	0	1 700 000	3 300 000	-1 600 000	Tilleggsbevilgning	31.12.2019				
Kjøp av lastebil - Samferdsel	0	0	1 500 000	700 000	-939 587		31.12.2019				
Kjøp av brøytestyr og feie utstyr for brøyting i sentrum	0	0	30 000 000	5 000 000			31.12.2019				
Traktor Sarpsborg stadion	6 939 587	6 000 000	5 000 000	2 645 403	954 597		Avsluttes årlig				
Biler maskiner og annet teknisk utstyr	0	0	9 600 000	1 000 000			31.12.2019				
Feiebil	0	0	2 200 000	2 200 000			31.12.2019				
Biler og maskiner renovasjon	2 645 403	0	4 000 000	500 000			31.12.2020				
Tjenestebiler - Rådhuset	0	0	3 000 000	4 000 000			31.12.2020				
Kjøp av hjullaster - Gatedalen	0	0	500 000	3 000 000			31.12.2020				
Kjøp av beltegløende kvern - Gatedalen	0	0	850 000	850 000			31.12.2020				
Kjøp av renovasjonsmaskin - Gatedalen	0	0	5 000 000	5 000 000			31.12.2020				
Kjøp av kompaktor - Gatedalen	0	0	5 000 000	5 000 000			31.12.2020				
Utvendelse av vaskeri	0	0	850 000	850 000			31.12.2020				
Komandobil brann	0	0									

ÅRSRAPPORT 2018 – SARPSBORG KOMMUNE

Budsjett og HP 2019-2022										Disponering av ikke benyttet investeringsramme per 31.12.18:	
Pågående investeringsprosjekter per 01.01 2019	Regnskap totalt per 31.12.2018	Bevilget per 31.12.2018	Budsjett og HP -> 2022	Forventet sluttkostnad	Forventet økonomisk avvik	Indekning	Forventet økonomisk slutttao	Ubenyttet bevilgning per 31.12.2018	Rebevilles til bruk i 2019	Vurderes innarbeidet i HP 2020-2023	Rebevilles ikke
Kommuneområde teknisk											
Elendom											
Oppgradering av administrasjonsbygg	49 921 914	52 000 000	52 000 000	52 000 000			31.12.2019	2 078 086	2 078 086		
Oppgradering av lussystemer	486 572	700 000	900 000	900 000			31.12.2019	213 428	213 428		
Borgen skole, ettersolere	1 002 381	1 000 000	1 000 000	1 002 381	-2 381		Avsluttes				
Ventilasjon Varteig Gymsal	918 435	2 000 000	2 000 000	2 000 000			31.12.2019	1 081 565	1 081 565		
Riving av bygg	854 118	1 000 000	1 000 000	854 118	145 882		Avsluttes				
Kjøleanlegg Ungdomshallen	6 031 504	5 500 000	5 500 000	6 031 504	-531 504		Avsluttes				
St- anlegg ungdomshallen	0	600 000	600 000	0	600 000		Avsluttes				
Jeisnes skole, ventilasjonsanlegg	0	0	1 000 000	1 000 000			31.12.2021				
Kurland skole, ventilasjonsanlegg	0	0	1 000 000	1 000 000			31.12.2021				
Sig. Skalds gate, SD- anlegg	0	0	500 000	500 000			31.12.2021				
Energiovervåking kommunale bygg	0	0	4 000 000	4 000 000			31.12.2021				
Adgangskontroll bygg	0	0	3 200 000	3 200 000			31.12.2021				
Ny forskrift tilfyllsrom	85 683	600 000	600 000	600 000			31.12.2019	514 317	514 317		
Sengheis og utvendig heis- Kurland sykehjem	0	0	10 000 000	10 000 000			31.12.2021				
Utskifting av ventilasjon Kurland sykehjem	0	0	10 100 000				31.12.2021				
Oppgrader elektriske anlegg	841 682	1 000 000	3 500 000	3 500 000			31.12.2020	158 318	158 318		
Bytte kunstgress Sarpsborg Stadion	0	0	7 000 000	7 000 000			31.12.2020				
Etablere grusbane Sarpsborg Stadion	0	0	1 000 000	1 000 000			31.12.2020				
Høstlund skoler varmepumpe	2 930 659	3 100 000	3 100 000	2 930 659			31.12.2019	169 341	169 341		
Fyrrom Kurland skole	2 932 728	2 000 000	2 000 000	2 932 728	-932 728		Avsluttes	40 523	40 523		
Varmepumpe Forsbakkalen	459 477	500 000	500 000	459 477			31.12.2019	452 341	452 341		
Tune adm bygg 2 ventilasjon	0	0	3 000 000	3 000 000			31.12.2020				
Borgen skole, SD-anlegg	47 659	500 000	1 000 000	1 000 000			31.12.2019				
Ullerøy skole, SD-anlegg og ventilasjon	349 227	350 000	350 000	349 227	773		Avsluttes				
ENØK Styrings-og varslingsanlegg	0	800 000	800 000	800 000			31.12.2019	800 000	800 000		
Smarte bygg	0	0	5 000 000	5 000 000			31.12.2022				
Utfasing fossiltfyring- lovkrav 2020	0	0	2 000 000	2 000 000			31.12.2021				
Utfasing fossiltfyring- lovkrav 2020	0	0	10 000 000	10 000 000			31.12.2021				
Softlager på Våraskold omsorgsenier	0	0	2 000 000	2 000 000			31.12.2021				
Varmepumpe Lande skole	0	0	2 000 000	2 000 000			31.12.2021				
Kurland skole, SD-anlegg	967 248	1 000 000	1 000 000	967 248	32 752		Avsluttes				
Varteig skole, SD-anlegg	874 103	900 000	900 000	900 000			31.12.2019	25 897	25 897		
Høstlund skoler, SD-anlegg	1 581 161	1 500 000	1 500 000	1 581 161	-81 161		Avsluttes				
Ventilasjon Sandbakken	2 003 041	2 000 000	2 000 000	2 003 041	-3 041		Avsluttes				
Jeisnes skole, SD-anlegg	280 754	300 000	300 000	280 754	19 246		Avsluttes				
Sarpsborg rådhus, ventilasjon og varmeanlegg	511 444	3 500 000	33 000 000	33 000 000			31.12.2021	2 988 556	2 988 556		
Sarpsborg rådhus, bedre arealutnyttelse	0	0	20 000 000	20 000 000			31.12.2021				
Rehabilitering og sikring av bygg	1 616 400	1 500 000	11 500 000	1 616 400	-116 400		Avsluttes årlig				
Rehabilitering, miljø- og sikrings tiltak på Sarpsborg stadion	5 946 145	5 000 000	5 000 000	5 946 145	-946 145		Avsluttes				
Heiser	900 381	1 500 000	8 500 000	900 381	599 619		Avsluttes årlig				
Forskriftsray (Brann, legioneila m.m)	1 089 150	1 000 000	5 000 000	1 089 150	-89 150		Avsluttes årlig				
Universell utforming kom. bygg	735 948	1 000 000	5 000 000	735 948	264 052		Avsluttes årlig				
Rehabiliter Sarpsborghallen- svømmehall	70 658	1 500 000	15 000 000	15 000 000			31.12.2020	1 429 342	1 429 342		

Budsjett og HP 2019-2022										Disponering av ikke benyttet investeringsramme per 31.12.18:	
Pågående investeringsprosjekter per 01.01.2019	Regnskap totalt per 31.12.2018	Bevilget per 31.12.2018	Budsjett og HP -> 2022	Forventet sluttkostnad	Forventet økonomisk avvik	Inndekning	Forventet økonomisk slutt dato	Ubenyttet bevilgning per 31.12.2018	Rebevilges til bruk i 2019	Vurderes innarbeidet i HP 2020-2023	Rebevilges ikke
Kommuneområde teknisk											
Eiendom											
Overtagelse av eiendommer fra Borregaard	18 303 165	18 000 000	18 000 000	19 000 000	-1 000 000	Ved prosjektsluttning	31.12.2019	-303 165	-303 165		
Opparbeidelse nærring- og boligfelt Kløvningstien (B3, B14-16, NL-3)	24 548 335	20 000 000	20 000 000	24 548 335	-4 548 335						
Regulering og opparbeidelse Tune senter II	296 982	500 000	30 500 000	30 500 000							
Overtagelse av Ungdomshallen	9 374 879	9 500 000	9 500 000	9 500 000			31.12.2019	203 018	203 018		
Regulering boligfelt Maugestien	362 953	1 000 000	1 000 000	1 000 000			31.12.2019	125 121	125 121		
Regulering / utvikling Yvenåsen	1 059 006	5 000 000	21 000 000	21 000 000			31.12.2021	637 047	637 047		
Opparbeidelse boligfelt Navestad/Berg (del 1.)	1 847 098	1 500 000	46 500 000	46 500 000			31.12.2020	3 940 994	3 940 994		
Prosjektering og veiforbindelse Kampenesmosen	232 140	500 000	10 000 000	10 000 000			31.12.2020	-347 098	-347 098		
Strategisk oppkjøp og utvikling av eiendom	5 394 360	10 000 000	50 000 000	5 394 360	4 605 640			267 860	267 860		
Utvikling av Kvartal 261	373 662	1 000 000	1 000 000	1 000 000			31.12.2019	626 338	626 338		
Flytting av travpark og utvikling av boligområde på Kala	60	100 000	100 000	100 000			31.12.2020	99 940	99 940		
Regulering og prosjektering av boligområde og næringspark Kløvningstien (B4, NL-N6)	622 144	2 000 000	2 000 000	2 000 000			31.12.2019	1 377 856	1 377 856		
Lysløype- makebytte (kjøp gnr 2061 bnr 6)	156 830	2 300 000	2 300 000	2 300 000			31.12.2019	2 143 170	2 143 170		
Kirken											
Brannskring et-anlegg	63 808	700 000	700 000	700 000			31.12.2019	636 192	636 192		
Opparbeidelse av gravlund Håslund	36 494 941	35 000 000	35 000 000	38 000 000	-3 000 000	Ved prosjektsluttning	31.12.2019	-1 494 941	-1 494 941		
Utbedring av kirkeak	2 080 777	5 000 000	5 000 000	5 000 000			31.12.2019	2 919 223	2 919 223		
Digitalisering av karverk på kirkegårdene	0	500 000	1 500 000	1 500 000			31.12.2020	500 000	500 000		
Maskiner og utstyr	250 000	250 000	1 500 000	250 000	0						
Kartlegging av utbedringsbehov kirkebygg	420 355	500 000	500 000	500 000			31.12.2018	79 645	79 645		
For større prosjekter er forventet økonomisk slutt dato 18 mnd. etter at investeringen er tatt i bruk											
Alle prosjekter	1 474 005 897	1 641 435 059	3 503 085 059	2 865 345 087	-41 140 360			149 069 522	144 316 814	0	4 742 708
Investeringer- Salg											
Kommuneområde teknisk											
Verksted og transport											
Salg av Brannbil	0	-500 000	-500 000	-500 000			31.12.2019	-500 000	-500 000		
Salg av biler og maskiner	-1 747 800	-1 500 000	-1 900 000	-1 747 800	247 800						
Eiendom											
Salg av Navestad/Berg	0	0	-55 000 000	-55 000 000			31.12.2022	0	0		
Salgsmnekt Kampenesmosen	0	0	-12 000 000	-12 000 000			31.12.2021	0	0		
Salgsmnekt Kampenes/Holteskogen	-11 689 761	-12 500 000	-12 500 000	-12 500 000			31.12.2019	-810 239	-810 239		
Salgsmnekt Kløvningstien (B3, B14-16, NL-3)	-42 159 311	-44 159 311	-44 159 311	-44 159 311			31.12.2020	-2 000 000	-2 000 000		
Salgsmnekt Yvenåsen	0	0	-45 000 000	-45 000 000			31.12.2023	0	0		
Salgsmnekt Tune senter II	0	0	-40 000 000	-40 000 000			31.12.2023	0	0		
Salg av kommunal eiendom	-9 337 421	-15 000 000	-60 000 000	-9 337 421	-5 662 579						
Salg av kvartal 261	0	0	-14 000 000	-14 000 000			31.12.2019	0	0		
Salg av søsterbolig	0	0	-15 000 000	-15 000 000			31.12.2019	0	0		
Lysløype- makebytte (salg gnr 2062 bnr 32/ gnr 1 bnr 5010)	0	-5 300 000	-5 300 000	-5 300 000			31.12.2019	-5 300 000	-5 300 000		
Salg av Gålestein	0	0	-1 000 000	-1 000 000			31.12.2020	0	0		
Alle prosjekter	-64 934 293	-78 959 311	-306 359 311	-255 544 532	-5 414 779			-8 610 239	-8 610 239	0	0